

Nagy Katalin

A világ legrosszabb gyereke

Móra Könyvkiadó • Budapest, 1973

Zsoldos Vera rajzaival

© Nagy Katalin, 1973

1. Kiskő-Ambrus-Kavics

A gyerek a sarokban állt, büntetésből, de nem bánta. Megéri! És különben is, tud ő játszani a sarokban is, ha akar. Leginkább rajzol, a szekrény mögé a falra, mindenfélét. Elég gyakran állítja sarokba a Nénike, hát lassan tele is lesz a fal képekkel. Eleinte főleg krumplikat rajzolt, horpadt hasú uborkát. Később pálcikaembert meg kutyákat. Legutóbb Eger vár ostromát véste a mészbe, ágyúkkal, létrákkal, löporos hordókkal. Több napig dolgozott rajta, le is töredezett a körme a munkában. Az iskolában csúfolták a lányok, hogy biztosan rágja. De a barátai nem hitték el ezt, tulajdonképpen a lányok se. Másodikos korában már nem rágja a körmét az ember, az nagyon gyerekes!

Most a meteorológiai állomást rajzolta, és ettől kicsit szomorú lett. Két hónapja, mióta ideköltöztek a lakótelepre, a szép új lakásba, egyre csak azon gondolkodott, hogy vissza kellene szökni a hegyre valahogy.

A hegyen van a meteorológiai megfigyelőállomás, ott laktak ők eddig, mert az volt apu munkahelye egyben. Apu foglalkozását úgy nevezik, hogy meteorológus. Az osztályban egy gyerek se értette pontosan, hogy mit jelent ez, a Hatala meg ki se tudta mondani ezt a furcsa szót. Pedig igazán könnyű apu munkáját megérteni, ő legalábbis értette nagyon.

Legelsőnek a csapadékmérőt rajzolta fel a falra most. Olyan lett, mint egy kályhacső. Igaz, a valóságban is olyan. Azt nézték meg apuval mindig legelőször: van-e benne eső és hány milliméter. Apu napjában többször is végigjárta a műszereket, mindig ugyanabban az órában, ez a szabály. A gyerek meg kísérte. Apu leolvasta a műszerekről a számokat, jelzéseket; ezek mind az időjárásról mutattak valamit. Ő vitte utána a nagy füzetet, a naplót. Abba jegyezte be apu, amit látott. Volt úgy, hogy azonnal jelentette telefonon az adatokat a központnak. Amikor fagyveszély volt, vagy vihar készülődött, apu még éjszaka is figyelte a műszereket. Legtöbb gyerek fél a villámtól. Ő sose félt! Kisebb korában azt hitte, hogy apunak a villámok is szót fogadnak, később pedig megértette, hogy a villámhárító óvja meg az embert.

Két villámot is rajzolt a falra, de nem lett szép egyáltalán. A villámnak a színe szép, a tüzes fénye. És jó szaga is van. Hatala mindig kinevette, amikor mondta, hogy jó szagú a levegő, ha villámlik. Persze Hatala azt se tudja, hogy mi az égzengés igazából. Azt mondja, vasgolyókkal gurigáznak fenn az angyalok. Kár, hogy nem tanította meg Hatalának a dörgés-villámlást, most már nem nagyon lesz erre idő.

Mert éppen ez a nagy baj, hogy a barátai mind ott maradtak a hegyen. Most még találkozik velük, mert év végéig visszajár a hegyi iskolába. De éppen tegnap mondta anyu, hogy egy hét múlva évváró, és hogy átíratják majd a lakótelepi iskolába. Akkor hogy lesz most ezután?! A házbeli gyerekekkel nem tud barátkozni sehogy se, pedig akart, nagyon is. Igaz, eleinte azok is akarták, csak hogy a Nénike nem engedte. Anyu találta ki a Nénikét, hogy vigyázzon a gyerekekre, amikor ő nincs itthon. És a Nénike olyan nagyon vigyáz, hogy nem engedi le őt az udvarra sohasem. No hiszen, feljöttek a többi gyerekek! Sokszor becsöngettek a Nénike ajtaján, amikor látták, hogy ő megjött az iskolából. De hiába. A Nénike becsapta az orruk előtt az ajtót, és azt kiabálta, hogy ez magánlakás. A gyerekek nem értették, miért van ez így, és mindenesetre órák haragudtak meg egyhangúan. Most már nem is akarnak vele játszani, észre se veszik. Legföljebb az a kicsi, az az óvodás, az kiabál neki szemtelenségeket, olyasmit, hogy hegyi majom, hegyi ló...

Elkészült a hőmérők házikója is. Szép íett a rajz. Igaz, ez volt a legszebb a meteorológiai állomáson is, ez a csepp fehér házikó. Az oldalán zsalugáter, a tetején igazi háztető. Bende Ági mindenáron babaszobát akart berendezni oda, pedig nem is babázott különben, csak a házikóra vágyott. Ági is a barátja, de azért nagyon buta mégis. Tudhatná, hogy a házikó nem játék, abban a hőmérők laknak, azokat védi éppen, hogy pontosan mérhessenek.

A szélzsákot könnyen lerajzolta, olyan az, mint egy hurka vízszintesen. A barométerrel viszont sokat vesződött. Különös, furcsa műszer az különben is, nem is nagyon értette, hogy mire való. Apu akkor azt mondta, nem baj az, ha nagyobb lesz, majd megérti, mi is az a légnomás. És inkább mesélt. Azt mesélte, hogy régen, amikor nem voltak még műszerek, sok minden furcsaságot találtak ki az időjárásról az emberek. Azt hitték, hogy a levelibéka meg tudja jósolni, milyen idő lesz, és hogy harangozással el lehet kergetni a viharfelhőket.

A felhőkről is mesélt apu meg a szélcsaládról. A legkisebb gyereket úgy hívják, hogy szellő, nagyon kedves, barátságos, mindenki szereti. De goromba, veszedelmes tagjai is vannak a családnak, például a tornádó meg a tájfun. Ezek erősek és gonoszak, házakat rombolnak össze, felborítják az autót, elsüllyeszti a kisebb hajókat. Szerencsére azt is mondta apu, hogy ezek a szelek csak a távoli földrészekeken dülnek, mert a gyerek így is félt egy kicsit, és röpülő háztetőkről álmódott.

Mindenesetre olyan gyönyörű, érdekes volt ez az ő régi otthonuk, szebb, mint a Vidám Park. A gyerek ott szeretett volna élni a világ végéig.

Most még mese sincs esténként! Anyu nem ér rá, ha itthon van, akkor se, néha meg délutános a fodrászüzletben. Eddig is főleg apu volt az esti mesélő, de most folyton utazik. Apu most már a központban dolgozik, és járja az országot, elutazik mindenhova, ahol meteorológiai megfigyelőhely van. Megvizsgálja mindenütt a műszereket, hogy pontosan mérnek-e. Apu azt meg tudja állapítani, jobban, mint bárki más, az már biztos! Azért küldték most el Afrikába, egy furcsa nevű országba, mert ott is tud segíteni a műszerek felállításában. Csak az a baj, hogy egy egész hónapig szerelik ott a meteorológiai állomást, az nagyon sok idő! Talán a születésnapjára mégis hazaér már apu. Az lenne a legszebb ajándék! Ha még mást is akarna adni, akkor ő nem kérne semmiféle játékot, csak azt, hogy ne kelljen a Nénikéhez járnia megőrzésre.

Rosszkedve lett megint, nem is rajzolta már fel a napfénymérőt. Mit keresne az itt a szekrény mögött, a csúf sötétben?!

Csak azért nem szökött vissza a hegyre mégse, mert megismerte Toldi Miklóst. Most már nem is tervezi a szökést többet, és azt se bánja, ha a házbeli gyerekek nem barátkoznak vele. Toldi Miklós többet ér, mint az összes gyerek együttvéve!

Amikor megismerkedtek, Toldi Miklós nem hitte el, hogy őt Kavicsnak hívják. Eleinte a tanító néni se hitte, ott fenn a hegyi iskolában. Amikor beírátták az elsőbe, a tanév elején előfordult, hogy a tanító néni a nevéen szólította őt, vagyis hogy azt mondta: Ambrus! Ő meg csak ült a helyén továbbra is, és nézett a tanító nénire áhítattal. Csak amikor a padszomszédja meglökte, akkor állt fel csodálkozva, a gyerekek meg kuncogtak. A tanító néni is mosolygott, és csóválta a fejét. De egyszer már nem mosolygott, hanem behívatta aput, és panaszkodott, hogy milyen figyelmetlen a fia, még a saját nevét se hallja meg. Apu akkor megmagyarázta, hogy az ő saját neve Kavics. Vagyis hogy Kiskő-Ambrus-Kavics.

Aput úgy hívják, hogy Kiskő Ambrus, és őt is pontosan így nevezték el, amikor megszületett. Anyu akarta ezt, hadd örüljön apu, meg azért is, mert úgy találta, gyönyörű név ez. Anyut gyerekkorában úgy hívták, hogy Varga Mária. Egyszer csak lett egy osztálytársa, akit pontosan Varga Máriának hívtak, pedig nem is volt rokon. Attól kezdve anyut úgy szólították az iskolában, hogy Varga-kettő. Apu, ha viccel, most is úgy szólítja a saját feleségét, hogy Varga-kettő. Anyu mesélte, hogy amíg kicsi volt, sokat bőgött a neve miatt. Nagylány korában pedig megszámolta, hogy a telefonkönyvben tizenkét Varga Mária van. Hát még mennyi lehet, akinek nincsen telefonja! Ezért elhatározta, hogy az ő gyerekének valami különleges, szép nevet ad majd... Úgyhogy apu neve pont megfelelt anyu elképzelésének.

Mesélték, hogy apu csak nevetett akkor, és azt mondta, egy csecsemőt nem lehet Ambrusnak szólítani. És mert a vezetéknevük Kiskő, hát Kavicsnak nevezte el, mindjárt egyórás korában. Azóta így hívja őt mindenki a családban meg az iskolában is. Úgy megszokta a becenevét,

hogy nem is hallgat másra. Pedig különben büszke az igazi nevére, mert mindössze kétszer fordul elő a telefonkönyvben, abból is az egyik nagypapát, a másik aput jelenti. Elsőben, amikor megtanulta a betűket, rögtön beírta az otthoni telefonkönyvbe harmadszor is a nevet, vagyis a sajátját, apuá alá. A lakcímhez meg a telefonszámhoz csak ismétlőjelet tett, elég nagy munka volt az így is. Azóta már gondolt rá, hogy más telefonkönyveket is ki kellene így javítani, az ismerősökét mondjuk, de aztán nem merte mégsem.

Az újsághirdetésbe mindenesetre a hivatalos nevét tetette. A múltkorában írt ugyanis a Gyermekújság szerkesztőségének. Azt kérte, hogy hirdessék ki a következő számban, hogy Kiskő Ambrus levelező pajtást keres. Sokszor látta már a Gyermekújságban, hogy más gyerekek is ezt tették. Igaz, hogy ő nagyon utál írni, még azt se írta meg sokszor, ami kötelező volt, nemhogy még levelet... De ez csak most jutott eszébe. Amikor a hirdetést feladta, még nem ismerte Toldi Miklóst, és nem barátkozott vele senki. Hátha nem jön válasz, most már csak azt reméli.

Nyújtózkodott egyet, elálmosodott egy picit. Néha elálmosodik itt a sarokban, különösen, ha így sokat gondolkodik. Pedig holnap is a sarokba állítja őt a Nénike, mert lesz rá oka megint, az biztos.

2. Kavics utcagyerek akar lenni

...Tizenöt óra... negyven perc... tíz másodperc... Tizenöt óra... negyven perc... húsz másodperc... Tizenöt óra... negyven perc... harminc másodperc...

– Köszönöm. Csókolom! – mondta Kavics udvariasan, bár tudta, hogy gép mondja a telefonba a pontos időt, és nincs élő ember a vonal másik végén; másodikos korában tudja már az ilyesmit az ember. De mégis köszönt, az úgy való! Aztán óvatosan letette a kagylót, és visszament a sarokba. Ma újra odaküldte a Nénike büntetésből.

Sok sarok van a Nénike lakásában, mert rengeteg a bútor, egymás hegyén-hátán állnak. Például az asztal alatt ott kuksol egy kisasztal, a falra pedig rengeteg tányért aggattak; unatkozhatnak ott a világ végéig, mert nem eszik azokból soha senki. A szekrény meg olyan nagy és tornyos, mintha betolták volna ide az egész Halászbástyát. Mindenesetre sok kis kuckó keletkezett ezáltal, jól lehetne köztük bújócskázni. Otthon, a saját lakásukban inkább fogócskázni lehetne, mert ott meg kevés a bútor éppen. Miért nem engedik az embert bújócskázni meg fogócskázni a lakásban, ugyan miért?

Aprókat ásított, kicsit unatkozott a sötétben. Pedig nem igazi sötét volt, csak a redőnyök zárták ki a szobából a világosságot, még szerencse, hogy nem tudták teljesen. A lécek között befurakodott a fény, csíkos lett tőle a nagy szőnyeg, mint egy zebra. Mondjuk, hogy a nagy szőnyeg egy zebra! Eszébe jutott, hogy a karosszék fölött a falon csepp kis szőnyeg lóg; odaosont érte. Minek az a falon? Letette a földre, a nagy szőnyeg mellé szépen. Így legalább csíkos lett az is: kis zebra. Most már ketten vannak, játszhatnak egymással, ha élnének persze.

A Nénike minden délután lehúzza a redőnyt, azt mondja, csak úgy tud elaludni jóízűen, ha besötétíti. Most biztosan jóízűen alszik, meg se moccan a díványon, az a csirke meg csak örködik felette a polcon. A Nénike ugyan azt mondja, nem csirke az, hanem fácán, és azért tömte ki, mert emlék. A Nénikének nagyon tetszik a fácán, ismeri minden tollát egyenként, sorolja is folyton: nézd ezt a gyönyörű pirosat, ezt a kéket, ezt a barnát... De Kavics nem simogatta még meg a madarat soha, hiába biztatja. Minek azt simogatni, ha egyszer már nem él! A Nénike néha horkant egyet-egyét a díványon. Kavics szerette volna tudni, hogy ő ugyan horkol-e álmában; már kérdezte is apuékát, de csak nevettek, nem tudott rá felelni senki.

Felállt, elszibbadt a lába a guggolásban. Fél lábba állt, mint a gólyák. Miért állnak fél lábbon a gólyák vajon? Talán benne van a lexikonban, meg is nézi majd este. A szekrény mögé, a falra mindenesetre rárajzolt egy kiscigolyát.

Újra a telefonért nyúlt, tárcsázott.

...Tizenöt óra ötvenöt perc... Tizenöt óra... ötvenöt perc... tíz másodperc...

Elgondolkodva figyelte a gépasszony hangját; úgy hallatszik, mintha náthás lenne.

– Ambrus! – szólt rá a Nénike a díványról, de nem hallotta meg.

– Ambrus! – kiáltott a Nénike újra, és kikapta kezéből a kagylót, le is csapta nyomban. – Hát ez meg miféle újabb haszontalanság?!

– Telefonáltam – mondta Kavics készségesen.

– Azt vettem észre! Azért ébredtem fel a legszebb délutáni álmomból. És kinek telefonáltál, ha szabad kérdeznem?

– A pontos időnek. Megkérdeztem, hogy mennyi a pontos idő. Tetszik tudni, mennyi? Mindjárt négy óra. Öt perc múlva. Ugye, milyen jó, hogy mindjárt négy óra?

– Miért jó az? – értetlenkedett a Nénike. Álmos volt még, nyugós, mint egy kisgyerek. A Nénike kicsi volt, Kavics a válláig ért, de különben nagyon öreg már, biztosan százéves. Erőtlenül kapaszkodott a redőny húzójába, rosszkedvűen ráncigálta fölfelé. Ahogy hadonászott, összekuszálódtak a fénycsíkok a szőnyegen, eltűnt a két zebra; de kár!

- Miért fontos az, hogy négy óra? – ismételte a Nénike.
- Hát tetszik emlékezni! – magyarázta Kavics, föl húzta a redőnyt is közben. – Hát azt tetszett mondani, hogy négy óráig kell a sarokban állnom.
- Azt. De miért kell ehhez a pontos idő?
- Mert mindig benn tetszik felejteni engem a sarokban. Tegnap is majdnem öt óra volt, amikor föl tetszett ébredni. Pedig tegnap is csak négyig kellett volna a sarokban állnom. Hát azért telefonáltam most.
- Megőrülök! – jelentette be a Nénike. – Máskor is telefonáltál már a pontos időnek?
- Nem. Annak nem. Csak most jutott eszembe.
- Annak nem? Hanem kinek?
- Hát a mesemondónak – emlékezett Kavics ábrándosan.
- Úgy! Szóval telefonon meséltetsz magadnak?
- Más nem mesél énnekem...

A Nénike rácsodálkozott, abbahagyta a faggatást. Fölvette a kis szőnyeget a földről, vitte a helyére vissza, de nem veszekedett, hogy micsoda rendetlenség ez. Hátat fordított Kavicsnak, úgy mondta csak később:

- Hát én nem! Arra ne is számíts! Én nem mesélek annak, aki folyton csavarog!
- Én nem csavargok – csattant föl a gyerek.
- Még tagadod? – A Nénike már megint haragudott. – Ne tagadd csak! Az iskolában délben fejeződik be a tanítás. És három óra is elmúlik, mire ideérsz hozzám. Ha egyáltalán idejössz. Én meg izgulok itt, hogy mi van veled. Az én rossz vérnyomásommal izgulok. Anyádék rám bíztak, hogy vigyázzak rád. De hogy vigyázzak, ha te folyton az utcán csavarogsz?
- Nem csavargok az utcán!
- Ki hiszi azt el?!
- Szavamra mondom!
- Tudod is te, mi az!
- Kisdobos pénztáros szavamra mondom! – erősködött Kavics, már majdnem sírt.
- Mi az, hogy pénztáros? – zavarodott bele a vitába a Nénike.
- Én vagyok a pénztáros. A kisdoboscsapatban engem választottak meg, hogy én legyek a pénztáros.
- Miért? Pénzetek is van a csapatban?
- Nincsen. De azért kell pénztáros, mert hátha lesz pénz egyszer csak. És azért választottak éppen engem, mert számtanból ötösöm van mindig.
- Azt tudom. No gyere, menjünk uzsonnázni. Már éppen itt az ideje. Folyton elbeszélgeted az időt. Evés helyett is beszélsz. Csak azt mondd meg nekem, ha nem csavarogsz, mondd meg őszintén: hol vagy annyi ideig minden délután?

Kavics hallgatott. Nézte a Nénikét, ahogy föl tette a szemüvegét. Olyan szemüvege volt, ami a nyakában lógott egy hosszú madzagon. Óvodáskorában neki is madzagra varrták a kesztyűjét, úgy lógott a nyakában, utálta nagyon. A Nénike meg büszke erre a madzagra, azt mondja, hogy aranylánc és értékes. Biztosan úgy van, mert egyszer ő is akart venni magának egy aranyhőrcsögöt, borzasztó drága volt, a legdrágább az egész üzletben. Az állatkereskedő elzavarta, hogy egy kisfiú úgyse tudja azt megvenni.

- Nos? – kérdezte a Nénike. – Hol vagy mindig?
- Kavics csak hallgatott. Nem árulja el Toldi Miklóst úgyse!
- Hogyisne! Inkább áll a sarokban minden délután. Megéri!!
- No ugye, hallgatsz! Csavarogsz te mégis! – mondta a Nénike diadalmasan, aztán egyszerre sírós lett a hangja, úgy panaszkodott. – Nem fogadsz te szót énnekem, látod, látod.
- De amikor hazaérek, akkor már rögtön megyek is a sarokba. Akkor, és már rögtön szót fogadok – bizonygatta Kavics készségesen, vigasztalta volna a Nénikét.

– Az. És telefonálgatsz onnan. Képzem, mekkora lesz a telefonszámlám.

– Majd apukám kifizeti, ha hazajön. Ha megtudja, rögtön kifizeti.

– Ha megtudja, hogy milyen rossz vagy, haza se jön többet, meglátod.

– De hazajön! Mindig hazajön, csak előbb megnézi a műszereket a vidéki állomásokon, hogy rendben vannak-e. Aztán hazajön. Legkésőbb szombaton.

– No, most egy kicsit távolabb van. Afrikából nem lehet hazajönni szombaton.

– Nem baj. Azt mondta, világot lát, és majd sokat mesél énnekem.

– Világot lát, világot lát... És egyszer csak észreveszi, hogy neki van a legrosszabb gyereke a világon. És akkor nem is kellesz neki többet – ijesztgette a Nénike a gyereket.

Aztán kimentek a konyhába, a Nénike uzsonnához készülődött. Jókedvűen, körülményesen dolgozott. Már el is felejtette a haragot, csendesen füttyörészett; nagyon szeretett uzsonnázni.

– Sokszor elgondolom, miért is vagy ilyen rossz. Mert különben olyan szép kis gyerek lennél, azzal az ártatlan, kék szemeddel... Kakaót kérsz vagy tejeskávét? – kérdezte váratlanul, kedvesen.

– Mustáros kenyeret.

– Rémes! Hogy tudsz ilyesmit megenni?

– Én szeretem.

Kavics az ablakban állt, fülelt kifelé. A szemégyűjtő autó közeledett, nem vitás. Messziről megismerte a kuka hangját, furcsán köhögött, amikor beszipantotta a hasába a szemetet. Okos autó az! A kukásember csak odapenderíti a szemetestartályokat a nyíláshoz, ami tulajdonképpen az autó szája. Akkor egy szerkezet felbillenti a tartályt, egy másik kiszívja belőle a szemetet, újra lebillenti, és kész. A kukásember is azt kiáltja: „És kész!” Mást nem is igen beszél a sofőrrel, nem hallják egymás hangját a motorzajban. Aztán csak föláll arra a kis lépcsőre az autó hátulján, és kocsikáznak tovább, a következő háztömbig.

– Én vagyok a legrosszabb gyerek a világon? – kérdezte meg Kavics még egyszer, a biztonság kedvéért.

– Te bizony – mondta a Nénike, de nem nagyon figyelt. A kalácsot aprította a kávéjába, gyömöszölte egyre, csak úgy bukdácsoltak a kis falatok.

– Azért nem is kellek majd az apukámnak?

– Azért ám!

– És elvisz a kukásember, ha rossz leszek?

– Bizony, bizony!

Kavics megnyugodott. Nincs hát semmi veszély aput illetően! Ugyanis a Nénike gyakran ijesztgeti a kukásemberrel. Csakhogy az az ő barátja éppen. Első naptól kezdve, hogy ideköltöztek az új lakótelepre, barátok ők ketten. Amikor csak találkoznak, felveszi maga mellé a kis lépcsőre, és utazhat a szemetesautón utcahosszat. Vagyis hogy a kukásembert nem jól tudja a Nénike. Tehát aput se tudhatja jól, és akkor meg rendben van minden. Különben mit beszél az olyan, aki füttyül folyton, pedig nőknek az nem való. Varga-kettő is megmondhatja, kislány korában mindig kikapott, ha füttyült.

Toldi Miklós persze gyönyörűen füttyül, hallgatta már nemegyszer. De hát ő biztosan mindenhez ért, meg különben is a legerősebb ember a világon.

– Lemehetek az udvarra? – kérdezte Kavics a Nénikét.

– Nem. Már megmondtam ezerszer, hogy nem mehetsz.

– Miért nem?

– Mert lenn vannak a többi gyerekek.

– Éppen azért szeretnék lemenni én...

– Nem lehet. Én felelős vagyok érted. Azoktól meg rosszat tanulhatnál.

– Mi rosszat?

– Mit tudom én! Csak az biztos, hogy ezek utcagyerekek.

- Mi az, hogy utcagyerek?
- Akik mindig az utcán vannak...
- Ezek az udvaron vannak mindig.
- Ne szemtelenkedj, jó!
- Jó. Én is szeretnék utcagyerek lenni!
- Nem lehet! Megértetted?
- Meg. Lemehetek?

A Nénike nem is válaszolt többet, visszament a szobába, most olvasni fog biztosan. Kavics ott maradt a konyhaablakban, kedvetlenül kotorászott a mustáros pohárban, nem ízlett most a kedvenc eledel. Egyre csak a gyerekeket nézte. Az udvaron rohangáltak, ordítottak lelkesen. Kavics is szeretett volna ordítani, vagy legalábbis odakiáltani nekik egyet. De nem tudta a nevüket se pontosan, azt a három fiút ismerte csak jobban. Ezek mindig összetartanak, a kócos nagyfiú meg a két kisebb, azok testvérek. És hozzájuk tartozik még egy lány is, egy hosszú hajú. Nagyon szép lány, az biztos. De azért futballozni persze nem tud. Ez most külön szerencse. Mert a három fiú futballozni kezdett az udvar közepén, a lány meg kiállt közülük. Leült a ház mellé a kőpárkányra, éppen a konyhaablak alá.

Kavics ennek nagyon megörült, és rögtön kakukkolt is egy-kettőt. Nagyon szépen tudott kakukkolni, a hegyen mindig megcsodálták a lánypajtásai. Még a Hatala is elismerte, hogy egyszer egy kakukk visszaszólt Kavicsnak, annyira jól utánozza ő a madárhangokat. De ez a lány, úgy látszik, nem értékeli, meg se fordult. Csak a futballozókat nézte egyre, és fésülte a haját folyton, pedig úgyis sima volt az, és mégis. Időnként odakiabált a csapatnak, hogy: „Hajrá, Ignác!” A nagyfiút hívták Ignácnak, úgy látszik, mert az nézett ilyenkor a lányra, néha intett is nagy kegyesen. A lány még sokszor kiabálta a nagyfiú nevét.

- Hajrá, Ignác! – rikoltotta Kavics is, mert barátkozni akart.

A lány visszafordult, és rányújtotta a nyelvét. Aztán csak fonta tovább a haját barátságatlanul. Kavics akkor kiborította az ablakon a mustáros üveget. Nem volt nehéz célozni, a konyhaablak nem volt magasan, csak az első emeleten, a lány meg különben nyugodtan ült. Úgyhogy a fejére csurgott a mustár pontosan.

3. Miért hívják Ignácnak a sündisznót?

Varga-kettő szerencsére nem vette észre a sündisznót, amikor bejött Kavics szobájába felkelteni a gyereket. Minden reggel így ébreszti, addig puszilgatja, amíg felébred. Apu, ha itthon van, bokszolni kezd vele rögtön, az még jobb, attól elrepül az álmoság.

Anyu szélesre tárta az ablakot, nagyokat hajlongott előtte. Aztán a karjával kaszált a levegőben, magasra emelte a térdét, úgy szökdelt.

– Gyere már! – biztatta a fiát. Anyu minden reggel torná-szik, Kavics nem mindig, mert álmos még, és különben is, minek itthon a tornaóra?!

– Öltözöm inkább – felelte, mert tudta, hogy Varga-kettő ettől megnyugszik. Az a véleménye tudniillik, hogy Kavics olyan lassan öltözik, mint egy csiga. A csiga ugyan egyáltalán nem öltözik, de anyu mégis ezt mondja. Ezért hát Kavics most gyorsan öltözött, hogy megnyugodjék, és kimenjen a szobájából mielőbb. Nagyon félt, hogy rálép a sündisznóra.

A sündisznó tegnap óta lakik Kavics szobájában. Láthatóan nem szeret itt lakni. Kavics se nagyon.

A hegyen, ahol eddig laktak, jobb volt sokkal. Együtt éltek egy szobában mind a hárman. Itt külön szobája van a gyerekeknek és a felnőtteknek. Mi ebben a jó? Pedig anyuék ezen örvendeznek folyton, mióta ideköltöztek az új lakótelepre. Igaz, a szobája ajtajára rögtön kiírta a saját nevét Kavics, egy cédulán kiszögezte, de aztán már nem örült neki. Ha apuék itthon vannak, velük szeret lenni inkább, ha meg nincsenek itthon, odaadják őt a Nénikének a szomszédba, megőrzésre. Úgyhogy a saját szobájában nem is Kavics lakik, hanem főleg inkább Lapos, a mackó, mert ő otthon lehet egész nap. Pedig neki mindegy, mert ő játék.

Új bútort is vettek neki, amikor ideköltöztek, egy polcot a játékainak, no meg a heverőt. Kavics jobb szeretett volna emeletes ágyban aludni, mint Hatala, a barátja a hegyen. Hatalának rengeteg testvére van, olyan sok, hogy nincs is talán mindnek ágya, de akinek van, az emeletes. Milyen nagyszerű lehet ott a felső polcon aludni! De Kavicsnak nem vettek emeletes ágyat, hiába könyörgött, csak nevettek, hogy egy szem gyerekeknek minek az?

Több bútort aztán nem is tettek a szobába, hogy legyen helye ugrándozni, játszani. Anyuék szobájában is kevés a bútor, de ott nem a játék végett, hanem mert nem volt pénzük még vásárolni. Egy ideig az ő szobájukban volt a cimbalom, a díszhelyen állt. De aztán mégis áttolták Kavicshoz, mert nagyapának az volt a kívánsága, hogy az a gyereké legyen. Ez a nagyapa Varga-kettő apja volt, azt mesélik, nagyon szépen cimbalmozott, az volt a foglalkozása. Kavics nem nagyon emlékszik már rá, régen meghalt, de a cimbalmától egyre csak idegenkedik. Míg kisebb volt, félt is tőle, azt hajtogatta, vigyék a nagypapához, az az övé. Amikor már megértette, hogy azt nem lehet, akkor se nyúlt a hangszerhez sose. Hallotta, hogy a vendégek meg a rokonok azt beszélik, taníttatni kellene a gyereket, ha már itt van ez a drága hangszer. No hiszen, még csak az hiányozna, különóra délutánonként! Úgyis alig marad idő játékra az iskolától! Még szerencse, hogy apu nem kényszerítette a zenetanulásra, amikor látta, hogy húzódozik tőle. Anyu meg csak nevetett, és azt mondta, Kavicsnak botfüle van. Akkor ő mindjárt ki is ment a fürdőszobába, és megnézte a tükörben a fülét, de az egyáltalán nem volt bot, hanem rendes fül; ez a Varga-kettő néha olyan vicces.

– Felöltöztél már? – kiabált be anyu a fürdőszobából.

– Már a zoknit húzom – nyugtatta meg Kavics; azt is akarta valóban, csakhogy éppen akkor megmozdult a sündisznó.

Már éppen ideje! Kavics hajnal óta figyelte, de alig mozdult valamit. Az éjszaka pedig sokat mászkált, úgy látszik, vadászni akart a sötétben. De ahogy virradt, összegömbölyödött, mint aki megsértődött a világosságtól. Úgy kuksolt ott a cimbalom lábánál, mint egy kis labda, amire ráléptek. Most óvatosan gömbölyödött kifelé, minden tüskéjét egyenként nyújtóztatta.

Végre előbukkant hegyes kis pofája. Fekete gombostű szemével bizalmatlanul nézett körbe, aztán nekiiramodott. Apró lábai furcsán kopogtak a parketten. Csak pár lépést futott, úgy látszik, megijedt saját nesztől, összegömbölyödött újra.

Ez a sün vagy nagyon buta, vagy fél. Ezzel nemigen lehet majd játszani!

Kavics abbahagyta az öltözködést, odaguggolt a sün mellé.

– Ignác – szölongatta gyengéden, mert ezt a nevet adta neki. – Ne félj, Ignác, nem bánt senki – becézgette, simogatta, persze csak szóval, kézzel nem lehetett. A sün barátságatlanul meresztgette a tüskéit.

Kavics arra gondolt, hogy talán nem is érte meg az árát. Tegnap vette a sünt Hatalától, a rézmozsárért. Hatala fenn lakik egészen a hegy tetején, onnan jár le az iskolába. Útközben fogta valahol a sünt, eleinte csak a lányokat ijesztgette vele. A nagyszünetben egy nyolcadikos meg akarta venni tőle, de nem volt pénze, csak takarékbélyeg, az meg Hatalának nem kellett. Kavicsnak adta inkább ingyen, mert hiszen barátok. Később aztán mégis kérte a földgömb-ceruzahegyezőt cserébe a sünért, de azt Kavics nem adhatta. Nem hegyezett ugyan vele sokat, csak hát apu ajándéka mégis. Így jutott eszébe a rézmozsár, azt úgyse használja senki, Hatala még örült is neki. Azt mondta, eladja majd jó pénzért.

A másik szobából felhangzott a zene. Már csak ez hiányzott! Anyu bekapcsolta a rádiót, minden reggel bekapcsolja, és egész nap szól, amíg csak munkába nem indul. Anyu szereti, ha ordít a rádió, azt mondja, őt az megnyugtatja. Apu viszont, azt mondja, megvadul a lármától. Lehet, hogy a sün is megvadul most, nincs szokva szegény az ilyesmihez. Talán reggelit kellene adni neki, az megnyugtatja.

Anyu fésülködött éppen, amikor Kavics átment hozzá. A tükörben látszott mind a két feje. Az igazi fején az igazi haját laposra kefélte, olyan volt, mint egy fiú, mint Kavics. A másik haja nem igazi, azt úgy hívják, hogy paróka. Egy babafejformán tartja anyu, amikor nem viseli. A babafej ott áll mindig a tükörasztalon, nézi magát a tükörben, csakhogy nincsen szeme. Azért az is szép, a műhaj. Kavicsnak tetszik, csupa göndör az egész, mint a sok kis fémforgács Toldi Miklós műhelyében.

Anyu úgy húzta a fejére a parókát egyetlen mozdulattal, mint egy sapkát. Anyu ügyes, meg különben is fodrász. Valami jó szagúval bespriccelte még a haját, a fiára is fűjtatott. Kavics hessegette magától az illatfelhőt, mint a legyet; Varga-kettő nevetett. Így szerencsére nem vette észre, hogy még mindig nem tud rendesen cipőt fűzni a fia, minden második lyukba fűz csak; bőven elég az is.

– Gyere, reggelizzünk – mondta anyu, és húzta magával a konyhába a gyereket. Az asztalon már ott volt a vajás kenyér és nagy pohárban a gyümölcslé.

– Tejet kérek – mondta Kavics szelíden.

– Tejet? – Varga-kettő rácsodálkozott a fiára, megállt kezében a kés, különben is lassan mozgott. Anyu is lassú, nemcsak ő, úgyhogy ketten csigák legalább. Csak anyu nem tudja ezt magáról, mert a felnőtteknek nem mondanak ilyent.

– Tejet kérek – ismételte.

– Mi ütött beléd? Te utárod a tejet. Kiskorodban úgy kiköpted, hogy mintás lett tőle a konyhafal. És csalánkiütést is kapsz tőle...

– Nem is nekem kell...

– Hanem?

– Ignácnak.

– Ki az az Ignác?

– Az a nagyfiú itt a házban.

– Nálunk reggelizik?

– Nem... dehogyis... vagyis hogy...

– Én nem bánom. Ha a barátod, vidd neki a tejet!

Kavics villámgyorsan szót fogadott. Rohant a jégszekrényhez kivenni a tejesüveget. A jégszekrény legfelső rekeszében vastagon állt a jég. Kavics tudta, hogy ez nem szabályos, de a jégszekrény apu dolga, ő szokta leolvasztani, rendbe rakni. Most, hogy nincs itthon, csak húzik a jég a mélyhűtőben napról napra. Anyu meg mérgelődik, azt mondja, minden munka rászakad, de aztán nem olvasztja le mégse. Kavics nem bánja, gyönyörű a jég, meg is nyalta hamar. Mindig megnyalja, ha anyuék nem veszik észre. Kis tányérba öntötte a tejet.

– Tányérból szereti Ignác a tejet? – kérdezte anyu szórakozottan, mert főleg csak a tánczenére figyelt.

– Másképp nem is tudja inni.

– Ilyen nagy fiú! Ugyan már!

Kavics megállt a tálalásban. Most már mindegy! Meg kell mondani az igazat, úgyis kiderül.

– Ignác nem nagyfiú – jelentette ki, és ünnepélyesen nézett anyura.

– Te mondtad az előbb!

– Tulajdonképpen a nagyfiút hívják Ignácnak az udvarban. Csakhogy ő nem játszik énvelem.

– Miért nem?

– Csak. Azért is hoztam haza a sünt, hogy legyen, aki játszik énvelem.

– Sünt hoztál be a lakásba? – Anyu nagyot sikított, elnyomta a rádió hangját is, pedig ott éppen egy beatzenekar játszott.

– Nem bánt. Ne félj, anyu!

– Hol van?

– A szobámban. Azt mondtátok, úgy rendezem be, ahogy akarom.

– Úgy ám! Csak nem sündisznóval! – Varga-kettő berohant a szobába, Kavics óvatosan ment a nyomába, egyensúlyozta a tányérban a tejet.

– Hol van? – kérdezte anyu szigorúan.

– Itt – mutatta Kavics készségesen a mozdulatlan állatot.

– Jé? Ilyen kicsi?

– Ugye, milyen kicsi? Nem gondoltad, ugye? Igazán elfér ebben a nagy szobában, ugye, anyu...

– Nem. Nem lakhat itt. Bűdös.

– Az én szobámban nem baj az! Azt mondtátok...

– Nem való állat a lakásba. Egészségtelen.

– Ignác egészséges kis sündisznó.

– Ez is Ignác?

– Igen. Én neveztem el Ignácnak. Majd játszunk együtt, és én hívogatom, hogy gyere, Ignác, fogjál meg, Ignác, meg minden... Nem is bánom, hogy a rendes Ignác nem játszik énvelem.

Anyu a földet nézte, nem szólt. Pedig észrevette Kavics cipőfűzőjét, és mégse. Csak leguggolt a gyerek mellé, és átfűzte a cipőt rendesen.

– Itasd meg a sünnel a tejet – mondta csöndben, és kiment. Kicsit szomorú volt; érdekes, pedig nem is az ő sünjét dobják ki, és mégis.

A sün jóízűen lefetyelte a tejet, néha halk rőfögő hangot hallatott. Megelégedett volt határozottan. A tüskéi most szelíden egymásra simultak, Kavics úgy találta, hogy ez a barátság jele. És most kell elválniuk! Hová vigye egyáltalán Ignácot, ahol jól bánnak vele, és ahol ő is meglátogathatja? A legjobb lenne persze Toldi Miklós, ő biztosan szereti az állatokat, már az ilyen apró, ártatlant. De nem a farkasokat, de nem ám!

– Anyu, meséld el a Toldi Miklóst – kérte hirtelen. Varga-kettő közben visszajött a szobába, ő is nézte a sünt. Azt hinné az ember, hogy megsajnálta, de nem, mert a kezében ott a szemeteslapát, azzal akarja felvenni. Mert megfogni persze nem meri! Szegény Ignác!

– Mesélj, anyu! Megér neked egy sün egy mesét, nem?

– Szemtelen vagy. Ha apád ezt hallaná!

- Írjuk meg neki. A Nénike azt mondta, egyszer úgymint észreveszi, hogy én vagyok a világ legrosszabb gyereke.
- Ugyan, hogy venné észre! Hisz alig van itthon! Tudja is ő...
- És hogy nem is kellek majd apunak, ezt is mondta.
- No, hagyjuk ezt a butaságot! Van nekem elég bajom enélkül is.
- A Nénike mondta, hogy...
- Jól van, akkor is hagyjuk már abba ezt a buta beszélgetést. Gyere, lemoszuk a kocsit, most van idő. Te délutános vagy, én is. Te moshatod az autót a locsológumival.
- Csak előbb meséld el Toldi Miklóst!
- Most mesélem háromszázharmincszor.
- Csak az elejét, a farkasosat!

Amíg anyu előkereste a verseskönyvet, Kavics arra gondolt, sajnálhatja Hatala, hogy nem ismeri Toldi Miklóst. A könyvet már elvitte neki egyszer, de Hatalát nem érdekelte, hacsak teheti, elkerüli az olvasást.

Azt mondta, ő csak azt tanulja meg, amit nagyon muszáj. Toldi Miklósról a felsősök tanulnak, látta valamelyik nagy testvérénél. Úgyhogy igazán ráér elolvasni, minek az a nagy sietség. Hiába magyarázta Kavics, hogy Toldi Miklós nem egyszerűen tananyag, nem hitte el. Azt mondta, ő még életében nem készített külön szorgalomból házi feladatot. Így aztán az élő Toldi Miklóst sem mutatta meg Hatalának, az az ő titka csak, egyedül az övé.

– Az mindjárt a vers elején kiderül, hogy Toldi Miklós nagyon erős fiatalember – kezdte anyu a mesét, lapozgatta a szép kék könyvet, Arany János összes verseit. – A csatában olyan nehéz fegyvereket hordott, amit más ember meg se bírt mozdítani talán. Egyszer meg fél kézzel úgy emelte fel a hatalmas szálfát, mint egy pálcát, azzal mutatta az utat a vitézeknek. Azok meg csak csodálkoztak, hogy meg se rezzen a karja a súlyos fa alatt, senki se mert vele birokra kiállni.

– Meghiszem azt! – lelkesedett Kavics. – És a dobozokat is csak úgy dobálja, pedig tele vannak vaskulccsal.

– Malomkövet vágott ahhoz, aki csúfolta – emlékezett anyu. – De ládákról nincs szó, sehol a három részben.

– De én láttam.

– A képzeletben, persze. Amikor az ember olvas, akkor azt szinte látja is maga előtt, az...

– Én nem magam előtt láttam, hanem a műhely előtt.

– Milyen műhely előtt? – figyelt fel anyu.

Hopp! Kavics meggondolta a dolgot. Nem meséli el Toldi Miklóst mégse senkinek. Talán apunak, majd ha hazajön...

– Meséld tovább, anyu!

– Amikor a malomkövel eltalálta a csúfolódó katonát, elbujdosodott Toldi Miklós. De nem tudott búcsú nélkül elszakadni az édesanyjától, hát visszaindult hozzá, hogy elköszönjön. Ahogy ment a pusztán a sötét éjszakában, belelépett egy farkasfészekbe. Két kicsi farkas vinnogott ott ijedten...

– Inkább versben meséld, úgy szebb – vélekedett Kavics. Anyu mellé kuporodott a heverőre, Varga-kettő nagyon szépen tud mesélni, ezt a hosszú verset például majdnem betéve mondja. Nézhetné a Hatala! Az még a kisdobosok hat pontját se tudja felmondani, legfeljebb ha kettőt közülük, azt is főleg akkor, ha Kavics sűg. – Mondd a verset, anyuci!

Megsajnálta Miklós, hogy reájok hágott,
 Símogatta a két árva jószágot,
 Mint a juhász-bojtár, amikor kapatja,
 A komondor kölyköt végig simogatja.

Kavics most már végleg elhatározta, hogy Toldi Miklóshoz fogja elhelyezni a sündisznót. Ott jó dolga lesz biztosan, aki még a farkaskölyköt is így becézgeti...

Kár volt símogatni; csak vesztére tette;
Mert megzörrent a nád hirtelen megette;
Jó az anyafarkas szörnyü ordítással,
Rohan a fiúnak, birkoznak egymással.

– Ez még semmi! Ez még csak mehetne! – térdelt fel Kavics izgatottan. – Itt folytasd, anyu...

Ez még csak mehetne, de most jó a nagyja:
Ordít a hímfarkas s hátul megtámadja;
– Mit csinálsz most Miklós? jaj, dehogy birsz vélek!
Ezer lelked volna, mégis megölnének. –

– Hogyisne! Csak nem a Toldi Miklóst! – ugrott fel Kavics, és átvette a szerepet. Varga-kettő abbahagyta az olvasást, nézte a fiát, ahogy hadonászik, ugrál, hajlong. El is játszott a nyomban, amit mondott. – Mert Miklós csak elkapta a nőstény farkast, jól meglóbálta a feje felett, és azzal csapott rá a hím farkasra. Piff-puff, jókorákat! Úgy elpaskolta...

De úgy elpaskolja most a nőstényével,
Hogy világ végéig se támad többé fel.

A két sort újra anyu mondta, és be is csukta a könyvet szépen. Kavics az ablaknak dőlt, szótlanul nézett kifelé. Úgy elfáradt a nagy izgalomban, mintha harcolt volna a farkasokkal.

Varga-kettő csöndben átment a szobájába. Örült, hogy Kavics nem firtatja a kocsimosást. Ő maga egyáltalán nem szerette ezt a munkát, fáradt volt mindig. A fodrászüzletben talpon volt egész nap, és itthon sincs megállás. A gyerek is megkívánja, hogy foglalkozzék vele, mióta nincs itthon az apja, őt hívja játszani, mesélni. És ma délután különösen sok munka lesz az üzletben, hét vége van. Este tízig meg sem állhat, az biztos. Már előre fájt a dereka.

Kavics, mikor anyu nem látta már, betette a sünt az iskolatáskájába. Ha látja, biztosan elájul, pedig hát inért baj az? Jó nagy táska, elfér ott a könyvek mellett bőven. A füzettartóját ki is tette még, hogy kényelmesebb legyen a helye.

– Ne félj, Ignác, nem sokáig maradsz itt – biztatta a túskecsomót. – Csak délután, amíg iskolában leszünk. Előbb nem mehetünk Toldi Miklóshoz, lásd be. De aztán lesz ám a jó világ! Meglátogatlak mindennap, ne félj!

Az utcán a közelben kukaautó köhögött. Kavics odarohant az ablakhoz, épp a házuk előtt foglalatoskodott a barátja.

– Kukás bácsi! Kukás bácsi! Tessék feljönni egy percre! – kiabált le izgatottan. Úgy örült a megoldásnak, Toldi Miklós és Ignác összeköltöztetésének, hogy legszívesebben vendégül látta volna az egész világot.

Csöngettek is nagy hamar. Anyu ért előbb ki, ő nyitott ajtót.

A lépcsőházban ott állt a kukásember. Csak néztek össze Varga-kettővel értetlenül, és egyszerre kérdezték egymástól:

– Mi tetszik?

Akkor már Kavics is odaért, bebújt kettőjük közé.

– Csókolom, kukás bácsi! Csak azért szóltam le, mert anyukám már régen meg akarta hívni a kukás bácsit egy pohár likőrre.

A nagy ember az ajtóban meghatottan krárogott, anyu a körmét rágta, olyan tanácstalan volt. Aztán később ittak mégis, persze csak ők ketten, de a kukásember azt mondta: a gyerek egészségére. Úgy fogta a poharat, hogy elállt a kisujja a többitől, mint egy kis felkiáltójel. Kavics elhatározta, ha nagy lesz, ő is így tartja majd a poharat.

4. Kaputelefon-hívogató

Amikor Jerzsabek észrevette, Kavics már a negyedik házba csöngetett be, vagyis hogy éppen a felénél tartott. Ezt a lakótelepet úgy is hívják, hogy Nyolc ház; amikor ideköltöztek, Kavics rögtön utána számolt, hogy stimmel-e. A nyolc épület teljesen egyforma, mint az építőkockák, és úgy állnak körbe, hogy közrefognak egy nagy udvart, mondjuk, hogy az a várudvar. Két-két házat keskeny, árkádos folyosó köt össze, azon keresztül lehet bejönni az utcáról az udvarra és a kapukhoz is persze. Nomármost, ezek az árkádok igen alkalmasak arra, hogy az ember eltorlaszolja valamivel például a kukásládákkal vagy esetleg a lakásból kihordott bútorfélével. És akkor az ellenség nem tudná elfoglalni az udvart, nem jöhetne be a játszótérre. Aki betörne mégis, azt Kavics elfogná valamilyen csellel, és bezárná a szárítóba, ami egy pici kis szoba, és minden emeleten van belőle egy. Bezárná oda bizony, jó erősen. Aztán később kiengedné, hogy legyen kivel játszani.

Így tervezte Kavics ezt a dolgot, de nem lett belőle semmi, mert egyetlen gyerek se volt a hatalmas udvaron. Hát csak kóborolt ott magában, illetve a táskájában ott volt még a sün, de az aludt. Lehet, hogy téli álmat alszik, bár most inkább nyár van, június. De Hatala azt mondta, akkor vonul téli álomba egy sündiszó, ha nem tud élelmet szerezni. Hát ez nem tud már reggel óta szegény. Toldi Miklóst se találta, pedig sokáig várt rá a műhely előtt. Akkor most mi legyen?

A kaputelefont a házak bejáratánál már régen ismeri, használni is tudja Kavics. Nekik is van, hozzátartozik a lakáshoz. A kapuban, a névtáblán minden lakó neve rajta van, és minden név mellett egy kis csengő. Az ember megnyomja a gombot, azét, akivel beszélni akar. A csengő jelez fenn a lakásban, ott beleszólnak egy kis mikrofonba, hogy ki az, és mi tetszik. Ezt az illető, aki a kapuban áll, hallja, és visszaszól, például megmondja a nevét. Vagyis hogy ez egy igazi telefon, csak még okosabb annál, mert amikor megbeszélték a dolgokat, akkor a lakó a saját lakásából ki tudja nyitni az utcai kaput. Kavics már sokszor ajánlotta Varga-kettőnek, hogy amikor Irén néniék jelentkeznek a kaputelefonnál, ne engedjék be őket. Mondjuk, mintha elromlott volna a készülék, ne nyissák ki a kaput. Irén néni folyton nyúzza, hogy szolmizáljon, Bálint bácsi meg barackot nyom a fejére. Különben is Bálint bácsi mind megeszi a köményes stanglit, ami csak az asztalon van, és neki senki nem mondja, hogy akkor vegyél, fiam, ha kínálnak. Legjobb volna nem beengedni őket, de anyu folyton udvarias.

Szóval eddig nem sok hasznát vette a kaputelefonnak, de majd most! Most nagyszerű ötlete támadt. Szerencsére most már tudja a nagyfiú nevét, úgy hívják, hogy Börcsök Ignác. Kikereste a névtáblán, és felcsöngetett hozzájuk. Rögtön recsegett is a kis készülék, és valaki beleszólt odafönt, hogy mi tetszik.

- Otthon van az Ignác? – kérdezte Kavics elhaló hangon, kicsit izgatott volt.
- Melyik? – méltatlankodott a hang. Kavics meglepődött. Hát több is van?
- Kérem szépen... az a hosszú hajú nagyfiú...
- Ja, az öcsém? Az nincs itthon. Csak az apám. Akar velem beszélni?
- Én játszani szeretnék...

Reccsent a készülék, a fenti lakó befejezte a beszélgetést. Kár. Akkor most a lányt kellene megpróbálni, azt a nyelvnyújtogatóst. Elég undok volt a múltkor, de talán szóba áll a kisebb gyerekekkel mégis. Mindenesetre Kavics látta már, ahogy tologatta a babakocsit Ignác helyett, szívességéből. Ignác gyakran jön az udvarra babakocsival, biztosan másképp nem engedik le, csak ha sétáltatja a kistestvérét. Lehet, hogy nem is a testvére, Kavics nem tud a babáról semmit, még a nevét se, mert az udvarbeli gyerekek csak úgy hívják, hogy Utánfutó. A lány nevét se tudja pontosan, mert a gyerekek úgy szólítják, hogy Dóri, csak Ignác mondja neki,

hogy Dorottyia, ami valószínűleg ugyanaz. Mindenesetre a névtáblán se így, se úgy nem kereshető.

Marad még a két Csipak gyerek, illetve csak egy, mert a kis Csipak még óvodás, azzal nincs mit kezdeni. Az csak kariká-zik a bátyja után folyton, és ismételteti, amit az mond, mint egy visszhang. A nagy Csipakkal jó lenne barátkozni, mert az akkora, mint Kavics, de csak majdnem, mert harmadikos. De úgy viseli azt az egy év korkülönbséget, olyan büszkén, mintha legalábbis fölsős lenne.

Felcsöngetett Csipakékhoz.

– Te vagy az? – kérdezte nyomban egy verébhang, a kicsi.

– Én – hagyta rá Kavics, és különben is ez igaz volt.

– Ki bírod nyitni a mi ajtónkat? Bezárta a nagymamám.

– Nem bírom. Nincs kulcsom.

– Várj. Majd ledobom.

A harmadik emeleti erkélyen megjelent a kis Csipak, le volt ragasztva mind a két füle ragtapasszal. Borzasztó nagy, elálló füle van, az biztos, de azért kár leragasztani! A nagymamája szokása ez, azt mondja, így esetleg lelapul. Emiatt elég sok verekedés van az udvarban, mert a nagy Csipak mindenkit azonnal megver, aki csúfolni meri a kicsit, ami igazán szép tőle. Csak a múltkor tévedésből is megvert egy lányt, mert az azt mondta, ragtapaszért megy a gyógyszertárba. Pedig azért ment valóban.

– Te vagy az? – kiabált le a gyerek az emeletről újra.

– Én. Mondtam már az előbb.

– Ja? Csakhogy azt hittem, hogy te az Ignác vagy.

– Ledobod a kulcsot?

– Nem dobom. Te hegyi majom!

– Miért vagyok hegyi majom?

– Én nem tudom. De a bátyám tudja.

Tulajdonképpen Kavics is tudta, de mégsem értette a dolgot. Mindenesetre nem igazság, az biztos! Hiszen ő akart barátkozni a gyerekekkel, csak a Nénike nem engedi.

Más gyereket aztán végleg nem ismert. Ez a négy játszik együtt mindig. Pedig több gyerek is van biztosan. Megnyomott hát egy újabb gombot találomra, az volt mellé írva, hogy Folinek László. Amikor a lakásban jelentkezett egy férfihang, illedelmesen megkérte:

– Bácsi kérem, tessék leengedni a gyereket játszani.

– Nincs itthon. Balettórája van.

Csak anyu meg ne tudja, hogy balettórára is be lehet íratni egy gyereket! Mindenesetre Folinekéknél van gyerek, csak balettozni kell szegénynek. Hátha a szomszédban...

Megnyomta a következő gombot.

– Kezét csókolom. Tessék leengedni játszani a gyereket...

– Miféle gyereket? – reccsent a készülék, Kavics megszeppent. ‘

– Hát a néniét...

– Nekem nincs gyerekem. Ne játssz a kaputelefonnal, mert baj lesz, hallod-e!

Ez nem sikerült, azt a házat hagyta is már. A mellette levőben viszont nem jelentkezett senki, pedig végigcsöngette mind a névtáblát. Lehet, hogy titokban elköltözött innen mindenki?

Mondjuk, elrabolták őket, és csak váltságdíjért adják vissza. Kavics megpróbálná megszerezni a váltságdíjat, odaadná mind a takarékbélyegét, de persze az nem elég, akkor még visszakérné Hatalától a rézmozsarát, és otthon is összeszedné még a régi vasalót. Gyertyatartó nincs, csak Nénikénél... Hatala azt mondja, ezeket mind megveszik a bizományiban. De a rablóknak ez se elég, nincs más hátra, harccal kell kiszabadítani a lakókat. Ő lenne a vezér a harcban. A kis Csipakot küldené előre kémkedni, az félrevezetné az ellenséget, a füle miatt. Sajnos, valószínűleg csak dolgozni mentek a lakók.

A harmadik házban azt a nevet választotta ki, hogy dr. Kemenes.

– Van gyerek? – kérdezte a biztonság kedvéért a készüléktől, miután becsengetett.

– Van. Egy drágalátos.

– Tessék leengedni játszani!

– Nem lehet. Büntetésben van!

Amikor a negyedik házhoz ért, akkor csapott le rá Jerzsabek. Ami nagy kár, mert annál a névnel hogy Bónis, biztosan szerencséje lett volna.

– Mit csinálsz itt? – ugrott ki a kapun Jerzsabek, úgy látszik, lesen volt. Kavics már többször hallotta, amikor az udvarbeli gyerekek egymás közt beszéltek, hogy a Jerzsabek folyton leselkedik. Ők ugyan nem a nevére neveztek a házfelügyelőné, hanem azt mondták rá, hogy Bányarém. Kavicsnak fogalma se volt, hogy mi az a bányarém, hát megkérdezte aputól. Apu rögtön elmagyarázta, hogy a bányászok nevezik így azt az ismeretlen veszélyt, amely bármikor rájuk törhet – de inkább csak régebben volt ez így, ma már ki tudják számítani...

Kavics azt mondta, hogy neki ennyi éppen elég, mert akkor nagyon is stimmel a házfelügyelőné neve. Akkor apu nagyon megszidta meg anyu is; egymás szavába vágtak, pedig ők mondják, hogy az nem való. A lelkére kötötték, hogy ezentúl illedelmesen viselkedik a házfelügyelő nénivel, és nem ad se neki, se senkinek csúfnevet. Kavics ezt meg is ígérte, bár később kiderült, hogy apu egyáltalán nem ismeri a helyzetet. Amikor ugyanis ő legközelebb köszönt, hogy kezét csókolom, Jerzsabek néni, akkor az illető éppen olyan mérges lett, mintha azt mondta volna neki, hogy Bányarém. Kijelentette, hogy ő nem olyan öreg még, hogy néninek nevezzék, akiben van egy csöpp jóézés a lakók közül, úgy szólítja őt, hogy Jerzsabekné asszony. Csakhogy Kavicsnak ez túl bonyolult volt, nem is értette, mit akar. Az, hogy Jerzsabek, legalább érthető.

Jerzsabek rendben tartja a lépcsőházakat és az udvart. Ha kedve van, néhány lakásba is eljár takarítani. Van egy porszívója, azt viszi mindenhova, úgy vonszolja maga után, mint egy dakszlikutyát. Azonkívül minden este moziba megy, azt mondja, kell a művelődés. Néha elhívja a Nénikét is, egyedül ővele barátkozik az egész Nyolc házból.

– Mit csinálsz itt? – ripakodott rá Jerzsabek ismételten.

– Csöngetek – közölte Kavics, bár az úgyis látható.

– Veszem észre! És ha lejönnének, akkor elszaladnál, mi?

– Dehogyan! Éppen azért csöngetek, hogy jöjjön már le valaki játszani velem.

– Ismerem ezt a mesét! Ismerlek én benneteket! No, gyere csak haza! Szegény Nénike már agyonizgatja magát miattad. Az ő korában, az ő vérvonalával!

Liften mentek fölfelé. Érdekes, azt azért megengedte Jerzsabek, hogy Kavics nyomja meg a gombot, pedig másnak nem engedi. Ha valaki megpróbálja, némán mutat a felírásra: „A liftet csak képesített személy kezelheti.” Kavics tulajdonképpen nagyon tisztelte Jerzsabeket, amiért képesített személy, és mégis ilyen jószívú hozzá.

A Nénike nyitott ajtót, vizes borogatás volt a homlokán.

– Csókolom – mondta Kavics illedelmesen. És ment a sarokba önként, azonnal.

– Már megint! Már megint! – siránkozott a Nénike. Jerzsabek meg nyomban elmesélte, hogy Kavics felcsöngette a lakókat, azt fogják mondani persze mind, hogy ő, a házmester, nem tud rendet tartani.

Kimentek a konyhába, vigasztalták egymást.

Kavics leült a sarokban a földre, kinyitotta a táskáját, megnézte, hogy él-e még a süni. Rögtön megnyugodott, hogy él, sőt téli álmat se alszik. Lerágta a nyelvtankönyv sarkát, éppen a kettős mássalhangzókat, és a gyurmából is evett valamennyit. Az is elég baj, hogy az iskolában összeveszett Hatalával, éppen a süni miatt. Elmondta ugyanis, hogy otthonról kidobták, és most Toldi Miklóshoz viszi a sünt. Hatala mindig dühös lesz, ha Toldi Miklósról hall, azt mondja, mit titkolózik Kavics, ha egyszer a barátja. De ő meg igenis titkolózik most már; az

a Hatala baja, miért feltételezte Toldi Miklósról, hogy házi feladat. Hatala mérgében ráadást kért a sünért, mert azt még nem is számította bele az árba, hogy milyen hasznos állat, megeszi a pincében, kamrában a svábbogarat. Kavicsnak fogalma se volt, hogy mi az, de belátta Hatala igazát, és nekiadta a golyóstollát. Úgyse szerette, rossz volt a festék benne, olyan szaggatott lett a vonal, amit húzott, mint egy sorompó.

– Nénike! Kérdezek valamit! Sürgős! – kiabált ki a konyhába.

– Gyere ki! – szólt a Nénike kedvesen. Már megbocsátott; erős feketekávét iszogattak Jerzsabekkel, friss pörkölés, érződik az illata. – Gyere, kapsz banánt uzsonnára. Ma érkezett a gyümölcsöshöz...

– Nénike! Van itt a konyhában svábbogár?

– Elájulok! Rögtön elájulok – kapkodott a fejéhez Nénike. Jerzsabek készségesen ugrott a vízcsaphoz, mártogatta volna a zsebkendőt újra. A Nénike azonban rászólt:

– Nem úgy ajulok el, kedves, ne fáradjon! Csak ez a gyerek... Rémeseket beszél!

– Rémeseket beszélsz – ismételte meg Jerzsabek, mintha Kavics süket lenne. –

Természetesen egy ilyen ragyogó tiszta lakásban nincsen svábbogár, se semmilyen bogár...

– Egyszer azért láttam egy szúnyogot – pontosította a tényeket Kavics.

– No, ne beszélj mellé! – intette le a Nénike. – Hogy jutott eszedbe az a svábbogár? Tudod te, mi az egyáltalán?

– Nem tudom. Csak azt tudom, ha lenne, a sün mind elpusztítaná. Ezért a sün igen hasznos állat.

– Milyen sün? – értetlenkedett Jerzsabek.

– Hát ez. Az enyém – mutatta Kavics készségesen a táskáját.

– Te jóisten! Te a táskádban tartod a sünt?

– Hát hol tartsam? Anyu kidobta. Most keresek lakást neki. Azért gondoltam, ha itt lenne svábbogár, itt is hasznos lehetne...

– Még csak az hiányzik! Vidd innen hamar! Különben nem viszed sehova! Mindjárt jön érted anyukád. Majd vele elmehetsz.

– Honnan került hozzád az a sün? – Jerzsabek nagyon nehezen értette meg a dolgokat.

– Vettem a hegyen. Egy rézmozsárért.

– Odaadtad érte a rézmozsaratokat? – rémüldözött a Nénike.

– Persze. Nekünk nem kell.

– Anyád tudja?

– Nem. De neki se kell a mozsár. Anyu nem is tud főzni.

A Nénike megint kapkodott a fejéhez, de Jerzsabek most már nem segített neki. A száját festette nagy gonddal. Közben azt mondta Nénikének:

– Miért vállalta el ezt a megátalkodottat? Nem éri meg az a pénz! Van magának szép nyugdíja, kedves.

– Hisz nem is a pénzért vállaltam! Olyan kedves emberek a szülei. A kis fiatalasszony szép rendben tartja a frizuráját. Ingyen. A férfi is segít, ha itthon van, az mindenhez ért.

– Biztosan jó szakember. Azért küldték ki Afrikába is, vagy hova.

– Úgy bizony! A fiatalasszony is mehetett volna velem, de a gyerek itt van a nyakán. Azért nem ment szegény... – mondta a Nénike, és ingatta a fejét, annyira sajnálkozott.

Jerzsabek még mindig a száját festette, olyan grimaszokat vágott közben, hogy ha egy gyerek tenné ezt, rögtön rászólnának, hogy ne bohóckodjon.

– Az ilyen gyerekekkel nem lehet már itthon bírni. Oda kell adni inasnak – jelentette ki határozottan.

Kavics érdeklődéssel kapta fel a fejét.

– Mondjuk, lakatosinasnak? – kérdezte óvatosan.

– Mondjuk – hagyta rá Jerzsabek, rosszkedvű volt, nem sikerült a festés, mindig kiment a vonalból. Kavics együttérzéssel nézte, ő is így van pontosan! A múltkor is azért kapott kettést rajzból, mert kiment a vonalból, amikor a nokedliszagot festették. Bár csak két helyen ment ki, és nem is olyan nagyon. Mit szólna a tanító néni, ha Jerzsabek művét látná?!

– Ha ilyen rossz leszel, odaadunk lakatosinasnak – erősítette meg Jerzsabek fenyegetését a Nénike. Kavics egyre jobban érdeklődött.

– Mondjuk, a kulcskészítő műhelybe?

A Nénike szomorúan ingatta a fejét. Pedig szép kis háló volt rajta, gyöngyös.

– Látja, Jerzsabekné asszony, látja! Ennek semmi se használ. Én gyerekkoromban kisírtam volna a két szemem, ha nekem ezt mondják. Ez meg itt alkudozik, hogy lakatosinas meg kulcskészítő... Menj vissza a sarokba azonnal!

Kavics visszament. Szerencsére megtalálta a zsebfésűjét, hát rögtön rácsavart egy selyempapírt; ilyesmit ő mindig hord a zsebében. Aztán fújni kezdte rajta a *Süss fel, nap* dallamát. Egészen szépen szólt. A hegyen mindenkinek van ilyen muzsikája. Jobb szeretik, mint a furulyát. A furulya kötelező, de főleg csak vívni szoktak vele. Miért mondták azt, hogy ő itt maradt anyu nyakán? Lehet, hogy anyu azért sírt a múltkor, mert nem mehetett apu után? Ez nagy baj! El is tette a fésűmuzsikát, rosszkedvű lett, szomorú.

A Nénike meg Jerzsabek közben meettek egy-egy banánt, kell a vitamin a szervezetnek. Nénikének eszébe jutott, hogy a gyerek nem evett az előbb.

– Ambrus! – kiáltott be a szobába. – Gyere ki uzsonnázni!

De az nem jött, nem felelt. A Nénike bement érte, hogy mit duzzog most, jöjjön már. Aztán futott is ki nyomban, aprókat lépett, mégis lihegett.

– Elszökött – mondta, és tanácstalanul gyűrögette a banán héját.

– Ejnye, kedves! – oktatta őt Jerzsabek. Jerzsabek mindenkit oktat, aki csak hagyja magát. – Ejnye, kedves! Hát miért nem zárja az előszobaajtót, ha ilyen szökös ez a gyerek?

– Zárom én! Annyi eszem nekem is van! – fortyant fel a Nénike. Aztán sírós lett a hangja megint, úgy mondta: – Az ablakon át szökött meg, ami a folyosóra nyílik, azon az ablakon. Mindig is ott szokott...

5. Csapatjelvény élő csigákból

A térkép tulajdonképpen nagyon csúnya volt, régi és kopott. A tenger színe olyan fakó rajta, mintha sokszor kimosták volna, mint Kavics világoskék kiskatyóját. Mégis örült neki, kiszögezte a falra, a heverő fölé. Így rögtön látja, amint fölébred.

Anyu régebben teleaggatta a falat a hét törpével és a Hófehérkével, aki éppen hogy fekete volt és nem fehér; fekete műanyagból préselték valamennyiüket. Kavics nem szerette őket egyáltalán, se azt a képet, ahol egész család ráncigái ki a földből egy nagy répát; minek az nekik?! Még szerencse, hogy jött a gyereknap, amikor a kisdobosok megajándékozzák az óvodásokat. Így Varga-kettő nem szólhatott, amikor leszedte ezeket a falról, a kicsik meg örültek neki. Szétosztotta köztük, mindenkinek csak egy törpe jutott, elég is az bőven!

A térképet az iskolában kérte Kavics, a földrajztanár nem értette, hogy minek az neki. Csak csodálkozott, hogy milyen jól tájékozódik ő a térképen, megtalálja a városokat egy perc alatt. Azt mondta, majd ha Kavics fölsős lesz, részt vehet a földrajzi vetélkedőn. Ebben meg is állapodtak, így aztán a tanár nem is kérdezgette tovább, hogy a térkép mire kell. Úgyse mondta volna meg neki, hazudni meg nehéz ilyen hirtelen.

A térkép apu miatt kellett. Így pontosan látja legalább, merre jár. Nagy bunkókat rajzolt azokra a városokra, ahová apu utazott, akkora bunkókat, hogy alig látszik ki alóla a betű. De nem is fontos az már, lényeg, hogy apu eljött onnan végre. Ugyan ma honnan telefonál? Kavics mindenesetre kikészítette a golyóstollát, hogy ha ez kiderül, nyomban berajzolhassa a térképre. Olyan furcsa neve van ezeknek az idegen városoknak, elfelejti egy perc alatt.

Apu biztosan telefonál, ma van Kavics születésnapja. Varga-kettő már megvette az ajándékot, egy gyönyörű rakétaautót; Kavics megtalálta a rumlikamrában, csak persze nem szól. Minden fölösleges holmit abban a kis kamrában tartanak, hogy a lakásban ne legyen rendetlenség; egyedül ott lehet, azért az a neve, hogy rumlikamra. Kavics szeretett volna a rumlikamrában lakni, csak nem fért be sajnos, annyira tele volt. De azért játszott ott néha, így aztán ő mondta meg, mi hol van, ha anyu valamit keresett, például a tarhonyát. Az autó mellett ott a nyolc kis gyertya, a torta nyilván a jégen van. Tavalay csak hét gyertya volt a tortán, és még abból is látszik, hogy ő kisebb volt, mert nagyon ügyetlenül fújta el azokat. Úgy fújta el, hogy a gyertya leve ráfröcskölt a tortára, nem is lehetett megenni a tetejét. De nem bánta, apu akkor itthon volt, és jó nagyot nevetett.

Ma megkéri majd Hatalát, hogy ő fújja el a lángokat, anyu nem szereti a gyertyás süteményt. Délután jönnek a pajtásai a hegyről születésnapú uzsonnára, csak az a kár, hogy Toldi Miklóst nem hívhatja meg. Toldi Miklós titok. Még szerencse, hogy a sünt befogadta.

Amikor csengett a telefon, anyu vette fel, de csak addig, amíg a postával tisztázták, hogy ki kivel beszél. Amint apu hangját meghallotta, rögtön átadta a kagylót Kavicsnak. Igaz, ez születésnapú telefon, de azért mégis szép tőle, hogy ő egy mukkot se szólt először.

– Itt Kiskő Ambrus. Ott is? – apu hangja nevetett.

– Apu, hol vagy? – kérdezte Kavics, és belenézett a telefonkagylóba, ami persze butaság, de olyan közletről szólt a hang, mintha oda bújt volna a gazdája.

– Afrikában, hát tudod! És gratulálok a születésnapodra. Éljen sokáig az én nyolcéves nagy fiam!

– Apu, gyere már haza!

– Jövő héten szerdán megyek.

– Kedden gyere inkább.

– Mit vigyek neked?

– Egy aranyhőrcsögöt.

Varga-kettő hadonászott, hogy még mit nem, és el akarta venni tőle a kagylót. De Kavics nem adta.

- Apu, mondok valamit, jó?
- Mondjad!
- Nálunk az osztályban van kábítószer.
- Micsoda??
- Kábítószer van az osztályunkban. A szekrényben.
- Ne viccelj! Hogy került oda?
- Azt nem mondhatom meg. Titok. Osztálytitok.
- Kavics, ne szédíts! Azt se tudod, mi az a kábítószer.
- De tudom. Hallottam a televízióban.
- De a ti kábítószeretek az osztályban az milyen?
- Tudod, apu, a kábítószer benn van az osztályszekrényben. Aztán ha kinyitom a szekrényajtót, kiugrik onnan, bumm, a fejemre üt, és én elkábulok...

Anyu kicsavarta Kavics kezéből a kagylót; könnyű neki, ő felnőtt. Azt mondta apunak, hogy azért a kétszáz forintért, amibe a telefon kerül, miért kell ilyen butaságokat beszélni. És aztán még ő beszélt sokáig. Kavics megkereste a térképen Afrikát, de a város nevét, ahol apu dolgozott, nem tudta. Így hát Afrika közepébe rajzolt egy nagy pontot. Olyan erősen rányomta a golyóstollat, hogy átlukadt a papír.

Amikor anyu azt mondta, indulás autót mosni, rögtön megbocsátotta neki a telefonkicsavarást. Kavics már napok óta nyúzza őt, hogy mossák meg a kocsit, de Varga-kettő mostanáig reménykedett, hogy hátha esik egy kis eső, és leviszi a nagyját. De a nap egyre csak ragyogott, és uzsonna után hazafuvarozzák majd a vendégeket a hegyre, így tervezték. Tehát nem lehet tovább halogatni a kocsimosást: indulás!

Kavics rohant előre, hogy elkérje Jerzsabektől a gumitömlőt, a spricelés az a legszebb része az egész munkának. Anyu szedegette össze a mosószerszámokat, és ő maga is beöltözött, mintha jelmezbálba készülne. Mindenesetre akkora kesztyűket húzott fel, mint a kukásemberé, de hát anyu vigyáz a kezére, egy fodrásznak fontos az. Kavics néha felhúzza a hatalmas kesztyűt, és akkor azt játssza, hogy mondjuk az egy páncélkesztyű, ő pedig a cseh vitéz, és ki akar tolni Toldi Miklóssal. Mert az úgy van a versben, hogy mielőtt megvívta egymással, Toldi Miklós kezét nyújtott a cseh vitéznek barátságból. A cseh vitézen páncélkesztyű volt, gondolta, jól összeroppantja majd Toldi Miklós kezét, mert ő bizony semmibe se vette a barátkozást. Csakhogy Miklós észrevette ám a gonosz szándékot! Olyan erős volt ő, hogy pusztá kézzel szorította össze a cseh vitéz kezét. Úgy összeszorította, hogy a páncélkesztyű is ősz-szelapult. A cseh vitéz pedig elájult. Ez ugyan nem volt a versben, de Kavics így játszotta. Azt lehetett főleg jól játszani, az elájulást. Bár még sokkal jobb lett volna, ha van egy másik gyerek is, aki játszik, Kavics szívesen átadta volna neki a páncélkesztyűt. Mert ő Toldi Miklós szeretett volna lenni inkább.

A gumitömlő a pincelejáratnál volt, ott tartotta Jerzsabek, hogy ne száradjon ki a napon. És ott ült Dóri is, egykedvűen nézegette Kavicsot.

- Te is a gumitömlőért jöttél? – érdeklődött Kavics kedvesen.
- Eszem ágában sincs – mordult rá a lány.
- Akkor miért ülsz itt?
- Semmi közöd hozzá.
- Most mi bajod? Ki bántott?

Dóri csak a vállát rángatta, hátat fordított Kavicsnak. Így hát ő se törődött többet vele, inkább a locsológumival foglalkozott. Jerzsabek összetekerte szép gondosan kör alakba, Kavics azt játszotta rögtön, hogy mondjuk az egy óriáskígyó. Úgy közelítette meg, óvatosan, hogy hátulról kapta el a fejét, ne bírjon harapni. Annál fogva vonszolta ki aztán az udvarra, jó nehéz

volt meg hosszú. Húzta-vonta maga után, tekeredett a kígyó, egyszerre csak megakadt. Biztosan csapdába szorult a farka. Kavics fordult is vissza nyomban, hogy megnézzé, mi történt. Persze vitte magával az egész tömlőt, beleizzadt már a cipelésbe. De csak nem engedni el a kígyó fejét?! Még megmar valakit a lakók közül...

A gumitömlő végén Dóri állt, a lábával szorította azt lefelé. Kihívóan nézett Kavicsra.

– Szállj le a kígyó farkáról! – mondta Kavics komoran.

– Buta vagy. Ez nem kígyó – mondta Dóri lenézően, és leszállt róla rögtön, visszaült a lépcsőre, duzzogott.

– Tudom, hogy nem kígyó. Csak vicceltem.

– Óvodás viceid vannak.

– Nem vagyok óvodás. Másodikos vagyok. Mindjárt harmadikos. Egy hét múlva. Mert ha beírják az embert a harmadikba, az már úgy számít.

– Az is valami? Én ötödikes.

– De jó neked! – Kavics őszinte tisztelettel nézett Dórirra, különben is tetszett neki a lány. Főleg azért, mert a felső két foga elállt a többitől, és mindig kilátszott a szájából egy picit.

Dóri olyan gyönyörű volt, mint egy egér.

– Te le mersz menni a pincébe? – kérdezte a lány váratlanul.

– Világos!

– Akkor is, ha nem gyújtják meg előtted a villanyt?

– Világos!

– Nem tudsz több szót?

– Dehogynem. Vilá... Miért kérded?

– Mert én nem merek lemenni. És megmondani se merem senkinek, hogy nem merek lemenni.

– Lemegyek én veled!

– És nem mondd meg a többi srácnak?

– Nem. Pénztáros becsületszavamra!

– Mert tudod, kicsúfolnának.

– Majd megverem őket!

– Mit ugrálsz? Laposra vernének! Ők vannak többen.

– Igaz...

Kavics haladt elől a pince folyosóján, Dóri szorosan a nyomában. Ráparancsolt, hogy minden villanyt gyújtson fel. Néha sivalkodott mégis. Végre elérték a kilences fülkét, Dóri azt mondta, az az övéké. Amikor kinyitották, rögtön felállt egy rossz lábú székre, hogy ha esetleg patkány jönne, ne fusson át a lábán. Kavics közölte, hogy itt biztosan nincs patkány, de ha volna, ő azt se bánja. Hősiesen turkált a kofferekben, ahogy Dóri dirigálta.

– Mit keresünk tulajdonképpen? – kérdezte később, mert a lánynak semmi se volt jó, amit kiszedett a ruhák közül.

– Mit tudom én! – türelmetlenkedett Dóri. – Jelmezből lesz nálunk az iskolában az évfárón, és én nem tudom, mi legyenek.

– Legyél postaláda! – ajánlotta rögtön Kavics. – Nálunk a hegyen...

– Hogyisne! – méltatlankodott Dóri. – Postaládában egyáltalán nem lennék szép... Vedd ki az ezüstcipőt. Azt felvisszük.

– Cipész leszel?

– Dehogyis! Hamupipőke, ezüstcipellőben. Bár az elég gyerekes jelmez. De jól mutatna a hajam, ha kibontanám, nem?

– Persze.

Fölmentek a pincéből. Anyu már az autót kente samponnal. Kavics meghívta Dórit, hogy üljön be a kocsiba, amíg ő a gumitömlővel lemossa a sampont.

Akkor füttyült le a harmadik emeletről Ignác, meg még kiáltott is, hogy Dorottyá. Dóri rohant elé a lépcsőházba lelkesen. Kavics olyan erővel kezdte dörzsölni az autó hűtőjét, hogy anyu figyelmeztette, még beszakad.

Aztán hamarosan megjelent a lány újra. Utánfutót tologatta. Ignác tíz lépéssel ment mögöttük, mintha nem is hozzájuk tartozna. Bár ő maga nevezte el a babát Utánfutónak, de alighanem mégis szégyellte egy kicsit a többi előtt, hogy folyton dajkálnia kell. Kavics szívesen vállalta volna Utánfutót, de nem mondhatta meg Ignácnak, az ugyanis nem állt szóba vele. Most is inkább odaballagott a palánkhoz, átkukucskált a réseken. A Nyolc ház végében hosszú palánk húzódik, mögötte építkezés van, úgy mondják, ott lesz majd az áruház. Ignác kitartóan kukucskált, valósággal ráragadt a kerítésre, ami neki igazán nem való: hetedikes. Azonkívül gyönyörű farmernadrágja van és elég hosszú haja. Majdnem olyan, mint anyu parókája. Ignác nagyon divatos meg főleg erős is, azért ő a vezér az udvarban.

Dóri odabillegett hozzájuk a babakocsit. Utánfutó lelkesen ette a zokniját, de ő hagyta, illedelmesen köszönt anyunak meg még Kavicsnak is. Mintha nem találkoztak volna már! Mintha nem ő védte volna meg a patkányoktól!

– Jaj, de édes kisbaba! – mondta Varga-kettő, ahogy megnézte Utánfutót. Ami persze egyáltalán nem igaz, mert Utánfutó például teljesen kopasz.

– Imádom az ilyen kopasz kisgyerekeket. Az én fiam is éppen ilyen volt – lelkesedett anyu.

Dóri gyors pillantást vetett Kavics fejére. Még szerencse, hogy olyan régen volt borbélynál, most jó hosszú a haja. Dórinak, úgy látszik, ez a gyöngéje. Beszélnének inkább másról! De anyu folytatta, már csak azért is, mert Dóri áhítattal nézte őt, és anyu imádja, ha figyelnek rá. Persze ő nem tudhatta, hogy Dóri nem a szavait figyeli, hanem a műhaját.

– És mennyi pelenkát termelt az én fiam, te jóisten! – nevetgélt anyu. – Napjában százszor is bepisilt!

Nahát, ezt igazán kár volt mondani Dóri előtt! Ez nem szép tőle. Nem beszélve arról, nem is biztos, hogy igaz. A múltkor is azt mondta anyu Irén néninek a telefonba, hogy azért nem megy el hozzájuk, mert lázas. Ez sem volt igaz, nem is volt lázmérő, Kavics előző nap törte össze éppen. És különben is, anyu a krimet akarta nézni a televízióban, csak szégyellte megmondani. Mi van azon szégyellnivaló?! Jerzsabek is megmondta, művelődni kell az embernek, ő akár mindennap megnézne egy krimet.

– A te kistestvéred? – társalgott tovább anyu.

– Nem. Az Ignácé, illetve az Ignác nővérének a kisleánya.

– Jaj, de jó! – nevetett anyu. – Akkor tehát Ignác nagybácsi. Akkor bizony illik is, hogy sétáltassa az unokaöccsét.

– Igen. Ignác nagybácsi – ismételte Dóri áhítattal, úgy látszik, ezt eddig nem vette észre. Mindjárt vissza is sétált Ignáchoz, hogy közelről csodálhassa. Utánfutó közben kidobálta a kocsiból mind a két zokniját és néhány gumijátékot. Aztán, amikor kész volt vele, rögtön bőgni kezdett utánuk. Dóri csak rázta a kocsiját, szegény Utánfutónak csak úgy billegett a feje, de bezzeg a játékait nem adta vissza neki senki. Dóri és Ignác elmélyedve beszélgettek.

Úgyhogy Kavics egyáltalán nem örült, amikor a kis Csipak odajött hozzájuk, pedig máskor ő hívogatta játszani a gyereket. Most nem kellett hívni, rohant az autóhoz, mosta ő is a szivaccsal. Rögtön csuromvíz lett az egész gyerek, az egyik fülén leázott a ragtapasz. Kavics ráfordult:

– Hagyd békén! Ez a mi autónk.

Anyu rögtön rendreutasította, hogy micsoda beszéd ez, de a kis Csipak addigra már megsértődött. Odszaladt Ignácékhoz, panaszkodott, nem vitás. Mindhárman őt nézték, Dóri a vállát rángatta, szokás szerint.

Kavics akkor közéjük spriccelt a gumitömlővel, úgyis éppen azzal mosta a kocsit.

Hárman háromfelé ugrottak, sivalkodtak, kiabáltak. Utánfutó nagyokat kurjantott, mert megtalálta végre a saját lábát, meg volt az új játék. Őt nem érte egy csöpp víz se, Kavics arra vigyázott. Dórit vette célba újra, jócskán meglocsolta, mire anyu észbe kapott, és elvette tőle a locsolót. Csupa víz lett a Dóri haja, rátapadt az arcára, olyan volt, mint az akváriumban a moszat. Mehet vele Hamupipókének!

Anyu nagyon dühös volt, azt mondta, menjen fel Nénikéhez, ha nem bír rendesen viselkedni. De Kavics tudta, hogy Nénike vasárnapra nem vállalja őt, akkor pihen, múzeumba jár. Bár járna inkább hét közben is múzeumba! Anyu még azt is mondta, megérdemelné, hogy ne ünnepeljék meg a születésnapját büntetésből, ő meg azt felelte, nem is baj. De a vendégek a hegyről persze nem tudtak semmit, és megérkeztek délután négyre, ahogy a meghívás szólt.

Egy csoportban jöttek mind a hatan. Őt fiú volt és még Bende Ági, aki szintén a csapatukhoz tartozott. Ő volt a legerősebb lány az osztályban, megverte a fiúkat is, ha szükség volt rá. Kavics is kedvelte Ágit, mindig együtt kaptak intőt magatartásból. Hatala vezényelte őket, kisdobosingben volt, nyakkendőben, még jó, hogy nem hozta el a dobot. Így is látták őket a házbeli gyerekek, figyelték némán, hogy vonul a vendégsereg. A kis Csipak nekik akart rontani, de a bátyja idejében elkapta; csak úgy korcsolyázott visszafelé az aszfalton a gyerek.

Anyu a balkonon terített az uzsonnához. Egy kis asztalra kirakta mind az ajándékot, amit hoztak neki a gyerekek. A négy fiútól négy meséskönyvet kapott. Mérő és Gombos Pali véletlenül ugyanazt vették. Anyu azt mondta, nem baj, ki lehet cserélni, ha megvan a számla. A számla szerencsére a könyvben volt. Kavics rögtön ki is betűzte, hogy tizenegy forint. Csakhogy ő hallotta, amikor Mérő húsz forintot kért a mamájától ajándékra; akkor a kilenc forint ugyan hova lett?

Bende Ági műanyag katonákat hozott neki, az egyik alól útközben elvesztette a lovat. De nem baj, Kavics így is örült neki. Ági tudja, minek örül ő, mert Ági is pontosan ugyanannak örül. Áginak rengeteg műanyag katonája van, legtöbb az osztályban, sose játszik babával.

Hatala ajándékát nem tették az asztalra. Hatala csigákat hozott egy dobozban, nyolc darab élő csigát. Kavics ezt most nem mutatta meg anyunak.

A balkonjuk akkora volt, mint egy vonat. Kavics főleg azért szeretett vonaton utazni, mert akkor ott ebédeltek az egyik vagonban, amit úgy hívnak, hogy étkezőkocsi. Most az ő balkonjuk volt olyan, mint az étkezőkocsi. Anyu rengeteg virslit főzött, a vendégek ették szótlanul. Kavics főleg a mustárt nyalogatta. Vadas azt mondta, ő ugyan meg nem enné, olyan mint a... aztán nem mondta meg, hogy milyen. Ági mégis vihogott. A többi fiú nem figyelt rájuk, mert ezalatt két-két virslit ettek meg.

Akkor jelent meg az asztal fölött a tollsöprű. Régi tollsöprű volt, hullott már belőle a pihe, ott repkedtek az asztal fölött, egy bele is ült a mustárba. A tollsöprű hol feljebb, hol lejjebb ereszkedett, táncolt, rángatózott a fejük felett, spárgán lógott az egész. Ági sivalkodott, a fiúk kapkodtak utána. No persze! A fölöttük levő lakásban Dóriék laktak, az ő balkonjukon ott voltak mind az udvarbeli gyerekek. Nem szóltak egy szót se, csak rángatták a tollsöprűt egy ideig. Aztán felhúzták egészen, Kavics hallotta, hogy tanakodnak. Legközelebb az ezüstcipőt engedték le madzagon. Hatala elkapta, és beletett egy virslit. De a fentiek nem barátkoztak; addig rázták a cipőt, míg kipottyant belőle a virsli, meghempergett az udvaron a homokban. Később vizet öntöztek le kannából, de hiába, mert akkor már a vendégek a szobában játszottak. Csak Mérő ment ki néha a balkonra enni, sajnálta a tortát, ami még ott maradt. A fiúk a rakétaautóval játszottak, Ági mindenáron táncolni akart. Anyu feltette nekik a tánclemezt, de Kavics csak nyüglődött. Ági követelte, hogy hajoljon meg előtte, és mondja azt: „szabad egy táncra”, de Kavics nem akarta, kapott is egy kis pofont. Csak azért nem adta vissza, mert Ági mégiscsak vendég, és vendéget verni nem való.

Fél nyolckor vitte haza anyu őket a hegyre. Kavics nem ment velük, mert a kocsiban csak öt személy ülhet, és ők heten voltak összesen, Mérő így is a földre ült.

Kavics legalább megnézhetette a csigákat végre. Szép nagy csigák voltak, és aránylag szelídek. Lehet, hogy Hatala már idomította őket. Jó neki, annyi állatot tarthat magának, ahányat csak akar, no persze kinn az udvaron. De nekik nincs udvaruk, ez a nagy udvar mindenkié, ott nem tarthat állatot, szétvinnék a gyerekek.

Erről jutott eszébe! Anyu úgyis azt mondja mindig, hogy ő irigy. Mától kezdve nem lesz irigy, az biztos. Most rögtön szétosztja a csigákat a házbeli gyerekek között. Úgyis megbánta már, hogy lespriccelte őket délelőtt. És az is nagy kár, hogy nem hívta meg őket a születésnapjára. Akkor biztosan befogadnák őt is a csapatba. Mert mondjuk, az udvarbéli gyerekek egy csapat. Mondjuk, ő a vezérük. Bár lehet, hogy inkább Ignác, de az se baj, akkor ő lenne a helyettese. A kis Csipak a felderítő, ez már biztos, a füle miatt. A kémeknek mindig van valami különös ismertetőjele. A többieknek nem talált rangot hirtelen, főleg Dórinak nem. Talán szakácsnő lesz, de lehet, hogy majd nem akar.

Nomármost, a csapatnak kell egy búvóhely. Az lehetne mondjuk a rumlikamra. És kell valami jelvény, hogy egymásra ismerjenek, mert különben álcázva járnak mindig, hogy átejtsék az ellenséget. Mi lehetne a jelvény?

A csiga! Arról biztosan nem fog gyanút az ellenség. Fölkapta a dobozt, rohant is ki a folyosóra. Sötétedett, nem talált kinn egy gyereket se. A nyitott ablakokon át az esti mese zenéje hallatszott a televízióból, azt nézi biztosan mind. Annál jobb, így nagyobb lesz a meglepetés!

Sorba járta az ajtókat: egy csigát Dóriék küszöbére, egyet Ignácékéra! Oda aztán kettőt tett mégis, mert azért Utánfutó is számít. Lehet, hogy éppen őt rabolja majd el az ellenség. Csipakék küszöbére természetesen kettő került, de még mindig maradt három csiga. Megkereste Folinekék lakását, és azt az ajtót, ahova az van írva: dr. Kemenes. Ezeket a gyerekeket ugyan nem ismeri, de biztos, hogy vannak, a múltkor már megtudta a kaputelefon segítségével. Nem baj, hogy nem ismeri őket, azért jók lesznek tartaléknak, hátha az igazi csapatból megsebesül valaki.

Megelégedetten ballagott haza. Egy csigát megtartott magának, a legszelídebbet. Sétáltatta a balkon párkányán. A csiga megfontoltan mozgatta a fejét, nyújtogatta a két szarvát; olyan volt az, mint a szobaantenna a televízión. Ha hozzáért, behúzta a szarvacskáját, de csak az egyiket. Félszarvú televízióantenna. Amerre a csiga mászott, szép fényes csík maradt a párkányon. Jó játék. Elnevezte a csigát Dórinak. Még sokáig játszott vele, egészen addig, míg anyu hazaért.

Amikor anyu hazaért, akkor kezdődött épp a botrány. Nem tudni, ki kezdte a kiabálást, de sok lakó kiabált, hogy ki rakta oda a ronda csigákat, összemáskálták, összenyalázták mind a gyönyörű küszöböt. Dóri visítózott és Jerzsabek is: egyformán féltek a csigától. Életükben először fogtak össze: mind a ketten fennhangon szidták Kavicsot.

6. Dorottyá

Amikor a kisteknőst megvette, Kavics nem gondolta, hogy apu két nap múlva valóban hazajön. Mert apu szerdára ígérte, és nem jött szerdán. Anyu magyarázta ugyan, hogy miért, de Kavics nem figyelt rá, csak arra gondolt, hogy apu becsapta. Aznap egész délután ott maradt Toldi Miklósnál, olyan sokáig, hogy az meg is kérdezte, nem aggódnak-e érte otthon. Ő akkor elindult haza nyomban, bár arra gondolt, ha apu aggódna, akkor hazajönne, amikorra ígéri.

Az a fiatalember a villamosmegállónál árulta a teknősöket. Ennél a megállónál mindig sok az ember, mert itt szállnak át a földalattira. Kavics is ezzel jár iskolába, ha éppen nem anyu viszi kocsival. Ha apu is itthon van, akkor beosztják, egyikük elviszi az iskolába, a másik érte megy. Mostanában metróval jár egyedül. Elég nagy ő már ahhoz, és különben is van bérlete. Sajnos, harmadikban már ide fog járni a lakótelepi iskolába, anyu nem szereti, hogy egyedül utazgat. De reméli, hogy bérletet azért vesznek neki, kell az egy gyereknek!

Az emberek tódultak a metróból ki és be, nem is igen figyelték a fiatalembert. Igaz, az meg úgy állt ott, mintha néma lenne, tartotta a tenyerén a kisteknősöket, és csak néha mondta, hogy eladó a teknős, eladó. Ilyenkor mindig körülnézett, hogy ugyan ki hallja? Mondta volna hangosabban, akkor mindenki hallja; furcsa egy alak! Még szerencse, hogy Kavics éppen meghallotta. Rögtön közelebb ment, és megnézte a kisteknősöket. Három darab volt összesen, de olyan csöppek, mint egy hegyező. Bánatosan nyújtogatták a nyakukat a fiú tenyerén.

Kavics szeretne volna megsimogatni őket, de a gazdája ráripakodott:

- Kell vagy nem kell? Mit állsz itt?!
- Mennyibe kerül?
- Ötven forint darabja.
- Csak húsz van, sajnos...
- Akkor tűnj el!

Kavics elkullogott. Hogy örült pedig a húsz forintnak, tiszta véletlen volt az is. Nála igazán nem szokott pénz lenni, még egy forint se, nem hogy húsz. Csak anyu éppen reggel adta oda, hogy fizessen be az osztályfőnyképre. De ő nem fizetett be mégse, mert a tanító néni megmutatta a fényképet nekik. És akkor kiderült, hogy Mérő, aki mögötte állt a sorban, számfűlet tartott Kavics feje fölé, és így is maradt az a képen örökre. A tanító néni megszidta Mérőt, intőt is adott neki, de a gyerekek vihogtak. Kivéve Bende Ágit, ő megverte Mérőt a szünetben. Ez szép volt tőle, de azért a kép neki mégse kell!

- Hé! – kiáltott utána valaki. A teknősök gazdája volt. Kavics készségesen visszaügetett.
- Mutasd, mennyi pénzed van! – szólt rá szigorúan az illető. Kavics rögtön kihúzta a köpenye zsebéből a húszforintost, láthatta a gazda, hogy nincs ott több, egy fillér se.
- Vidd, gyorsan! – mondta, és elragadta tőle a pénzt. Kezébe nyomott egy kisteknőst, aztán ő meg felugrott egy villamosra. Hogy miért ilyen sietős?

A teknős éppen elfért Kavics tenyerén, kapirgált a csepp kis lábával, a feje meg akkora volt, mint egy babszem. Percenként behúzódott a teknője alá, aztán nyújtogatta a lábát, fejét újra, valószínűleg félt szegény. Kavics nagyon megsajnálta, meg is szerette rögtön. Mire hazaértek, elnevezte Dórinak. Bár a csigát is Dórinak hívta a múltkor, de azt anyu kidobatta vele. Legyen akkor ez a Dóri, vagy még inkább Dorottyá.

Otthon, sajnos, megint baj lett, mert közben valahogy beesteledett, és már anyu is hazaért, és a Nénike is ott volt náluk; panaszkodott Kavicsra, hogy csavarog. Varga-kettő nyugtatgatta, hogy apu majd elintézi a dolgot, mert apu holnap úgyszólván hazajön. Kavicsot beküldte a fürdőszobába, fürödjön csak egyedül, ő nem is áll ma szóba vele. Ami azért volt nagy szerencse, mert Kavics így bevihette magával a fürdőkádba Dorottyát. Mindig rengeteg játékot

vitt magával a fürdőkádba, a kisbaba kori gumiállatait, persze most már tengeri csatát játszik velük. Donald kacsa volt a hadihajó, Miki egér a tengeralattjáró. Hol az egyik győzött, hol a másik. A nagy szivacs volt a mentőcsónak, abba kapaszkodik a hajótörött. Csakhogy olyan játék nem volt eddig, ami jó lett volna hajótöröttnek.

Most Dorottya kapaszkodott a szivacsosónakba, boldogan nyújtózkodott, hunyorgott a szemével. Kavics gyengéden spriccelte a kézizuhanyozóval.

– Dóri, Dóri, Dorottya! Ugye hogy jó a finom vizecske! Mit kell azon megsértődni, ha lespriccelik az embert, nem igaz? Nézd, én se sértődök meg, ide nézz...

A saját fejére is csurgatta a zuhanyt, vízfüggöny ereszkedett az arcára, hősiezen kapkodta alatta a levegőt.

– Na, ugye hogy... Majd játszunk mi jókat, meglátod, Dorottya!

Úgy vette észre, mintha kicsit már figyelne a nevére a kisteknős; majd Hatalát megkérdi, hogy van ez. Már csak egyszer találkozik Hatalával, az évfárón, ez elég kár...

Lehet, hogy idomítani fogja Dorottyát, megtanítja mutatványokra, és aztán fellépnek a cirkuszban. Mondjuk, ő cowboyruhában jön ki a porondra, két zsebében két pisztoly lesz. A kezében meg hosszú ostor, azt csattogtatja, hogy a nézők rögtön megrémüljenek. Persze Dorottyához nem kellene ilyen fegyverek. Dorottyát fegyver nélkül kell idomítani, sajnos. Bár pusztá kézzel legyőzni egy állatot, az ám a valami! Még jobb is így! Pisztollyal könnyű! De a közönség azt csodálja igazán, aki fegyver nélkül is vitéz. Például amikor Toldi Miklós szembekerült a megvadult bikával, nem volt nála semmi, még egy vízpisztoly se! Csak elétoppantott, elkapta a szarvát, és kész. A bika akárhogy fújtatott, rúgkapált, Toldi Miklós legyőzte. Persze Toldi Miklós nagyon erős. A múltkor mondta is neki, hogy ő is szeretne erős lenni. Toldi Miklós akkor azt ajánlotta, álljon tótágast minden reggel meg este. Reggeli meg vacsora előtt egy-két kézenállás, és olyan izmai lesznek, hogy megnézhetik az udvarban a gyerekek. Meg is mutatta, hogyan kell az embernek az izmát kifeszíteni a karján. Ő ugyan feszíthette, csak a bőr volt ott, akárhogy csipkedte, kereste az izmokat. De most majd másképp lesz, hisz tornászik naponta, el nem hagyná semmiért. A múltkor Irén néniék voltak náluk vacsorán, és akkor anyunak kellett segíteni, és szépen elfelejtette a kézenállást. Szerencsére, aztán az asztalnál eszébe jutott, és ott rögtön pótolta. Anyu szörnyűlködött, hogy tessék rögtön vacsorázni, micsoda viselkedés ez a vendégek előtt. De ő bizony addig nem evett egy falatot sem, amíg őt tótágas nem sikerült. Irén néni anyut vigasztalta, Bálint bácsi meg legalább megehetette ezalatt az összes salátát, mert azt hitte, nem veszi észre senki.

– Vacsorázn! – hívta anyu, és ma este evés közben valóban nem beszélt hozzá. Kitalálta Kavicsnak a tejbegrízt, csokoládét reszelt rá, jó sokat. Ez volt Kavics kedvenc vacsorája.

– Nincs étvágyam... Most nem vagyok éhes. Beviszem a szobámba, majd esetleg később...
– hadarta Kavics, nem is nézett anyura.

– Micsoda új divat ez? – mérgelődött Varga-kettő. – Már ideje, hogy hazajöjjön apád! Én nem bírok veled egyedül. Úgy fáj a fejem mindig... Ki győzi ezt egyedül!

– Anyuci! – Kavics megsajnálta Varga-kettőt. Gondolta, mégis megmutatja neki Dorottyát. Talán az megvigasztalja. – Anyuci, mondok valamit!

– Ne mondjál! Nem állok veled szóba ma este! Szegény Nénike is hogy panaszkodott rád. Csak ne nézz olyan ártatlanul! Egyél!

– Bevihetem a szobámba a vacsorát? – próbálkozott újra Kavics.

– Bánom is én! Viheted...

– Köszönöm. Csókolom. Jó éjszakát – buzgólkodott Kavics. Fogta a grízes tányért, indult befelé. Fél papucsban sántikált, a másikat a kezében fogta, abban lapult Dorottya.

– Te nem a lábodon hordod a papucsot? – szólt utána anyu, de aztán ráhagyta, fáradt volt. Majdnem sírt. Kavics nem tudta, hogy a felnőttek szoktak-e sírni, ugyan...

Benn a szobájában a vízfestékes dobozban terített Dorottyának. Egyik rekeszbe tejbegrízt tett, a másikba csokoládét. A harmadikba csak víz jutott. Fogalma sincs, hogy mit eszik egy teknős. Az iskolatáskájában talált még egy fél rágót, azt is elé tette. De Dorottya egyáltalán nem evett. Egy darabig sétált a szobában körbe-körbe. Amikor visszaért a festékes dobozhoz, a vizes rekeszbe szépen beleült.

– Na, ne malackodj, Dorottya – emelte ki Kavics, lerázta róla a vizet. Egy cipős dobozba tette át, abban fog aludni az éjszaka. Betolta a szekrény alá, jó mélyen. Ott nem találja meg anyu biztosan. Holnap meg itt lesz apu, majd vele elintézi valahogy.

Lefekvés előtt még megjelölte a térképen Budapestet. De most nem bunkót rajzolt, mint a többi városnál, ez most egészen más eset. Gombostűvel odatűzött egy almamagot, nem talált mást hirtelen. Mondjuk, az a várzászló. A vár zászlaját ki kell tűzni feltétlenül, amikor végre hazajön a vár ura.

Amikor apu hazaérkezett, Kavics teljesen elfelejtette Dorottyát. Mert apu egész délelőtt vele beszélgetett, nem is csomagolt, se nem borotválkozott, hiába biztatta anyu, csak a gyerekek mesélt. Rengeteg ajándékot hozott meg még egy csöpp fenyőt, azt útközben vette egy repülőtéren, a virágárusnál. Kavics annak örült legjobban: júniusban még sose volt karácsonyfája. El is ültették apuval egy cserépbe.

Azt meg kell hagyni, hogy anyu egyáltalán nem árulkodós, semmit nem mondott el apunak, ami Kavicsal történt, mármint a disznóságokat. És Nénike se mondta meg, hogy ő a világ legrosszabb gyereke, pedig átjött mindjárt délután. Püspökkenyeret hozott apunak, és sokáig ütögette a karját. Nénike nagyon szereti aput, igaza is van. Aput mindenki szereti. Mit szól majd hozzá Toldi Miklós, ha megismerik egymást?

Amikor Irén néniék is megérkeztek, akkor került elő Dorottya. A többiek sokáig nem is tudták, hogy mi az, úgy jött elő a szekrény alól, mint egy csöpp vattacsomó, piszkos pihe, törmelék.

– Jaj, istenem, egy egér! – ijedezett Irén néni.

– Hogyisne, teknősbéka! – helyesbített Kavics rögtön.

– Honnan tudod?

– Az enyém. Tegnap vettem.

– Már megint egy állat – dühösködött anyu. – De mért a szekrény alatt tartod? Ott igazán nem takaríthatok naponta... Most kihozta az összes pihét...

– Apu! Tetszik? Úgy hívják, hogy Dorottya.

– Tetszik – mustrálgatta apu a csöpp kis állatot. – Egyszer hoztam neked egy éppen ilyen hegyezőt.

– Még meg is van – biztosította Kavics. – Csak, tudod, ezzel játszani is lehet. Mert ez a Dorottya.

– Ejha! Még sose találkoztam ilyen szép nevű teknőssel!

– Ugyan már, ne szédítsd te is! – szólt közbe Varga-kettő, de már nem volt mérges, nevetett.

– Az a mániája a fiadnak, hogy ha bánata van, vesz magának egy állatot. És a barátairól nevezi el őket, a házbeli gyerekekről.

– A házbeli gyerekek nem barátkoznak énvelem, tudod-e, apu? – Kavics egészen közel állt az apjához, komoly volt meg egy kicsit szomorú. Bár mennének már haza Irén néniék!

– Jaj, de érdekes! – lelkesedett Irén néni. – Éppen a reggeli hírekben hallottam, hogy az Állatkertből egy fiatalember ellopta a most született kis mocsári teknősöket. Az Állatkertnek nagy kár ez, már tudományos szempontból; ugyan milyen lehet az a mocsári teknős?

Apu fölmarkolta Dorottyát, nem válaszolt Irén néniék, csak a fiának szólt:

– Gyere, mossuk ezt meg! Ugyan milyen lehet pihe nélkül... Anyu itallal kínálta a vendégeket, amit apu most hozott.

Bálint bácsi vígan ette Nénike püspökkenyerét. Így aztán szerencsére Kavics nyugodtan elmesélte apunak a fürdőszobában, hogyan jutott a teknőshöz. Apu akkor fogta a slusszkulcsot, szaladtak le ketten a lépcsőházban, nem is szóltak senkinek. Percek alatt kiértek az Állatkertbe. Hazavitték Dorottyát.

A Pálmaházban mindenki Kavicsot ünnepelte, az egyik őr még azt is mondta, hogy ő becsületes megtaláló. És csak csóválta a nagy fejét, hogy a többit még nem hozták vissza; de furcsák az emberek, pedig bemondatták a rádióba kétszer is. Kavics kijelentette, csak azt sajnálja, hogy nem volt nála száz forint, akkor megvette volna mind a három teknőst, és most boldog lehetne az Állatkert.

Hazafelé apu mesélt mindenfélét, és megmondta, hogy csak egyszer utazik el még a jövő héten, de csak ide, a szomszéd városba. És hogy drukkol egy kicsit, azt is mondta, mert új műszert szerel, még nem ismeri eléggé.

– Az nem számít – mondta Kavics fölényesen, meg akarta nyugtatni aput. Borzasztóan szereti, amikor apu ilyesmit megbeszél vele; ez még jobb, mint a nyaralás.

– És ki az a Toldi Miklós? – kérdezte apu hirtelen.

– Még azt se tudod? – csodálkozott Kavics.

– Azt tudom. Akiről a vers szól. A verset ismerem.

– No látod. Én meg a Toldi Miklóst is ismerem.

– Kavics, ne szédíts! Ha nem akarod, ne mondd el.

– De akarom. Meg is mutatom neked...

– Kit?

– Hát a Toldi Miklóst... Várj egy kicsit, fékezz csak! Oda nézz, apu! Ezek itt a gyerekek!

Úgy mondta ezt Kavics, olyan áhítattal, hogy apu rögtön leállította a motort. Kiszálltak. Az utca sarkán álldogált a négy gyerek, mert Utánfutó nem volt velük, csak a kocsija.

– Szerbusztok! Ez itten az apukám – közölte velük Kavics ünnepélyesen, elfelejtette már a haragot.

– Csókolom – köszöntek sorba mind a gyerekek, még sose látták Kavics apját, nem is tudták, hogy egyáltalán van-e.

– Miért szomorkodtok itt a sarkon? – érdeklődött apu nyomban, és lekezelt velük sorban. A kis Csipak összevissza kapkodott, nem tudta még biztosan, melyik is a jobb keze.

– Tetszik látni, ez a kitolás! Be van zárva a hulladékgyűjtő! Így gyűjtse az ember a hulladékot – mondta Ignác komoran.

– Tetszik tudni, nagy nehezen összegyűjtöttük ezt a sok újságpapírt. Most idehoztuk, és nem veszik át, a begyűjtő zárva van – mesélte a nagy Csipak.

– Ignác nagy nehezen ellopta otthonról a babakocsit, hogy legyen mivel elhozunk. – Dóri persze rögtön Ignácról mesélt, egy perce ismeri csak aput, és máris. – Most visszavigyük? Hol tartuk egy hétig ezt a sok papírt? Egyikünkénél se engedik be a lakásba a szülők.

– Nem ám! Kidobnak vele együtt – lelkesedett a kis Csipak.

– Nálunk elraktározhatjátok – közölte apu röviden. Kavics úgy nézett végig a többiekén, mint egy győztes hadvezér. – Betesszük a rumlikamrába, aztán amikor kinyit a hulladékgyűjtő, érte jöttök. Rendben van?

– Persze – döntötte el Ignác, mert mégis ő a parancsnok. A többiek szó nélkül rakták is már be az újságpapírt az autóba.

Csak otthon vették észre, hogy a hátsó ülésen, a papír között a kis Csipak is bennmaradt. A többiek is hazaértek nemsokára, Kavics hallotta, ahogy csörtettek a kocsival.

– Dóri – kiabált föl a lánynak –, ha valami kell neked az újságokból, csak szóljál! Vagy hívjál telefonon is.

– Mennyi a telefonszámotok? – hajolt ki Dóri a balkonon. – Különben majd megnézem a telefonkönyvünkben...

Kavics erősen gondolkodott, eltelt egy jó idő, míg újra felszólt Dórinak.

- Te! Ne az otthoni telefonkönyvben nézd meg. Az utcaiban nézd! Jó?
- Majd bolond leszek. Mért mennék az utcai telefonfülkébe, amikor itthon is van telefon?
- Csak! Ígérd meg, hogy az utcai telefonkönyvet nézed – fontoskodott Kavics.
- Megbolondultál, kisfiú?
- Ne mondd nekem, hogy kisfiú. És ígérd meg az utcai telefont.
- Jó, megígérem. De miért kell? Áruld el!
- Majd meglátod! Most titok.

Kavics másnap nagyon korán kelt. Mielőtt az évfűzóra indult apuékka, végigjűrta a környéken a telefonfülkéket. Mind a három telefonkönyvbe beírta apu neve alá golyóstollal: Kiskő Ambrus-Kavics. A telefonszám alá ismétlőjelet tett. Olyan szép betűkkel írta különben, hogy ha a tanító néni látná, azt hinné, már megint Bende Ági csinálta meg helyette az írásleckt.

7. Leltározzunk, gyerekek!

Kavics az altatásnál mondta el apunak, hogy ki akarja húzatni a fogát. A fontosabb dolgokat mindig ilyenkor beszélük meg.

Tulajdonképpen már nem is altatás ez, kisbaba korából maradt a szokás. Úgy volt, hogy amikor lefektették, és eloltották a villanyt, ő félt a sötétben. Most is fél egy kicsit még. Akkor apu odaült az ágya mellé mindig, és énekelt. De attól inkább felébredt Kavics, nemhogy elaludt. Egymás után rendelte a dalokat, apu már kifogyott a tartalékból, mert ha valamit ismételni próbált, ő rögtön rászólt: ez már volt. Apu aztán beszüntette az éneklést, azt mondta, Kavics így nem alszik el reggelig. De lehet, hogy csak azért szüntette be, mert nem akart tanulni új éneket.

Aztán, ahogy nagyobb lett, az éneklés amúgy is abbamaradt. Inkább beszélgettek, Kavics ilyenkor mondta el a titkokat. Most például a fogügyet.

- Melyik fogad fáj? – kérdezte apu meglepetten. – Várj, meggyújtom a villanyt.
- Ne gyújtsd! Nem fáj a fogam.
- Azt mondtad, ki akarod húzatni.
- Igen. Lehet, hogy holnap kihúzatom.
- Ne bolondozz! Az ember nem húzatja ki a jó fogát.
- Ez nem jó fog. Kicsit mozog.
- Akkor meg ki fog esni magától. Akkor még az tejfog. Kiesik az egykettőre.
- Én inkább kihúzatom.
- Máskor féltél a fogorvostól.
- Most is félek. Éppen azért!

Apu végigfeküdt a heverőn, kényelmesen nyújtózkodott. Kavics beljebb húzódott, hogy jól elférjen, és turkálni kezdte a haját.

- Elég kevés hajad van, apu. Régen sokkal több volt.
- Öregszem. Akkor kopaszodik az ember.
- Anyu is azért hord parókát?
- Nem azért. Szóval mi van a fogorvossal?
- Ő a Dóri papája.
- Értem.
- És Dóri mesélte, hogy Ignácnak el kellett menni az ő papájához, mert volt egy rossz foga, és ráparancsoltak a szülei. De nagyon félt, folyton fütyült az előszobájukban, amíg várni kellett. Aztán, mire rákerült a sor, meg is szökött, annyira félt.

- Értem.
- Majd csodálkozik Dóri, ha én felmegyek! Most legalább láthatja... Apu, ne szuszogj olyan hangosan, még elalszol.

– Dehogy alszom. Figyelek. Csak mindig úgy elálmosodom a sötétben. Tudod mit, harmadikos korodtól már nem lesz altatás. Nagyfiúnak minek az...

Kavics hallgatott. Fogta apu haját, de már nem turkálta, nem mozdult. Apu óvatosan felkelt a heverőről, a talpával tapogatott, kereste a papucsát.

- Hová mész? – kérdezte a gyerek szemrehányóan.
- Azt hittem, elaludtál – mondta és visszaült.
- Nem. Még nem.
- Most már próbálj aludni, késő van.

– Még csak azt akarom mondani... Apu, tudod, hogy legyen az harmadikos koromban? Én úgy gondolom, hogy legyen csak altatás. Tudod, miért? Éppen a ti kedvetekért! Mert most, ha

intőt kapok az iskolában, akkor este büntetésből nincsen altatás. Nomármost, ha egyáltalán nincs altatás, akkor mihez kezdetek velem, ha rossz leszek?

– Ebben van valami – mondta apu.

– No ugye – nyugodott meg Kavics; a fal felé fordult, elaludt egy perc alatt.

Amikor kihúzták a fogát, Dóri kihirdette az udvarban. A kis Csipak rögtön könyörgött, hogy adja neki a fogát, de ő azt már Dórinak adta örökbe. Meg is becsülte a lány nagyon.

Nyloncérnával ügyes hurkot kötött köré, aztán ráerősítette a gyűrűjére. Azt mondta, ez így divat, és a nagy Csipak is megállapította, hogy sokkal szebb Kavics foga, mint az a kis vacak zöld kő, ami a gyűrűn van különben.

Ignác akkor délután kihúzatta a fogát szintén, de már késő volt, Dóri azt nem akarta a gyűrűjére kötni. Azt mondta, ronda nagy és lyukas is. Pedig Ignác injekciót is kapott, de Dórit egyáltalán nem érdekelt, hiába dicsekedett vele. Azt mondta, az ő papája mindenkinek ad injekciót, aki csak akarja, már tudniillik, aki fél. Ignác akkor elbújdosott, nem is jött le az udvarra két napig. A kis Csipak hozta a hírt róla, hogy úgy megdagadt a fél arca, mint egy bukta, és lehet, hogy meg is hal. De ezt senki se hitte el, Ignác csak Dórit akarta ijesztgetni, de hiába.

Dóri most Kavicsékhoz járt folyton, mert megengedte neki, hogy felpróbálja anyu műhaját. És folyton azon siránkozott, hogy nem tudja, milyen jelmezt csináljon az iskolabálra. A papája nem ad rá egy vasat se, azt mondja, az butaság. Bezzeg Kavics apja nem mond ilyent. Sőt sokáig gondolkodott, amikor Kavics az altatásnál elmesélte neki az ügyet. Azt találta ki végül is, hogy legyen Dóri apróhirdetés. Ott a rengeteg újság a rumlikamrában, szabják ki abból a ruhát. Még ragasztót is keresett, mert varni, ugye, az újságot nem lehet.

Kavics most már sajnálta, hogy nem a lakótelepi iskolába járt eddig is, akkor ő is mehetne most a bálba. Felvenné az úrhajóruhát, amit apu hozott neki ajándékba. Dórinak is csinálnának egy ugyanolyant házilig, és akkor ők lennének a páros úrhajó. De majd jövőre! Most, mivel egyedül megy, legyen csak Dóri mégis apróhirdetés.

Mire Dóri másnap délelőtt becsöngetett hozzájuk, Kavics szobája úgy tele volt újságpapírral, mintha ide költözött volna a hulladékgyűjtő. Kész ruhával akarta meglepni Dórit, a papírkivágásra mindig ötöst kapott az iskolában. Igaz, ruhát még sose vágott, de gondolta, tud ő azt is biztosan. De nem tudott mégse. Egymás után dobálta el az újságokat, nem lett abból ruha sehogy.

Dóri először ijedten nézte a papírhegyeket, azt mondta, ezt így már nem veszi át a begyűjtő. De Kavics csak a ruháról lelkendezett folyton, másra nem figyelt. Pedig Dóri bizony félt, mit szólnak hozzá a többiek, hogy így elhasználták a fele papirost. Mert a papír a fiúké volt, ők gyűjtötték, az árából akartak is venni valamit. De aztán nem mondta meg Kavicsnak a dolgot mégse, mert különben nagyon tetszett neki az ötlet, azt mondta, szívesen lesz apróhirdetés. Később aztán válogatott, olyan ruhát akart kizárólag, ami földig ér és oldalt slicceit; úgy divat.

Újabb kétheti újságot felszabdaltak még – hiába. Kavicsnak később eszébe jutott Nénike. Folyton azt meséli Jerzsabeknek, hogy ő egész életében maga varrta a ruháit. Nagyon szeret mesélni erről. Egyszer Kavics kiszökött tőle az ablakon, mert valami fontosat akart mondani még Toldi Miklósnak, aztán visszaszökött, és a Nénike észre se vette, egyfolytában mesélte Jerzsabeknek a ruháit.

Kedvesen fogadta őket a Nénike. Mióta apu hazajött, Kavics ritkán van nála, azt mondta, szinte bizony hiányzik. Rögtön megértette Dóri tervét, és ki is szabta a ruhát ügyesen. A két gyerek ragasztotta a földön az újságot, ott ahol a varrás helye volt. Dóri folyton fölpróbálta, és puszilgatta örömeiben Nénikét. Amikor készen lettek, Dóri lement az udvarra, hadd lássák a gyerekek. Nézhették is; Dóri olyan gyönyörű volt, mint egy hirdetőoszlop.

A baj abból lett, hogy Dóri egyre csak dicsérte Kavicsot. Azt mondta Ignácnak, hogy bezzeg ő még sose csinált neki báli ruhát. Tgnác csak fészülte a haját folyton, úgy tett, mint aki nem

figyel. De amikor Kavics lejött az udvarra, megverette őt a nagy Csipakkal. Mert biztos, hogy ő bízta meg Csipakot, a kicsi elárulta rögtön. Amíg a bátyja verekedett, ő mondta hozzá a szöveget.

– Kellted neked újságpapír... A mi papírunkhoz mi közöd?!... Hízelegni akartál a Dórinak, te... Ignác mondta, hogy ezért verés jár... Örülhetsz még, hogy olyan ronda a feje neki, különben ő verne most téged itt...

Persze Kavics se hagyta magát, be-behúzott Csipaknak. Ő is kapott jó néhányat, a füle egész vörös lett. De a Csipaké se különb, ők ketten egyforma erősek. Mert a kis Csipak nem verte, ő csak beszélt. Ketten azért nem mennek egy ellen, az nem való.

Jerzsabek jött valahonnan, vezette a porszívót. Akkor gyorsan elszaladt a két Csipak. Kavics meg azon gondolkozott, ki lehetett az a fiú, aki ott szaladgált folyton körülöttük. Még sose látta, az biztos, éppen azért furcsa, miért biztatta őt mindig, ha alul volt. Kiabálta, hogy ne hagyj magad, csavard meg az orrát meg ilyesmi. Vagyis hogy az ő pártján volt, csak az a kár, nem tudja, hogy kicsoda.

Visszaballagott a Nénikéhez. Apuék is idejönnek estére, a Nénike főz mindannyiuknak vacsorát. A konyhában sürgött máris, pedig hol van még a hét óra! Fehér kötény volt előtte, a kis nudlikat sodorgatta a gyúródeszkán. Apu kérte vacsorára, azt szereti a legjobban.

Ha tudta volna, hogy ilyen alaposan kell kezet mosni, Kavics ugyan fel nem ajánlja, hogy segít! De akkor már mindegy volt, a Nénike ott állt mellette, körömkefével sikáltatta a kezét. És aztán meg minden nudlit újrasodort, azt hiszi, hogy csak ő tudja. Több nudlit sodort Kavics életében, mint Nénike! Még ötöst is kapott nudliból, elsőben. Gyurmából sodorta persze, de az még nehezebb, a tanító néninek mégis megfelelt. Abba is hagyta most a sodorgatást, egy nudlival babrált tovább. Inkább fejet formált belőle, azt is lehet, szépen kialakította a fülét. A Nénike azt mondta, ne pancsoljon, és azt az egy nudlit most már dobja ki. Igazán kár volt érte, rendes emberfej lett, igaz, kicsit formátlan. Így legalább hasonlított Ignácra.

Bement a szobába inkább, valami játékot keresett. De nem talált mást, csak a saját iskolatáskáját. Itt hagyta az utolsó tanítási napon; akkor már nem kellett tanulni, még szép! Tegnap voltak a hegyi iskolában apuval, kiiratkozott. Az iskola majdnem üres volt, néhány alsós lézengett csak ott. A tanárok leltároztak. Jókedvűen invitálták őket is: gyereünk, gyereünk, leltározzunk, gyerekek! Kavics szívesen segített volna, de apu sietett.

Elővette a táskájából a számtanfűzetét. Nagyon szeretett számolni, abból kapott ötöst egyedül. A tanító néni azt mondta, két ötöst is megérdemelne a bizonyítványába számtanból – akkor meg miért nem adott?! Legjobban a szabályjátékot szerette, ő ismerte fel mindig leghamarabb a szabályt. A tanító néni alig írta fel az első számpárt a táblára, a kis háromszög meg a négyzet alá, ő már jelentkezett; azt hitték, hogy csak bohóckodik. De akárhányszor felhívták, mindig tudta, sohase tévedett. Olyan iskolába szeretne járni inkább, ahol csak számtanóra van, no meg torna, de írás meg nyelvtan sohase. Ki érti azt, hogy az esőt egy *s*-sel kell írni, amikor a füle világosan azt mondja, hogy két *s* az! Írásból akár meg is bukhatott volna, csak a tanító néni megkegyelmezett. Anyu így is veszekedett az egy szál kettes miatt, hogy az szégyen. Csakhogy ő megtalálta apu kiskori bizonyítványát, még a nagy rumliban, amikor költöztek. Abban ugyan csupa kettes volt meg egyes, akkor anyu mit akar?! És még azt mesélik, hogy apu ilyen jó kisgyerek volt meg olyan jó. Látta ő a bizonyítványt! Varga-kettő ugyan azt magyarázta, hogy régen az osztályzás másképp volt, az egyes volt a legjobb osztályzat, a kettes is elég jó; no hiszen! Anyu mérges volt, hogy ő ezt nem hiszi, de apu nagyot nevetett, ami beismerésnek számít félig.

Számtanból a szöveges példákat szerette még nagyon. A tanító néni felírt a táblára egy példát, és nekik kellett kitalálni hozzá a szöveget. Ő nagyon jókat tudott kitalálni. Például:

„A Jeges-tengerben úszik négy meg hét fóka. Összemarakodnak, és két csapatra oszlanak. De egyet előbb kizavarnak még a vízből a jégtáblákra. Hány fóka van most egy-egy csapatban?”

A gyerekek csak úgy csodáltak, hogy ő honnan tudja a fókát. Akkor a Mérő le akarta főzni őt, és azt a példát mondta:

„Tíz madár ül a fán. A vadász kettőt lelő. Hány veréb marad a fán?”

Nagyon vicces ez a Mérő! Világos, hogy egy se, hisz a durranástól mindegyik elrepül! Igaz, ezt nem ő oldotta meg, hanem Bende Ági, de ő jobban tudja, mert ő igazából is szokott verebet löni csúzlival.

Kavics újabb példát mondott:

„Volt az osztályban öt jó gyerek. A rosszak közül hozzájuk javult még egy. Hány jó gyerek lett az osztályban?”

Bende Ági belekiabált, hogy ez igazán nem érdekes példa, mert nem nehéz. De a tízpercben bevallotta, hogy szerelmes lett Kavicsba, amiért számtanpéldát költött róla, mert tudja, hogy ő volt az az egyik gyerek.

Kár, hogy a szünetben nem lesz számtanpélda. Anyut hiába nyúzza, hogy találjon ki szabályjátékot, azt mondja, nem ér rá, de lehet, hogy nem érti, azért nem akar. Apu meg Toldi Miklós biztosan értik, tőlük kér majd példát a nyáron is.

A számtanfűzetéből kihullott két ragasztós hátú színes papír: a kék meg a rózsaszín. Annak ugyan nem ott van a helye, de hát utolsó nap ki csomagol rendesen?! Még szerencse, hogy az ollója nem maradt az iskolában, Hatala hozta utána, a földön volt. Kivágott egy kék színű napot gyorsan, a kör igazán jól sikerült. És rózsaszín sugarakat vágott mellé, beragasztotta a számtanfűzetbe. Jövőre úgyis újat vesz.

Később azt játszotta, hogy mondjuk ő is leltároz. A rózsaszín papírt felszabdalta csíkokra. Az egyikre ráírta, hogy *szekrény*, és egy számot is írt még mellé, az úgy való. Aztán gondosan ráragasztotta a nagy szekrényre, ami olyan, mint a Halászbástya. Egy másikra ráírta, hogy *fotel*. Azt sokáig kellett nyalni, a szövetre valahogy nem ragadt. Olyan cédulát, hogy *kép*, rengeteget készített, mégse lett elég. Minek ez a sok kép a falon? A Nénike azt mondja, ez mind rokon. Az egyik bácsinak csak a fél szemén van szemüveg. A másik fele ugyan hova lett?

Jól kifáradt, mire készen lett a leltározással. Amikor apuék csöngettek az ajtón, akkor írta az utolsót: *madár*. Ezt nem szívesen ragasztotta fel, utálta a kitömött fécánt, félt tőle egy kicsit, az üvegszeme miatt. Nem is nyúlt hozzá aztán mégse, kiabált apunak, hogy segítsen. Amikor apu meglátta a beragasztott bútorokat, azt mondta, hogy elájul. Pedig ezt ő nem szokta mondani, inkább anyu és főleg még Nénike.

8. Igaz Márton láthatatlan

A leltározásért mindenki haragudott Kavicsra, úgyhogy valóban nem érte meg, ebben apunak igaza van teljesen. Bocsánatot is kért másnap Nénikétől, pedig nem mondta neki senki se. És följánlotta, hogy levakarja a cédulákat a bútorról, de a Nénike azt mondta, ments isten! Azért mégis megbocsátott, birsalmasajtot adott neki, jókorát.

Aztán otthon is jóra fordult minden, mert megbeszélték, hogy Kavicsot nem adják ezentúl a Nénikéhez megőrzésre. Nagyfiú már, maradhat otthon egyedül, ha éppen anyuéknak dolga van. Ezt főleg apu mondta, Varga-kettő nem nagyon. De szavaztak, és persze ő is azt akarta, amit apu, így kettő: egy lett az eredmény; anyu lemaradt. Kavics vigasztalta, hogy nemsokára úgyis nyaralni mennek, és ott ő majd biztos megjavul.

Egy baj azért maradt mégis. Apu megígértette vele, hogy csak a Nyolc ház udvarára megy le, ha éppen akar, sehova máshova. Akkor most mi lesz Toldi Miklóssal? Nem volt nála négy napja. Mit gondolhat róla ugyan? Levelet kellene írni neki. De Kavics nem tudta a pontos címét, szerencsére, mert úgyis utált írni, és így legalább nem lehet.

Dóri a verekedés óta nem jött hozzájuk, jellemző! Az újságruha bezzeg jó volt, és most mégis Ignáccal jár megint. Ignác közben szerzett egy kutyát, így könnyű! Dóri most felváltva dajkálja Utánfutót és a kutyát, de főleg a kutyát, hogy Ignác lássa, ő ahhoz is ért.

Megszagoltatja a botot a kutyával, aztán elhajítja messzire, és füttyent neki, hogy hozd ide! A kutya egykedvűen figyelni Dóri dobásait, nem is néz a bot irányába, nemhogy utána menne. Békésen üldögél egy helyben, ugatja a lepkéket. Néha eszi a füvet. Fialat még, és egy kicsit buta is. Lehet, hogy korcs, de az nem baj. Úgy hívják, hogy Leopárd.

Persze a többi gyerek is odavan a kutyáért, nemcsak a két Csipak, van ott vagy hat másik, Kavics nem ismeri őket névről. Mennek a kutya után falkában, az élen Dóri kényeskedik. Ignác meg csak ül a lépcsőn, fésüli a haját, és azt játssza, hogy ez neki nem számít.

Jó neki! Kavics mondta is apunak, hogy náluk miért nincsen kutya vagy legalább egy kistestvér. Ignácnak mind a kettő van, nemigazság! Apu azt kérdezte, ha lenne kistestvér, ugyan elvinné-e sétálni, tologatná-e az udvaron. Ő rögtön megmondta, hogy nem, de Dóri elvállalná biztosan. És ha sírna a baba, kérdezte apu tovább, mert ő mindig ilyen nehezeket talál ki. Akkor odaadnánk a Nénikének megőrzésre, most ráér úgyis. Ezt felelte Kavics. Apu meg csak annyit mondott: no látod! Úgyhogy Kavics nem is szólt többet, Lapossal játszott egész délelőtt. Mindig azzal játszik, ha kicsit szomorú.

Délután lement az udvarra, de megint nem talált gyereket. Jerzsabek azt mondta, a patakhoz mentek, tanítják úszni Leopárdot. A patak jó messze van; a Nyolc ház mögött hatalmas rét terül el, annak a végében csordogál. Olyan kevés víz van benne, szinte semmi. Náluk nagyobb patak folyt a parketten a múltkor, amikor apu nyitva felejtette a fürdőszobában a csapot. Ahhoz képest semmi ez a patak, békát lehet abban úsztatni, nem kutyát. Igaz, hogy Leopárdnak mindegy; biztos, hogy életében még nem is látott patakot. A gyerekek meg jól játszanak azért vele, nem jönnek azok vissza estig se.

Kavics lekuporodott a palánk mellé: most mit játsszon? A palánk – egy nagy kerítés – körbefogta az építkezést, magas is volt, nem látott át az ember rajta. Most csend is volt mögötte, nem dolgoztak szombat délután. Csak az emelődaru ágaskodott, mint egy zsiráf, nyújtogatta vasnyakát. Az ott maradt, őrizte a telepet. A palánk bejáratára azt írták ki: „Idegeneknek tilos a bemenet”. Kavics meg se próbált bemenni sose, szót fogadott. Gondolta, ő biztosan idegen.

Ugyan mi van a palánk mögött? Lehet, hogy nem is áruház épül ott, hanem mondjuk, búvóhely és titkos vár. Csak alagúton lehet bejutni oda, és aki bejutott, az se talál ott senkit,

mert lakatlan ez a vár, azért olyan nagy a csönd, nem azért, mert szombat van. Nem lakik ott ember fia, csak rengeteg denevér.

A palánk alatt akkor gurult át a labda.

Kis labda volt, piszkos, szürke, akkora sincs, mint egy tojás. Kavics rögtön lehasalt, és benézett a palánk alá a résen át. Az arcát a földre szorította, homok ment a fülébe. De nem látott ott semmi mozgást, se embert, se denevért. Pedig a labda onnan jött, ez nem vitás. Óvatosan vette kézbe, mert hiába, titokzatos labda ez. Megforgatta, szagolgatta, de nem volt rajta semmi különös. Hacsak az a szám nem, hogy 5,20 Ft. Először arra gondolt, hogy ez biztosan az ára csak, de aztán belátta, hogy titkos jel. Ezzel üzennek a titkos lakók neki; bárcsak tudná, hogy mit! Most már sajnálta, hogy nem tanulta meg a titkosírást Hatalától, amikor az sürgette. De ő nem szeretett írni, se titkosan, se sehogy. Most aztán nézheti! 5,20 Ft? A poharas tejföl ára is ennyi, ő szokta hozni az üzletből.

Mindenesetre visszagurította a labdát a palánk alatt, azon a helyen, ahol érkezett.

Úgy figyelte aztán a rést, meredten, hogy a végén összefutott szeme előtt a vonal, bandzsított, mint a nagy Csipak, ha dühös. Egyszer csak kigurult a labda újra, de senki nem szólt odabent.

Ő meg visszagurította megint, de most cselezett. A palánk alatt lökte át, de más helyen, vagy tíz lépéssel távolabb. Ugyanott érkezett megint a kis labda hozzá a következő pillanatban, rögtön.

– Van ott valaki? – szólt át szigorúan, csak a hangja kicsit vékony lett.

– Persze – felelte egy fiúhang.

– Az nem lehet! Az építkezésnél nincs gyerek.

– Márpedig én itt vagyok.

– Hogy mentél be? Te nem vagy idegen?

– Mink itt lakunk.

– A föld alatt?

– Badarság. A felvonulási épületben.

– Mi az a felvonási épület?

– Nem felvonási. Fel-vo-nu-lá-si.

– Úgy se tudom. Mondd már meg!

– Úgy hívják ezeket a kis házakat, ahol a szerszámot tartják.

– Ja?

Kavicsnak fogalma se volt, miről beszél az idegen gyerek, nem is figyelt, izgatott volt nagyon. Olyan furcsa ez a beszélgetés így a falon át, hogy nem is látják egymást. Mint a rabok a várbörtönben. Azok is így szokták. Aztán megállapodnak a szökésben, és közös erővel kibontják a falat.

– Nem tudnál valami lyukat fúrni ezen a falon? – ajánlotta Kavics halkán; ha esze van, megérti a másik is, hogy mit akar.

– Lehet, hogy tudnék.

– Akkor fúrjál, fúrjál...

– Nem fúrok. Nem kell rongálni a falat. Tönkremegy.

– Nem érted, te?! – sziszegte Kavics, és körülnézett, nehogy meglássa őket valaki. –

Gondoltam, hogy akkor kijöhetnél a lyukon.

– Kijöhetek én a kapun is, ha akarok.

– Ja? – Kavics csalódott egy csöppet, de aztán más játékot talált nyomban. – Labdázunk?

Gyere ki!

– Most nem megyek. Édesapám vacsorát főz.

– Érdekes. Nálunk is apukám főz néha. Anyukám nem is tud.

– Az enyém tud. Csak ő nincs itt.

– Hát hol van? – kérdezte Kavics, gondolta ennek a fiúnak meg az anyja utazik el folyton, úgy látszik, ez máshol is így szokás.

– Édesanyám otthon maradt a faluban.

– Te is hazamész majd?

– Haza. De csak ősszel, ha iskola lesz.

– Te fölsős vagy?

– Harmadikos.

– Jaj, de jó, én is harmadikba járok jövőre! Játsszunk majd valamit?

– Nem bánom. De most megyek vacsorázni. Jóccakát.

– Te! Hogy hívnak?

– Igaz Márton a nevem.

– Az enyém meg Kiskő Ambrus.

– Jó furcsa név. De azért megteszi. No, jóccakát!

– Szia, Marci!

– Mártonnak hívnak engem otthon. Úgy jobban szeretem.

– Jó. Majd akkor én is úgy hívlak holnap. Holnap kijössz?

– Persze. Most elmegyek.

El is ment, Kavics hallotta a trappolást.

Csakhogy másnap vasárnap volt. És Kavicsék kirándultak hármásban a Dunához. Kavics felébredt már hajnalban, és a pizsamagombján számolta, hogy menjen-e. Egyszer az jött ki, hogy menjen, egyszer meg az, hogy maradjon, és keresse meg Igaz Mártont. Aztán mégis elment persze, mert azt beszélték reggel, hogy apu megint elutazik. Igaz, hogy csak néhány napra, de akkor már mégiscsak vele megy most, nem vitás. Majd megmagyarázza Mártonnak a dolgot. Ő ugyan mit csinál ilyenkor? Benn marad a palánk mögött? Vagy előjön játszani? Egyáltalán: milyen ez a Márton? Honnan ismeri meg, ha találkoznak is?

Olyan szótlan volt egész úton az autóban, hogy anyu azt hitte, talán beteg. Megnézte a fejét, hogy lázas-e, és a nyelvét is ki kellett nyújtani. De rendben volt minden, Kavics mégis hallgatott. Nézett kifelé az ablakon. Úgy futott el mellettük a táj, a sok minden látnivaló, mint egy csomó kirakat. Otthon is szerette nézegetni az igazi kirakatokat, mindig választott magának mindegyikből valamit. Most megosztotta Mártonnal a látottakat. A hegy, ott szemben olyan, mint egy elefánt, az neki kell! A varjak a földeken, legyen Mártoné! A benzinkút az övé. A kisborjú az út szélén, Mártoné. A várrom a hegy tetején az övé, már régen. Már sokszor kiválasztotta magának, lakott is benne játékból. Akkor tehát Mártoné lesz... a madárijesztő a szőlőtőkék között; de kár! Pedig az neki is kellene nagyon! Úgyhogy mielőtt a Dunán osztozkodtak volna, elcserélte a madárijesztőt. Legyen inkább a várrom Mártoné!

A homokos parton álltak meg, máskor is jöttek már ide vasárnap. A Dunába anyu ment be először, apu hidegnek találta a vizet, ő meg nem akart.

– Mi baj, Kavics? – kérdezte apu, amikor ketten maradtak.

– Nincs baj semmi.

– Hát akkor?

Kavics nem felelt. Lóherét keresett a fűben, azt gondolta, ha talál egy négylevelűt, akkor este még megtalálja Mártont is. De nem talált semmilyen, csak papsajtot, azt eszegette, adott belőle apunak is.

– Apu, mondok valamit.

– No végre!

– Tudod apu... én szoktam gondolkodni.

– Na ne mondd! És mikor?

– Hétfőn. Mindig hétfőn. Mert akkor te mindig úton vagy, anyu meg nem beszélget lefekvéskor. Akkor én gondolkodok mindig.

– Miről gondolkodsz?

– Hát... hogy miért is nem barátkoznak velem a gyerekek?

– És kigondoltál már valamit?

– Már sok mindent, csak aztán elfelejtem. Mert elalszom közben, reggel meg iskola...

– Most min gondolkodtál idefelé az úton?

– Hát csak ilyesmin. Azt hiszem, van egy barátom.

– Gratulálok!

– Csak tegnap óta van, és még nem is biztos. Mert most alighanem becsaptam.

Mire anyu kijött a vízből, elmesélte Igaz Márton apunak. Apu csak hallgatta, aztán később azt mondta anyunak, ne maradjanak estig, induljanak haza délután. Anyu nem bánta, csak lihegett a fűvön, annyit úszott, és azt hajtogatta, hogy éhes már. A vendéglőt, ahol ebédeltek, úgy hívták hogy Ördögtanya; Kavics igazán nem értette, hogy miért. Gulyáslevest evett és mákos tésztát, mindig azt eszik, ha választhat. Kiskorában úgy mondta, hogy nagyon mákos tésztát kér, amin persze jót nevettek anyuék. Azóta sokféle ételt hívnak így a családban, hogy például nagyon túros csusza, nagyon paprikás csirke. Apu azt is próbálgatta, hogy nagyon-kelkáposzta, de azt Kavics sose mondta utána; utálta a kelkáposztát.

Az Ördögtanyán az volt a jó mégis, hogy a bogrács fülén, amiben a gulyást hozták, egy csepp kis ördög lovagolt. Csepp piros ördög, szarvacskákkal, a kezében vasvilla. Ezt úgy adták, csak ajándékba annak, aki bográcsgulyást evett. Sajnos, anyuék rántott halat ettek. De apu megkérte a pincért, hogy szerezzen még egy ördögöt. Anyu nem értette, mit akar, azt mondta, igazán elég egy gyereknek egy ördög.

– Egy gyereknek tényleg elég. De két gyereknek két ördög jár...

Apu többet egy szót se szólt, lehet rá titkot bízni, az már biztos. De hiába értek haza korán, Kavics nem találta Igaz Mártont sehol se. Körbeszaladt a palánknál kétszer is, kiáltozta a nevét, de nem felelt. Kavics olyan szomorú volt, hogy fél hétkor lefeküdt. Nem érdekelte a mese, se a híradó. Csak fogat mosott szó nélkül, és aztán még kimosta a zokniját. Pedig utált zoknit mosni, ha nem szóltak rá, nem is mosott, vagy eldugta, ha lehetett. Anyu most már biztos volt abban, hogy ő beteg, vagy beteg lesz.

9. Törpekakas, törpetyúk

Apu nagyon sajnálta Kavicsot, hogy nem találta meg az új barátját vasárnap. Hétfőn reggel biztatta, hogy keresse tovább. Menjen be a palánk mögé, nem eszik meg, meg se szidják, ha nem nyúl semmihez. És Márton biztosan ott lesz, vagy legalábbis tudnak róla. Kavics azt gondolta jobb lenne, ha apu is jönne vele. De apu hallani se akart erről; mit szólna Igaz Márton, hogy szülői felügyelettel érkezik meg játszani?! És különben is, a barátságért az ember sok mindent megtesz. Ha nagyobb lesz, majd mutat neki könyveket, olvashatja, hogy volt olyan ember, aki a barátjáért bejárta a fél világot, a jégmezőket, dzsungelket.

Az semmi, gondolta Kavics, de a temetőt is bejárta! Az ám a félelmetes! És az öreg Bence azt járta be, még hozzá éjjel, mert kereste Toldi Miklóst. Mondjuk, most ő az öreg Bence, és elindul. Csakhogy az cipót is vitt Toldi Miklósnak, úgy van a versben. És milyen cipó volt! Amikor feltörték, aranyat találtak a közepében. Miklós édesanyja sütötte bele a kenyérbe, így küldte a fiának. Varga-kettő, sajnos, nem tud kenyeret sütni, pedig akkor megkérhetné, hogy süsse bele az ezüst ötforintosát. A Nénikétől kapta a számtan ötöséért, kár hogy négyforintos nincsen. Négyese több volt sokkal, az jobb üzlet lehetne. Mindenesetre bement a pékhez, hogy cipót vegyen, ha már öreg Bence lett. De aztán sóskiflit vett inkább, azt jobban szerette, és pénz úgy sincs a cipóban, akkor meg mindegy. A nagymama egyszer belesütötte a pénzt a pogácsába, azt mondta, ez játék, így szokás. Nem minden pogácsába tett pénzt, csak háromba. A felnőttek falták a pogácsákat mind, kapkodták, hogy ki találja meg a pénzt. De ő találta meg, persze mert a nagymama úgy intézte a dolgot, hogy megnyomta a pénzes pogácsák tésztáját, és ő ráismert. A felnőttek csak lelkendeztek, hogy a három pénz az övé már, de azért mégis megették a többi pogácsát, mind az egész tállal.

A palánkajtót félve nyitotta ki Kavics. Először nem látott embert, csak a zaj fogadta. Kalapáltak valahol, meg fűrészeltek is. A földmarógép nagyokat harapott a földbe, morgott hozzá elégedetten. Aztán nagy kényelmesen megfordította vasnyakát, és a másik oldalon kiköpte a falatot. Teherautó állt alatta, azt rakta meg földdel egy perc alatt.

- Tetszik a gép, öcsi? – kérdezte egy ember, és megállt mellette.
- Nagyon – felelte Kavics, és már el is felejtette, hogy az ajtó előtt félt.
- Csak egy baj van. Neked most ki kell menned innen. Veszélyes ez idegeneknek, azért tilos bejönni.
- Tudom. De én csak a barátomat keresem.
- Az is belógott?
- Ő itt lakik.
- Ja, szóval Mártont keresed? Az Igaz gyereket?
- Azt, azt – lelkendezett Kavics. – Tetszik ismerni?
- Mindenki ismeri.
- Olyan híres gyerek a Márton?
- Hát gyerek. Ő az egyetlen gyerek itt.
- Több gyerek nincs?
- Minek lenne? Csak föltartanak a munkát. Meg már mondtam, hogy veszélyes. Gyereknek itt tartózkodni szabálytalan.
- Márton is szabálytalan?
- Igaz bácsi a gondnok itt. Az ő lakásában lakhat a fia. De a telepen nem mászkál ő se, amikor munka van. No, isten áldjon! Befejeztem a vendégeskedést.
- Tessék megmutatni, hol találom a barátomat.
- De sok bajod van, hallod-e! Miért éppen engem találtál meg? No várj csak... – Dávid bátyám! Igaz Dáviid!

Akkorát ordított a bácsi, hogy Kavics összerezzen mellette. De egy másik ember, aki a kis ház mellett hajladozott, megfordult, és a fejével intett, hogy mi kell. Kavics odaszaladt hozzá rögtön.

– Csókolom. Igaz Mártont keresem. Ő a barátom. Csak nem találtam tegnap, mert...

– Szóval te a fiam barátja vagy? – kérdezte az ember, és cigarettát kotort elő a zsebéből meg öngyújtót. A gyújtóval sokáig babrált, hatalmas hüvelykujja egészen betakarta, de megforgatni sehogy se bírta a tűzcsiholó csöpp kis kereket.

– Majd én – ajánlotta Kavics, értett hozzá, apunak is mindig ő ad tüzet.

– Ügyes vagy. A fiam nem is mondta, hogy van barátja.

– Csak szombat óta vagyok.

– Hát ez nem sok, tényleg. No, szaladj csak a rétre, keresd meg! Nem szeretem, ha munkaidőben gyerek mászkál a telepen. Mártont is kicsapom, hadd játsszon!

Kavics elköszönt, és kanyarodott ki a rétre. A Nyolc ház udvarán kellett átvágnia. Már lent játszott egy csomó gyerek, fociztak leginkább, van aki már Teggeli előtt lejön. Ignácék csapata Leopárdot idomította, mindenki csak arra figyelt. A kocsiban Utánfutó ordított, biztosan nem találja a zokniját. Közülük csak Dóri köszönt vissza Kavicsnak, a többi nem; pukkadjanak meg! Ők verekszenek, és még ők vannak megsértve, jó vicc!

No de ő is kitolt velük, megérdemlik! Ugyanis a többi újságpapírt, ami Dóri ruhájából megmaradt, kidobta a rumlikamrából, ő ugyan nem őrzi! Elég nehezen bírta kidobni, mert sok volt az még, lehetett vagy tíz kiló. Becipelte a földszinti szárítóba, az úgyis üres teljesen. A földszinten csak Jerzsabek lakik, ő meg nem használja a csöpp szobát. Berakta tehát oda az újságpapírt, szép rendesen, ne mondják, hogy rongálja. De a gyerekeknek nem mondta meg a dolgot, csak annyit, hogy kidobta. Dórinak kiabált föl, amikor a lány a balkonon locsolt. Azt észreveszi mindig, mert a fele víz lecsorog az ő balkonjukra, de nem baj. Virág van a párkányon náluk is, legalább kapnak egy kis maradék vizet. Kavics mindig elfelejti megöntözni őket, pedig rábízta anyuék.

– Kidobtam az újságtokat – kiabált föl a lánynak tegnap. – Én nem őrizgetem.

– Hova dobtad? – ijedezett Dóri, mert azt tudta, hogy az újságpapírban félig ő a hibás, neki kellett a ruha. Mégis Kavicsot verték meg: így van ez!

– Nem mondom meg, hova tettem. Keressétek! – mondta Kavics komoran. Nem bocsátott meg Dórinak.

Hallotta, hogy tegnap estig keresték az újságpapírt a gyerekek, fenyegetőztek, hogy majd elverik megint. De nem bántották mégse. Végül Jerzsabek találta meg a papírt, mert nála a szárítóban meg se nézték, oda gyerek be nem teszi a lábát, úgy tudták. Így aztán Jerzsabek Ignácékkal ordított, hogy hogy merték meg ilyesmi. Hiába próbálták azok beárusítani Kavicsot, nem sikerült, mert Jerzsabek ha kiabál, más szavára bizony nem figyel.

Hát most ezért nem köszön Kavicsnak a csapat. Ki bánja?!

Átfutott az udvaron. A réten először a kis kakast látta meg, csak aztán vette észre a fiút. Egy fiú ült a fűben, háttal neki, fűszálat rágott, semmi mást nem csinált. A kis kakas kotyogott körülötte, körbejárta a gyereket. Csipegetett, kapirgált, de nem ment messze, szelíd volt.

– Márton! – kurjantotta Kavics, rohant felé, vitorlázott a karjával, úgy örült.

A kis kakas rémülten ugrott félre. Akkor fordult meg csak úgy ültében a fiú.

Ugyanaz a fiú volt, aki ott szaladgált körülötte az udvarban! Amikor a múltkor megverték Csipakék... Az ő pártján volt, biztatta...

– Hát te vagy az? – dadogta Kavics, és leült.

– Elzavartad a kis kakast – mondta Márton röviden, nem is örült Kavicsnak.

– Nem akartam. Csak úgy elszaladt...

– Mert ijesztgetted, azért.

– Dehogy ijesztgettem. Úgy megörültem neked, azért is szaladtam.

– Tegnap nem nagyon szaladtál...

Hát ez a baj! Kavics gyorsan elmesélte, hogy miért nem jöhetett tegnap. És hogy ma már reggel óta keresi, a telepen is járt, megismerte Igaz bácsit meg a földmarógépet, a darut... Aztán elhadarta Toldi Miklós és Bence történetét, amennyit tudott belőle, versben mondta. Igaz Márton nem értette, de a sós kiflit elfogadta, amit Kavics hozott neki, mint öreg Bence a cipót. Letört belőle egy darabot, elmorzsálta, a kakas elé dobta ügyesen. Akkor előszaladt a tyúkocska is, eddig a bokor alatt lehetett. Majdnem olyan kicsi volt, mint egy veréb, csak azért nagyobb mégis, és főleg szebb. Barna tollán tarka csík futott körbe, mintha hímzést tett volna rá valaki. És a kakas még sokkal szebb volt! Fekete farktolla csak úgy ragyogott, a mellényén meg barna, piros, zöld színek! Nézhetné a Nénike! Az ő csirkéje ehhez képest micsoda?! Eldobhatja nyugodtan, már úgymint kikezdte a moly.

A kis kakas meg a tyúkocska kapkodta a kiflimorzsát. Márton meg csak szórta nekik, beszélt is hozzájuk, de Kavicshoz nem beszélt.

– Megnőnek majd? – kérdezte Kavics, ő is dobálta a morzsát már.

– Ezek ekkorák. Törpekakas, törpetyúk.

– Nagyon jópofák. Ismernek téged, mi?

– Persze. Én vagyok a gazdájuk. Naposcsibe volt mind a kettő, amikor megkaptam.

– Mi az, hogy naposcsibe?

– Hát hogy egynapos a csibe, azt jelenti. Mondjuk, hogy tegnap kelt ki a tojásból.

– Ja?! Te honnan tudod ezeket?

– Otthon mi is keltetünk csibéket. Ezeket is otthonról hoztam. Édesanyám velem adta. Hogy legyen pajtásom, azt mondta.

– Én is leszek pajtásod, ha akarod...

– Akarom hát.

– Akkor örök barátság. Kezet rá!

Kezet ráztak. És megették a maradék kiflit együtt. A kis kakas csak tekergette a nyakát, csodálkozott, hogy nem kap már.

– Aztán ne hagyd, hogy verjenek... – mondta később Márton; minden fél órában szólalt csak meg, úgy vette észre Kavics.

– Nem hagyom én. Láthattad – mondta büszkén.

– Láttam. Azért mondom éppen.

– Szép volt tőled, hogy ott szaladgáltál...

– Azt hiszed, nem mertem volna ütni is?!

– Nem hiszem. Erős lehetsz, úgy nézem.

– Erős vagyok. A bátyámmal mindennap birkózunk. Csak azokkal ott az udvarban nem akartam kikezdeni. Nem érdemes. Csúfoltak egyszer. A beszédem miatt.

– Az igaz, furcsán beszélsz...

– Miféleképpen így beszélnek mind az emberek. Nincs azon mit csúfolni.

– Nincs bizony! – helyeselt Kavics, és méregbe gurult rögtön, hogy miért csúfolják a barátját.

– Azok beszélnek? A nagy Csipak bandzsítani szokott néha, és a kis Csipaknak meg mindig olyan a füle...

– Őket se kell csúfolni – állította le Márton Kavicsot. Aztán kotyogott a csibéknek, egy perc alatt hozzá futott mind a kettő. Madzagot kötött a lábukra, hagyták békésen.

– Hazamegyünk – mondta Márton, és felállt.

– Én is veled mehetek? – reménykedett Kavics.

– Most nem. Csak estefelé, amikor már nem dolgoznak.

– Akkor majd a bátyáddal is játszunk?

– Az nem játszik, felnőtt már. Legény. Úgy hívják, hogy Simon. És ő a darukezelő.

– Ez igen! – füttyentett Kavics. – De akkor te gyere át hozzánk délután. Majd megmutatom, hol lakunk, jó?

– Jó. Édesapám biztos elenged. Mindig zavar játszani. Azt mondja, azért jöttem Pestre, hogy mulatozzak a szünetben.

– Hogy mulatozol?

– Hát, hogy játszok... meg szétnézünk a városban, ha édesapám meg Simon ráér.

Ballagtak a Nyolc ház felé. A törpekakas meg a párja olyan engedelmesen jöttek a madzag végén, mint két kis kutya vagy mint Jerzsabek után a porszívó.

Jerzsabek porszívója különben elromlott, reggel mondta anyunak. És ez látszott most is, mert porolóval verte a szőnyeget, amikor a két gyerek beért az udvarba. Az udvar sarkán állt a porolóállvány, nem használta senki se. Leginkább a gyerekek tornásztak rajta, a kis Csipak már sokszor leesett. Ignácék még mindig Leopárdot nevelték, és Jerzsabek használta az állványt most. Hatalmas nagy szőnyeget dobott át rajta, azt püfölte a porolóval. Nagyokat húzott rá, nem kímélte az erejét. A szőnyeg lustán dohogott, fújta ki a port magából, minden ütésre jó adagot.

– Segíthetnék – mondta Márton, és Kavicsnak adta a madzagot. A törpekakas és a párja szelíden elmaradtak vele is; Kavics örült, úgy látszik, egy kicsit már ismerik.

Jerzsabek gyanakodva nézte Mártont, de azért odaadta neki a porolót. Úgy látszik, már fáradt volt, nekidőlt a falnak, az árnyékos oldalon. Márton nagy lendülettel verte a szőnyeget, amíg Jerzsabek azt nem mondta, jó lesz már.

– Most én jövök – mondta Kavics Jerzsabeknek, és átadta Mártonnak a madzagot. Nem tudott olyan nagyokat ütni, mint a másik, de szerencsére kisebb volt a szőnyeg is.

Aztán megint Márton jött, aztán megint Kavics. Négy szőnyeg volt csak összesen. Lassan odajöttek Ignácék mind, de nem szóltak, csak álltak körbe, nézték őket, mint a mozit. No hiszen, nézhették is, ilyent még úgyse láttak, hallottak! Jerzsabek megdicsérte a két fiút!

Jerzsabekről azt mesélték egymásnak az udvarbeli gyerekek, hogy nem is tud rendesen magyarul, csak azokra a szavakra tanították meg kiskorában, ami veszekedés és szidás.

Nohát most hallhatták!

– Majd máskor is eljövünk a barátommal segíteni – mondta Kavics lelkesen. Úgy örült a dicséretnek! Márton illendően elköszönt. Jerzsabek jószágosán mosolygott, és eltűnt a lépcsőházban. Hóna alatt cipelte a négy szőnyeget.

– Szóval a barátod? – kérdezte Ignác Kavicstól, és fésülte a haját.

– Semmi közöd hozzá! Különben örök barátok vagyunk, ha tudni akarod! – fújt rá Kavics, mint egy hörcsög.

– És a barátod miért legelteti ezt a két csirkét? – kötekedett Ignác tovább.

– Ne, Ignác! Hagyd őket! – húzta meg Dóri a nagyfiú karját.

– Ez csirke? Még csak nem is csirke – vette át a szót a nagy Csipak. – Szerintem két papagáj.

– Kakapály! Kakapály! – örvendezett a kis Csipak. Ha izgatott volt, összevissza mondta a szavakat.

Kavics látta, hogy Márton egyre vörösödik. Óvatosan oldozta le a csibék lábáról a madzagot, közben le se vette a szemét Ignácra. Aztán tapsolt gyorsan, hessegette el magától a törpekakast és a tyúkocskát. Azok szófogadóan futottak a palánk felé, úgy látszik, ismerik az utat.

– Fogd meg, Leopárd! Csípd meg! – uszította Ignác a kutyát. A nagy Csipak közben egy fadarabot vágott a csibék után, de nem találta el őket. Szerencsére!

Leopárd nekiiramodott. Buzgón kacszott a rövid kis lábaival, vidáman ugatott. Aztán felkapta a szájába a fadarabot, és loholt vissza Csipakékhoz. Vitte vissza a gazdinak a botot. Erre tanították már egy hete. Tisztelettel leült Ignác elé, várta a dicséretet.

Törpék közben elérték a palánkot, átbújtak alatta, villámgyorsan eltűntek a szemük elől.

Ignác dühében belerúgott a kutyába.

Akkor ugrott neki Márton. Kisebb volt, mint Ignác, sokkal. A fejével rohant a nagyfiú hasának. Ignác nagyot csuklott és elesett. A nagy Csipak elgáncsolta Mártont rögtön, ő maga is ráugrott. Kavics meg Csipakra, ez természetes, próbálta közülük kiráncigálni Mártont valahogy.

A kis Csipak teljesen megőrült.

– Kakapály! Kakapály! Ti vagytok a kakapály! – kiabálta, és a gyerekhalom tetejébe ugrott. Verekedett, rúgott, harapott, nem nézte, ki merre van.

– Ne engem üss, te kis hülye! – ordított rá a nagy Csipak.

Kibogozták egymást lassan, még néhány pofon elcsattant. Aztán ment haza mindenki. Dél volt, megéheztek, az mégis csak fontosabb.

Kavics megmutatta Mártonnak, hogy hol laknak, az meg elment hozzájuk rögtön délután. Játszottak egészen estig. Márton főleg a rakétaautót csodálta, ő még sose látott ilyent.

– Hazaviheted – mondta Kavics jólelkűen. – Nem adom neked, nehogy azt hidd! De legyen most nálatok, ameddig akarod.

Apu este altatásnál megdicsérte ezért a fiát. Kavics boldogan markolászta apu haját, aludt félig, kifáradt a sok mindentől, ami napközben volt.

– Apu, én már régen tudtam, hogy Mártonnal örök barátok leszünk. Már csütörtök óta tudtam. Már akkor látszott rajta a barátság jele... – mormogta félálomban.

– Mi volt a barátság jele, fiam?

– Márton ott szaladgált körülöttem, amikor vertek engem a többi gyerekek...

10. A többi menjen haza mind!

– Két öröm van és egy szomorúság. Összeszámoltam a dolgokat – közölte Kavics apuval, amikor hazajött. Mindig is így szokta, már elsős korában is kiment elé az előszobába, ha hallotta a kulcszörgést. Még le se vetkőzött apu, már elmondta a híreket, először mindig a rosszakat. Jobb azon túllenni! Így aztán a fogas alatt vallotta be az összes intót, a verekedést, és hogy mit veszített el aznap. Elsős korában mindennap elvesztett valamit, és mindennap verekedett is. Úgy megszokta a fogas alatti vallomásokat, hogy még most is előfordul, ha valamit mondani akar apunak, kihívja az előszobába.

– Kezdjük a szomorúsággal – mondta apu rögtön, amikor közölte vele a mai helyzetet. – Mindig úgy szoktad, a rossz hírrel kezded. Halljam!

– Ja, de ez most nem olyan – magyarázta Kavics, és nekitámaszkodott a fogasnak. – Ez most nekem szomorúság. Az az egy szomorúság van, hogy szombaton elutazol, és az az egyik öröm, hogy ha onnan visszajössz, akkor rögtön megyünk nyaralni. A másik öröm még jobb, mert hamarabb van. Anyu mondta, hogy csütörtökön a *János vitéz* adják az Operában, ifjúsági előadáson. És hogy elmehetek. Apu, két öröm az sokkal több, mint egy szomorúság, nem igaz?

– De bizony – mondta apu, és megcsókolta a fiát. Pedig apu nem puszkodós különben, Kavics se. Kiskorában rögtön megtörülte az arcát azon a helyen, ahol megpuszták a rokonok, és aki túl soká ölegette, annak azt mondta: „Na, kész!” Sokan meg is sértődtek, anyu nem győzte mentegezni a fiát.

– Szóval azt mondd, hogy két öröm több, mint egy szomorúság? – kérdezte apu még egyszer.

– Igazam van! – bizonygatta Kavics.

– Persze. És három öröm még több. Én ugyanis meghoztam az újabb örömet. Tessék a jegy a *János vitéz*hez, kettőt vettem. Hívhatod a barátodat, nagyon Igaz Mártont.

Kavics úgy ugrott apu nyakába, hogy majd fellökte, és csókoltatta, hússzor is.

– Na kész! Na kész! Segítség! Varga-kettő, ments már meg!

De mert anyu a fürdőkádban ült, és Kavics nem hagyta abba a puszkodást, hát összecsomagolta a fiát, és feltette a fogasra. A kalaptartó rács jó erős volt, megtartotta a fiút. Kavics persze egykettőre leugrott. Az alattuk levő lakásban hintázik most a csillár biztosan. Kár, hogy nem Dóriék laknak ott, akkor mindennap leugorna egyszer, hadd féljen csak, hogy rászakad a mennyezet!

Az Operában nagyon jó volt. Ketten ültek egy páholyban, ami éppen olyan, mint egy kis ház. Mondjuk, ők ebben laknak Igaz Mártonnal. Mondjuk, hogy a hegy tetején; a páholy alatt is elég mélyen vannak a széksorok. De az ő házuknak nem lenne lépcsője, csak a meredek szikla mindenütt! Kaputelefon azért lenne, aki fel akar jönni hozzájuk, az beleszól. Ők akkor kinéznének a látcsővel, hogy ki az; Márton nézne ki főleg, mert nála van a látcső most is. Egész délután nála van, le se veszi a szeméről, még a végén odanő! Tehát Márton jelentené, hogy ki van odalenn. Akkor ő vagy lebocsátaná a kötélhágcsót, vagy nem. Attól függ, hogy ki áll odalenn...

– Oda nézz, ki van ott! – mondta Márton hirtelen.

Kavics azt hitte, ő is játssza a játékot. De Márton komolyan beszélt. A látcsövön keresztül megismerte Ignácot. Nagyon szépen megfésülködött, és nyakkendőt is kötött erre az alkalomra. Nem úttörőnyakkendőt, hanem rendes, felnötteset. Biztosan a papájáé! A tanárnő mellett ült, időnként megkínálta cukorral, és még a másik szomszédját is, egy szemüveges nagy fiút. Bezzeg Dórit nem merte most megkínálni, nagy vitéz! Dóri két sorral hátrább ült, lányok között, lehet, hogy az az ő osztálya. Az ifjúsági előadásra mindig eljön egy-egy iskola.

Kavics addig pásztázta a nézőteret a távcsővel, míg megtalálta Csipakot is. ő az emeleten ült, és peracet evett. Hat perec volt nála összesen, a csuklójára fűzte, másképp nem bírta tartani. A kisebbek majd hozzá mennek vásárolni, mert azt hiszik majd, hogy ő a pereces.

Amikor elsötétedett a nézőtér, Márton Kavics karjához kapott. Még sose volt színházban, azt hitte most, hogy baj van. Csak a zenekarban volt világosság, ott se nagy. A kották fölött egy-egy picli lámpa égett. A zenészek hangoltak. Márton felállt, úgy csodálkozott. Állva is maradt végig, de a páholyban csak ők ketten voltak, nem zavart hát senkit se.

A színpadon azt játszották, amikor a szép magyar huszárok bevonulnak a faluba, és a nép kiszalad eléjük, sok lány, férfiak is meg gyerekek.

– Egyszer én is szerepeltem itt – súgta Kavics Mártonnak, mert az úgy nézte a színpadot, mint a csodát.

– A színpadon voltál? – álmélkodott Márton.

– Ott hát. Én voltam az a kisgyerek. Látod ott a szélén, aki tátja a száját... Nekem is éppen így kellett kitátani a számat. A végén már csuklottam...

– És most miért nem szerepelsz? – Márton egyfolytában csodálkozott.

– Cccc! Nem szeretek ilyen pendelyben szaladgálni, mint, látod, az a kis koma ott...

– Azért kár volt otthagyni! Milyen jó lett volna, ha az én barátom ott áll a színpadon. Én nem szégyelltelek volna, amiért pendelyben vagy...

– Pszt! Ne beszéljünk! Nem való! – mondta Kavics, de csak azért, mert szégyellte magát, nem is mondott igazat. Becsapta Mártont, szép dolog! Micsoda barát az... – Te, Márton!

– Pszt. Ne beszéljess! Olyan szép!

– Csak egyet mondok. Fontos.

– Mondd gyorsan!

– Te Márton! Én egy kicsit hazudtam. Azért nem szerepelek többet, mert elzavartak.

Integtem a színpadról a nézőtérre. Ott ültek az osztálytársaim.

– Ne bánd azt! Én is integtem volna.

Márton mégiscsak a legjobb barát a világon. Kavics eléje tolta az egész doboz macskanyelvet, azt mondta, neki a foga fáj. Ami persze nem volt igaz, de azért ez mégis más volt, mint a pendelyes hazugság.

A felvonás végén sokáig tapsoltak a gyerekek, Kavics is, és főleg Márton. Aztán a közönség indult ki a folyosóra, és főleg a büfébe málnáért. A gyerekek ott hömpölyögtek el a páholyuk alatt, ha kinyújtáná az ember a kezét, épp elérné a fejüket. Mennyi sok fej egymás mellett, tolakodnak kifelé! Persze most már megtalálta egymást a díszes társaság is! Egemás mellett lökdösődött Ignác meg Dóri, no meg a nagy Csipak. Ott mentek el öelőttük, de nem néztek fel; Dóri nagyon vihogott. Akkor ő nem bírta megállni, hiába, és kihajolt a páholyból. Jó nagyot ütött Ignác fejére, Dóriéra is, de kisebbet. Aztán meg is ijedt rögtön, és leguggolt a páholyban, úgy nem láthatták, ki volt az. A nézőtérén akkor tértek magukhoz a gyerekek.

– Ki volt az? Az a szemtelen?

– Itt az ötödik páholyban egy kis srác!

– Megyek és elverem!

– Szólni kell a jegyszedőnek. Az legalább kiteszi!

Kavics még jobban megijedt. Mi lesz, ha szólnak a jegyszedőnek? Vagy lehet, hogy a rendőrnek is...

– Jönnék! – mondta Márton, aki látcsövön nézte a dolgot a páholy mélyéből. Kavics műveletében nem vett részt, de most látta, hogy baj van. – Jönnék! Gyere!

És kirohant a folyosóra, kirángatta Kavicsot. Lefutottak az első páholyig, belökte a barátját oda gyorsan, beugrott utána maga is. A látcsövön át megfigyelte, hogy ebben a páholyban egész előadás alatt nem ült senki.

– Ez díszpáholy, azért – magyarázta Kavics, de nagyon félt.

– Akkor éppen jó lesz – vélekedett Márton, és a fülét az ajtóra tapasztotta. Jól hallatszott, ahogy a jegyszedőnek mesélik a gyerekek.

– Kihajolt a páholyból, és a fejünkre ütött.

– Innen az ötösből, az biztos!

– Tessék kizavarni őket, néni!

– Itt nincs is senki!

– Akkor talán a négyes volt?

– Ezek sem azok! Talán a hármasban. Vagy elbújtak valahol...

Izgatott rohangálás hallatszott a folyosón. Kavics elhatározta, hogy megjavul. Azt is elhatározta még, hogy ha ezt megússza, meghálálja Mártonnak. Mert ha ő nincs, azóta már vezeti őt kifelé szégyenszemre a jegyszedő, a rendőr, a tűzoltó... A jegyszedő hangja is behallatszott:

– Az egyes páholyba ne nyissatok be, gyerekek! Az a díszpáholy... És ma nincs ott senki se.

Legtöbbször azért megtartja a fogadalmát Kavics, hacsak el nem felejtí. Most nem felejtette el. Másnap úgy adódott, hogy meghálálhatta Mártonnak a hőstettét.

Uszodába mentek ugyanis. Kavics boldog volt, mert először engedték el szülő nélkül. Anyu nagyon izgult, és négyszer mondta Kavicsnak, hogy vigyázzon magára. Apu azt mondta, hogy Igaz Mártonra vigyázzon, ő még nem járt uszodában, Kavics a felelős érte is. Kavics nagyon szeretett felelős lenni, volt is sokszor életében. Krétafelelős, táblatörlő-felelős meg ilyesmi. Egyszer jószágfelelős is volt vagy másnéven vigyázó, de arról hamar leváltották. Mindig megverte azt, aki rosszkodott.

Igaz Márton csodálta az uszodát. Náluk otthon patak van a faluban, de olyan kicsi, mint itt a rét mögött. Nem lehet abban úszni, csak pancsolnak a gyerekek.

– Én tudok úszni – mondta Kavics, és határozottan büszke volt. Valóban tudott, bár nem szabályosan, összevissza kapkodta a levegőt. De Mártonnak az nem számított, tisztelettel nézte Kavicsot.

– Gyere, megtanítlak téged is – mondta jólelkűen, és Márton hasa alá tette a kezét. Biztatta, hogy tempózzon, csapkodjon a lábával. Csapkodott is, Kavics alig győzte nyelni a vizet, de Márton is sokat ivott közben. Hamar abbahagyták az úszástanulást.

– Próbáljuk meg, ki meddig bír lennmaradni a víz alatt – ajánlotta később Ka vics, mert látta, hogy a másik kicsit szomorú. – Én kezdem. Te számolj! Lassan kell számolni. Most!

És elmerült. Guggolt a medence alján jó sokáig, már egészen dörömbölt a fülében a víz.

– Mennyi volt? – bukott fel végül, erősen lihegett.

– Kilenc – mondta Márton. – Kilencig számoltam éppen. Jó sok!

– Megteszi. Máskor még bírok többet is – közölte Kavics nagy hangon. – Most te jössz!

– Á, én nem bukok.

– No bukjal már, majd én számolok. Így érdekes, hogy ki bírja tovább...

– Biztosan te bírod. Akkor minek bukjak?

– Egyáltalán nem biztos. No, próbáld csak!

Márton lemerült. Olyan bánatosan nézett Kavicsra, hogy ő rögtön elkezdett hadarni. Hadarta, darálta a számokat, majd eltört a nyelve belé. Egy-kett-hár-négy-öt-hat-hét-nyolc-ki...

Márton felbukott.

– Kilenc! – mondta Kavics jószívűen.

– Nem igaz – csóválta a fejét Márton. – Csak úgy mondd.

– Becsszó, na! Amikor kidugtad a fejedet, éppen azt mondtam, hogy kilenc.

Ez igaz is volt. Hogy gyorsan számolt, azt csak ő tudta; azt is tudta, hogy miért.

Kavics most már éhes volt, a büféhez akart menni, sürgette Mártont is. De az nem tudott betelni a vízzel, bukdácsolt, csapkodott, azt mondta, ő nem éhes. Kavics vett két vajás zsömlét, egyet Mártonnak, egyet magának. Leült a medence szélére, onnan biztatta a barátját,

hogy csak így meg úgy. Közben elfogyott mind a két zsömle, indult hát, hogy a Mártonét újra megvegye. Akkor látta meg Ignácékat. Ők már régebben figyelhették a két fiút, mert mutogattak Mártonra, és nevettek. Leginkább Dóri vihogott. Csipak meg csak odaúszott Márton mellé, és lenyomta a víz alá. Még azt is mondta neki, hogy bocsánat. Márton szegény nem szólt semmit, kapkodta a levegőt, olyan vizes volt a szeme, meg se ismerte Csipakot. Akkor Ignác úszott el mellette, ő nem nyomta le, csak ráfröcskölt a karjával egy hordónyi vizet. Dóri következett. Víz alatt is tudott úszni, benne volt az iskolai vízipólócsapatban. Ezt világgá is kürtölte mindig, azt persze nem mondta, hogy csak tartalék. Mindenesetre meglepte Mártont, ahogy elúszott alatta, ijedtében megint kortyolt a fiú.

Kavics nem nézhette tovább. Elrohant.

Egy perc múlva bömbölte a hangos bemozdó:

– Börcsök Ignácot várja a nővére a kapubejáratnál. Börcsök Ignác azonnal menjen a kapuhoz.

Ignác csodálkozva emelkedett ki a vízből, de csak egy helyben csodálkozott, nem mozdult.

– Téged hívnak, Ignác, nyomás! – biztatta a nagy Csipak.

– A nővérem – elmélkedett Ignác. – Ugyan mit akar?

– Biztos valami zúrt csináltál – fontoskodott Dóri. – Nem baj. Mi is megyünk veled, ne félj.

Kavics pontosan erre számított. Most már könnyen kiért a szárazföldre Márton is. Később még nyugodtan pancsolt újra, sokáig.

Este az altatásnál elmesélte apunak Márton hőstettét és a sajátját. Olyan lelkesen mesélte, hogy lerúgta a paplant kétszer. Apu betakarta újra, hallgatta, de nem szólt.

– No mi van? – sürgette Kavics, várta már az elismerést. Holnap apu elutazik, meg kell hát beszélni ezt a dolgot. Miért nem szól már?! Talán azt fogja mondani: „derék dolog”, vagy „stramm fiú vagy”. Csak mondana már valamit! De apu lefeküdt mellé megint, kényelmesen nyújtózkodott, csak azután mondta:

– Nem lesz ez jó, Kavics. Úgy viselkedsz, mint kisbaba korodban. Szeretted a vendégeket, mert mindenki veled játszott. Aztán kiválasztottál egyet közülük, akkor már csak az kellett, és azt mondtad fennhangon: „A többi menjen haza mind!” Sokat neveltünk rajtad. Jópofa volt ez egy kisbabánál. De most már nem lesz jó. Örülök, hogy végre van egy jó barátod. De azért nem lehet kitolni a többivel se, de nem ám!

Kavics hallgatott. Életében először nem értette aput. Sokára aludt csak el, de nem markolászta a haját mégsem.

11. Kavics önmagát siratja

Kavics gyakran meglátogatta Nénikét, szívesen járt hozzá, mióta nem kötelező. Ajándékot is vitt neki mindig, otthonról egy képes újságot. Anyu rengeteg képes újságot vásárolt, ledobálta mindenfelé. Úgy heverték a lakásban az újságok szanaszét, mint nagy, színes, döglött lepkék. Kavics egyet mindig elvitt Nénikének, anyu nem bánta, csak amikor a legújabbat vitte el néha, akkor volt dühös. Kavics megfigyelte, hogy anyu a fürdőszobába is visz magával újságot, azért van ott órák hosszat biztosan. Neki persze azt mondják, a fürdőkád tisztálkodásra való, nem pedig játszótér.

A Nénike borzasztóan szerette a képes újságot, ahogy megkapta, rögtön a küszöbön elkezdte nézegetni, aztán Jerzsabekkel megbeszélték, hogy mit olvasott. Néha Kavicsnak is mesélt az olvasmányiból. Például azt is elmesélte, hogy a híres színésznőnek ellopták a kutyáját, nagyon értékes volt, és most kéri az olvasókat, hogy aki látta, jelentkezzen. A Nénike Kavics lelkére kötötte, hogy ő is figyelje a kutyát. Felolvasta neki a képes újságból a pontos adatokat: „Egyéves fehér kuvasz, az orra mellett barna folt. Erősen vedlik, marmagassága hetven centi.” Kavics nem tudta, mi az a marmagasság, a Nénike se. De azért megígérte, hogy majd figyel. A Nénike különben mindig akart adni neki uzsonnát, akkor is, ha reggel ment, de Kavics nem kért. Nem szeretett enni, sajnálta rá az időt.

Rengeteget játszottak Igaz Mártonnal, reggeltől estig, csak ebédelni ment haza, aki éppen nem otthon volt. Anyu sokszor marasztalta Mártont, hogy ebédeljen velük, de nem akart. Kavics viszont szívesen evett náluk, Igaz bácsi levest főzött leginkább. Ha Varga-kettő kérdezte, mit ebédelték, azt felelte, kolbászos levest. Mert kolbász volt benne mindig, az biztos. Délben Simon is lejött a daruról, ott evett köztük szótlánul. Sose beszélt különben, Kavics eleinte azt hitte, hogy haragszik. De ebéd után Simon elővette a szájharmonikáját, és szép nótákat játszott rajta, reszkettette a hangokat. Nem bánta, ha Kavics nézi. Aztán ment vissza a darura. Kavicsnak nagyon tetszett Simon, olyan nagy volt, mint a kukásember, vagy még nagyobb is. Elhatározta, hogy ő is darus lesz, ha megnő, vagy esetleg tűzoltó. Márton megmondta Kavicsnak, hogy Simon vőlegény, csak nem kell róla beszélni, nem szereti. Akkor ő nagyon megörült, mert ő is volt egyszer titkos vőlegény, amikor Bende Ágit szerette legjobban az osztályban. Meg is kérte egyik altatásnál aput, hogy hívják ide Bendét lakni. Apu azt felelte, kérdés, hogy ő jönne-e. Kavics biztos volt benne, hogy igen, Bende utálta a napközit. Apu akkor azt mondta anyunak:

– Varga-kettő, légy erős! Vőlegény a fiad!

De aztán nem lett a dologból semmi, Kavics lefújta az egészet. Mert Bende azt akarta folyton, hogy ő mondja az osztály előtt is, hogy szerelmes belé, de Kavics nem mondta. Akkor Bende egyszer csak megverte emiatt.

Márton kijelentette, ilyenek a lányok. De közölte, hogy Simon nem titkos vőlegény, hanem igazi, ősszel lesz a lagzi, ha innen hazamennek. Majd meghívják rá Kavicsot. Olyan sok vendéget hívnak, hogy nem férnek be a házba. Sátrat állítanak fel az udvarban, ott lesz a lakodalom. Zeneszóval mennek az esküvőre meg vissza, van aki táncol is útközben, végigtáncolják a falut. Aztán mire hazamennek, kész az étel, mert disznót vágnak ilyenkor meg birkát is. Táncolnak majd reggelig, a gyerekeknek is szabad. Kavics mondta, hogy ő nem tud táncolni, sajnos, de Márton úgy gondolta, megtanul ott, van idő. Úgyis fönmaradnak reggelig. Amikor világos lesz, akkor indulnak haza csak a vendégek, és a cigányzenekar elkíséri őket a sarokig. Már csak a hegedűs meg a pikulás, a cimbalmos persze nem mehet; az bóbiskol addig legalább. Kavics most sajnálta először, hogy nem tanult meg cimbalmozni, hasznosíthatta volna magát Simon lakodalmán.

Amikor náluk voltak, Kavics játékait vették sorba. Annyi volt, hogy kapkodtak is, mindig kevés az idő! Megtanította Mártont sakkozni, nagyon hamar megtanult. Aztán mindig csak sakkozni akart, Kavics meg nem akart már, mert Márton győzött folyton.

A rakétaautó még mindig Mártonnál volt. Úgy egyeztek meg, hogy egyelőre ott marad. Mondjuk, hogy az autó Mártoné a nyárra, a tyúkocska meg Kavicsé. Persze ősszel azt is hazaviszi Márton a faluba, de addig is. Tulajdonképpen a tyúkocska választotta magának Kavicsot, neki a kakas tetszett jobban. De a tyúkocska odaült mellé, amikor Mártonéknál a küszöbön játszottak, és szelíden evett a kezéből. Ha Kavics elfelejtett neki adni, hát felröppent a térdére, és belecsípett a zsíros kenyérbe. Kavics mindig zsíros kenyeret kért Igaz bácsitól, pecsenyezsírosat, anyu ilyent nem tud adni; anyu olajjal főz, az a mániája.

Ha kimentek a rétre, a tyúkocska Kavics nyomában járt, nem is kellett megkötni. A kakast, azt igen, az ijedezett a zajoktól, de azt Márton vezette, úgyis az övé maradt. Amikor így négyesben átvonultak a Nyolc ház udvarán, Ignácék csak nézték őket messziről. Máskor nem is látta őket Kavics, nem is hiányoztak. Utánfutó, úgy látszik, megnőtt közben, mert kivették a kocsiból, letették a fűre egy pokrócra. Vígan közlekedett ott négykézláb, néha evett egy kis homokot. A kis Csipak rájuk se nézett, amikor átmentek az udvaron, már megunt kiabálni azt, hogy kakapály.

Kavics borzasztóan szerette Mártont, amiért neki adta nyárára a tyúkocskát. Márton nem irigy, az biztos. Jó barát.

Cserébe elmesélte neki Toldi Miklóst. Apunak akarta, de ő megint elutazott, Márton pedig megérdemli igazán. Csak az a baj, hogy nem értette. A verset, azt igen, azt elmondatta magának többször is. Kavics olvasta fel, mert ő ötösre olvasott, Márton még szótagolt néha, különösen ha nagyon figyelt. Így is lassan ment a dolog, mert a vers hosszú volt és izgalmas, alig győzték kivárni a végét. Kavics szépen olvasott. Márton úgy figyelt rá, hogy az ő szája is mozgott közben. Sokat megtanult a versből, többet tudott már, mint Kavics.

De azt, hogy ő ismeri Toldi Miklóst, nem értette sehogy se. Azt mondta, hogy Kavics tréfál. Vagyis hogy hazudik.

Akkor sértődött meg Kavics először. És Márton is megsértődött ugyanakkor. Azt mondta, ha igaz az a Toldi Miklós, vagyis ha ő tényleg ismeri, miért nem mutatja meg neki is, ha egyszer a barátja.

Kavics másnap meg akarta mutatni Toldi Miklóst Mártonnak. Csak reggelre elveszett a tyúkocska.

Márton hozta a hírt, azzal csöngetett be, nem is köszönt. Aztán sírt is később, Kavics adott neki zsebkendőt. Visszamentek a telepre, együtt keresték a kis tyúkot. De persze nem találták. Igaz bácsi és Simon reggel már kereste eleget. Csak a kakaska nem kereste, vígan ette a magot. Kukorékolt rekedt hangon, elnyújtottan, még a szemét is behunyta, úgy örült, hogy sikerült. Buta kakas! Azért kivitték a rétre persze, Igaz bácsi küldte őket kifelé. Odakötötték a lábát a bokor tövébe, nem törődtek vele különben. Feküdtek a fűvön, háttal, bámulták az eget. Olyan felhők ültek rajta, mint a tejszínhab. Kavics utálta a tejszínhabot, Varga-kettő sokat veszekedett vele emiatt. Mert amíg kicsi volt, anyu barátnői folyton cukrászdába hurcolták Kavicsot. És mindenfélét vettek neki, de tejszínhabot biztosan, azt mondták, azt minden gyerek szereti. Kavics behunyta a szemét mindig, amikor elébe tették a habot. Akkora adagokat vettek neki, mint otthon a fürdőkád. Abban is van hab mindig, jó vastag, illatos, úgy hívják, hogy habfürdő. Persze az nem enivaló. A néni a cukrászdában nevetgéltek, amikor Kavics a hab miatt behunyta a szemét, aztán etetni akarták, tuszkolták a szájába a kanalat. Ő akkor azt mondta: „Fuj! Fuj, néni! Fuj!”

Most már nem is viszik cukrászdába Varga-kettő barátnői, úgy tartják, már nagy fiú. De ő tudja, hogy azért nem, mert dühöse a hab miatt. Most megenne két adagot, vagy amennyit adnak, ha cserébe megkerülne a tyúkocska.

– Biztos elütötte a villamos – kesergett Márton. Mindig félt a villamostól, ha azzal utaztak, elfordult az ablaktól, nem nézte a forgalmat.

– Nem üthette – vélekedett Kavics. – Nem mentek azok az utcára egyedül sose. Te is tudod.

– Igaz. De akkor hol lehet?

Sóhajtoztak egy fél órát, rágták a fűszálakat, aztán csak köpködtek, keserű volt, rossz ízű.

– Te! Megvan! – ült föl Kavics hirtelen. – Tudod, kik vitték el? Ezek! Szerintem ezek! Az Ignácék, bosszúból. Elkapták a tyúkocskát!

– Ugyan már – ült fel Márton is. – Nem vihették. Hát nem jött ki a tyúkocska a telepről, most mondtad. Akkor hogy kapták volna el?!

– Hát... Biztosan bemásztak – tüzeskedett Kavics. – Mondjuk éjszaka, amikor senki se látja őket. Átmásztak a kerítésen. Előbb ellopták Jerzsabektől a nagy létrát. Lehet, hogy álarcot is tettek. Aztán átmásztak a kerítésen, és ellopták a tyúkocskát.

– Miket beszélsz! Nem betörök azok – mondta Márton rosszkedvűen.

– Szóval a pártjukat fogod?!

– Nem való ilyent mondani másra, hogy lop.

– Nem való! Nem való! Akkor mondd meg, hol a csirke, ha már olyan okos vagy!

– Azt nem tudom. De az biztos, hogy ezek nem lopták el.

– Szóval biztos?

– Biztos hát.

– Szégyelld magad, Márton!

– Mért szégyelljem? Azelőtt te is közéjük tartoztál... Kavics úgy ugrott fel, mint egy labda, rákvörös lett, fújtatott.

– Szóval én is olyan lopós vagyok, mint ők?!

– Senki se lopós. Szerintem Ignácék rendes gyerekek. Be is hívom őket egyszer...

– Igen? Akkor majd megmondom én, hol a kis tyúk. Te dugtad el, te magad! Mert megbántad, hogy odaadtad nekem kölcsön, merthogy engem szeretett. Irigy vagy, tudd meg! És lopós, meg becsapós. És csak szótagolva tudsz olvasni is...

Kavics most fakadt csak sírva, elrohant. Sokáig siratta otthon a tyúkocskát, és főleg saját magát, hogy neki nincsen barátja.

Mikor anyu megérkezett, Lapost gyűrögette a balkonon, nem volt kedve játszani. Valakivel beszélgetett Varga-kettő; ugyan ki jött vele, biztosan a barátnője – no hiszen!

– Nézd, kit hoztam?! – kiabálta anyu. Most már biztos, hogy Irén néni, őt szokta így bejelenteni.

De Dóri volt.

– Találkoztam Dórival, már ezer éve nem volt nálunk, hát felhívtam – mondta anyu, és megcsókolta a fiát. – Tényleg, miért nem voltál itt olyan régen, Dórika?

– Nem is tudom – motyogott Dóri, aztán felkapta Lapost. – Kimossam a mackódat? Én tudom, hogy kell, hintőporral...

– Én piszkosan szeretem – mondta Kavics, és visszavette Lapost.

Anyu kiment a konyhába, Dóri a haját fonta, most copfja volt. Fonott kalács!

– Azért nincs harag? – viccelődött Dóri. – Miért nem jössz velünk sose? Most mit pukkadsz? Kavics csak hallgatott. Dóri más mesébe kezdett.

– Nagyon tetszett a jelmezem az iskolában. Harmadik díjat nyertem... Kösz az ötletet! És mert Kavics most se beszélt, később még hozzátette:

– Én nem akartam, hogy megverjenek az újságpapír miatt... Csak félttem, hogy engem is megvernek... azért nem szóltam.

Anyu a konyhában a turmixgéppel vacakolt. Aztán be is hozta a két nagy pohár rózsaszínű italt.

– Leves helyett málnaturmixot főztem – közölte, és letette eléjük a poharat. – Igyátok meg, jó hideg. Mindjárt kész az ebéd is. Ebédelj nálunk, Dórika!

– Köszönöm szépen! Csak előbb megkérdezem otthon – lelkesedett Dóri, és felrohant.

Anyu közben elmesélte Kavicsnak, hogy ezentúl mindig korán ebédelnek, mert délutános lesz két hétig, és néha későig ottmarad az üzletben. Helyettesíteni kell a többi, sokan mentek szabadságra. Azután már ők mennek. Anyu azt kérdezte, hogy nem fél-e egyedül egész délután. Mert ha gondolja, szólhatnak Nénikének, és vigyáz rá újra, persze csak pár napig, míg apu visszajön.

– Dehogy félek. Butaság! – mondta Kavics, és nagyon gondolkodott. – Csak adjál egy lakáskulcsot nekem is, hogy lemehessek az udvarra délután.

– Nénikénél van egy, tudod. Majd elkéred tőle, ha kell.

– Kérjük el tőle most. Nem szereti, ha felcsöngetem, amikor alszik.

Anyu belátta, hogy igaza van, rögtön át is szalad Nénikéhez. Varga-kettő szeret gyorsan intézkedni, az biztos.

– Itt ebédelhetek – libbent be Dóri. Anyu nyitva hagyta az előszobaajtót. Nénike a házban lakott, lenn az első emeleten.

Kavics gondosan becsukta az előszobaajtót, aztán megkérdezte Dórit:

– És hol játszotok mostanában? Van helyetek?

– Dehogy van, dehogy van! – sópáncodott Dóri. – Tudod te is, milyen a Jerzsabek...

– Akkor holnaptól kezdve itt játszunk minálunk – mondta Kavics komoran. – Kap mindenki kulcsot is. De egy szót se róla! Ez titok.

A fogas alatt mondta mindezt, mint mindig a fontosabb dolgokat.

12. Négy egyforma kulcs meg egy másmilyen

Toldi Miklós készítette el a négy egyforma lakáskulcsot. Kavics azt mondta, hogy a családnak kell, és megkérdezte, mennyibe kerül. Toldi Miklós azt felelte, barátságból készítette neki. Már úgyis azt hitte, oda a barátság, olyan régen járt nála Kavics, azelőtt meg mindennap. Kavics azt mondta, hogy mumpszos volt.

Magában megszámolta, hogy egy perc alatt kettőt is hazudott.

Amikor a kulcsot szétosztotta a gyerekeknek, egy ideig nem is tudták, mit játszanak. Pedig nem volt otthon senki, anyu délben elment dolgozni, apu meg vidéken van, megmondta nekik is. De mégis úgy ültek ott, olyan ünnepélyesen, mintha legalábbis öt felnőtt vigyázott volna rájuk fejenként.

Szerencsére a kis Csipak egész idő alatt duzzogott, aztán a bátyjának megsúgta, hogy miért. Az adott neki egy pofont rögtön, és akkor végre magához tért mindenki. Kizavarták a kis Csipakot az előszobába, hogy böggjön ott, a bátyja meg elmondta, mi baja. Ő is akar külön kulcsot, mint a négy nagyobb. Kavics rögtön ajánlotta, hogy ad egyet neki is, mert az, ami Nénikénél volt, most úgyis fölösleges. Az csak mintának kellett. A kis Csipak boldogan rontott be az ajtón, mert persze hallgatózott, és azt mondta Kavicsnak, hogy rendes srác. Akkor Ignác intett a fejével, hogy menjenek ki, mert mond valami fontosat. Azt mondta Kavicsnak a konyhában, hogy ne adja oda a kulcsot a gyereknek, kicsi még az, elveszti, vagy odaadja valakinek. Különbben se tudja használni, csak a szája jár. Úgyhogy adjanak neki valami kulcsot, hadd örüljön, de ne az igazit. Így kapta a kis Csipak a rumlikamra kulcsát, az úgyse kellett, nem zárta azt senki. Kavics azt gondolta, hogy mégis okos gyerek Ignác, és nem bánta már, hogy ő a vezér; érthető.

Amikor első este elmentek a gyerekek, Kavics még egy ideig álldogált az előszobában. Ha most apu csöngetne, beengedné, és megmondaná neki ezt a kulcsügyet, itt a fogas alatt rögtön. Jobb lenne! Anyunak nem mondta meg. Pedig ébren volt még, amikor anyu hazajött, de fáradt volt, csapkodott. Anyu máskor se kérdezi meg, hogy mi újság.

Másnap azért jobban ment a játék sokkal. Külön-külön érkeztek a gyerekek, hogy használhassák a kulcsot, azért. És hogy Jerzsabek se fogjon gyanút, mert az úgyis mindent észrevesz. Főleg társasjátékokkal játszottak, azt legjobb négyen játszani. A kis Csipak unatkozott. Bolyongott a két szobában, megnézett mindent apróra. Mindenáron a cimbalmon akart játszani, azt mondta rá, hogy trombita. Csak a trombitát ismerte, mint hangszert, no persze azt se az igazit. Szilveszterkor vettek neki egyet, amikor a család sétált este a körúton. A kis Csipak végigdudálta az utat, hazáig el is ázott a nyáltól legalább négy trombita. De aztán most nyugodt egész évben, mert ha kér is trombitát, azt ígérik neki, majd szilveszterkor kap, és elhiszi. Csipak mamája azt mondja, ő elköltözik, ha hangszert hoznak a házhoz.

Ők se engedték cimbalmozni a kicsit, meghallják a szomszédok. Úgyhogy csak ténfergett köztük szegény, míg végre eltűnt. Estefelé kereste csak a testvére. Apu íróasztalánál ült a szomszéd szobában, bélyegeket nyalt egy lapra.

– Mindjárt kész van. Felragasztom – közölte a többivel, izgatott volt, a tapasz alatt vöröslött a füle.

Kavics akkor sírva fakadt. A többiek csak nézték, nem látták még sírni sose, pedig kapott verést tőlük eleget. Dóri faggatta, hogy mi baja, de Kavics csak zokogott. A nagy Csipak vészjóslóan bandzsított, a kicsi rögtön elszaladt. A bátyja utána! Futkároztak a lakásban körbe-körbe, a kis Csipak jókat nyerített. Azt hitte, hogy fogócskázna. Apuék szobájában kitalált egy jó cselet. Ugyan meg nem fogja őt a bátyja! Zsupsz, be az ágy alá! Otthon is így szokta végszükségben, már mama elől is sokszor menekült az ágy alá. Igen ám! Csakhogy ez

másféle ágy volt, mint az övék, alacsonyabb. Bebújt alá villámgyorsan, de derékig fért csak, tovább nem. És beszorult. Ez kapóra jött a nagy Csipaknak! Kényelmesen elverte a fenekét.

Mindenki nevetett persze, még Kavics is, sírás közben. De a rosszkedve nem múlt el. Most mit tegyen? Apu dolgát rontották el, ő gyűjti a bélyeget. Tanítgatja Kavicsot is, de őt nem nagyon érdekli. Csak akkor segít bélyegezni, ha áztatni kell, az érdekes. Úszkálnak a mosdókagylóban a borítékok, lapok, szóval amin bélyeg van. Hemzsegnek ott, mint az árusnál a medencében a halak. Aztán, amikor apu jelez, csipesszel szépen leveszik a bélyeget. A többi papír ott marad, tovább ázik, olyan lesz, mint a főzelék. És azért néhány szabályt is megtanult. Például azt, hogy az olyan bélyeget, amit nem pecsételnek le a postán, csak úgy gyűjtésre megveszik, nem szabad beragasztani. Az csak úgy értékes. Kavics se értette, hogy miért, de így van, apu mondta. Még a nevét is megtanulta, mert olyan vicces. Úgy hívják az ilyent, hogy postatiszta bélyeg. Ezeket nyalta fel az előbb a kis Csipak.

– Pos-tatiszta, ron-dabicska, macs-kafalka, bol-hafalka -énekelte a kis Csipak az előszobában, már megvigasztalódott; nem is értette, hogy mi bajuk. A nagyok értették a kárt rögtön, Dóri ajánlotta is, hogy vegyék meg a bélyegeket. Kavics tudta, hogy nem lehet, ezeket a bélyegkörben veszi mindig apu. De a többieknek csak annyit mondott, nem számít, majd ő elintézi. Úgyhogy azok csak csodálták, hogy milyen bátor.

Pedig nem volt bátor, félve nézegette a naptárt, mikor is jön haza apu. Tőle kapta a naptárt, mielőtt Afrikába utazott. Megjelölték azt a napot, amikor apu elindult, és azt is, amikor vissza fog érkezni. Ha eltelt végre egy nap, Kavics boldogan húzta át pirossal a naptárban. Alig győzte várni, hogy firkálhassa a következőt, hogy fogyjanak a napok. Most meg attól izgul, hogy három nap van csak hátra, és itthon lesz apu. Mit fog neki mondani? És Toldi Miklós! Őt meg szépen becsapta! És Igaz Márton? Csak ne szóljon egy szót se! Ő kezdte! Az volt az igazi becsapás, hogy eldugta előle a kis tyúkot! Ő az oka, nem vitás.

Sokáig forgolódott az ágyában akkor este, nem bírta elaludni. Anyu bejött hozzá, amikor megérkezett, és azt mondta, ne búsuljon, apu egykettőre itthon lesz. Azt hitte, hogy apu után sóhajtozik annyira a fia.

Másnap Utánfutót is hozták a gyerekek, mert Ignác nem jöhetett volna másképp, még csoda hogy eddig is engedték. Dóri hozta a karján Utánfutót, de rögtön odaadta Kavicsnak. Kavics csak tartotta a karján, rázogatta, látta már, hogy úgy szokták. Utánfutó hosszan nézte őt, vizsgálgatta, tapogatta a kezével is az arcát. Aztán nagyot kurjantott:

– Cica!

De nemcsak Kavicsot nevezte így, hanem mindenkit, a szék lábát is meg a papírt, amit később megevett. Különben nyűgös volt nagyon, nem tudtak tőle játszani. Ignác azt mondta, jön a foga. De azért csak otthagya Kavicsnál, ő inkább rexezett. Kavics is rexezni akart. Akkor látta meg a mazsolát a zacskóban, a Nénikétől kapta múltkor. Letette Utánfutót a földre, és leszórta neki a mazsolát. Jó ötlet volt, a kicsi rögtön kapkodott utána. Gondterhelten megcélozta az egyik mazsolát, két ujjával közelített. Aztán nem találta el mégse, melléfogott egy centivel. Kezdte újra! Háromszor is megcélozta, mire egyet elkapott. De azt rögtön megette, és kezdte előlről a vadászatot. Elmélyülten játszott egész délután. A mazsoláknak is azt suttozta: cica, cica.

Aznap korábban mentek el a gyerekek, Utánfutót kellett fektetni. Kavics nem is bánta, rendet rakott a lakásban. Nem feküdt le, várta anyut. Vízet tett fel a tűzhelyre, hogy forrjon, Varga-kettő teát iszik esténként. Amikor hazajött, csak csodálkozott, hogy milyen házias lett a fia. Bejött a szobába is utána, hogy dicsérje. Kavics akkor vette észre a foltot a parkett közepén. Ott ült Utánfutó éppen. No és persze bepisilt. Hogy nem vette észre ő a foltot eddig? Gyorsan ráállt hát, betakarta a talpával. Ha szorosan összezárta a lábfejét, nem látszott egyáltalán a folt. Álldogált ott egy helyben, Varga-kettő le-föl járkált a szobában, de ő nem mozdult. Csak fordult mindig anyu után, de vigyázott, hogy ne lépjen. Meg is kérdezte később anyu, hogy

mért áll ott úgy. mint egy emlékmű. De aztán már eloltották a villanyt, reggelre meg csak felszárad az a folt!

Éjszaka Igaz Mártonnal álmodott. Azt álmodta, hogy náluk volt a lakodalmon, jól mulattak, nem volt köztük semmi harag. Csak az volt a furcsa, hogy amikor a vendégeket kikísérte a cigányzenekar, nem nótákat énekeltek a sarkon, hanem azt, amit a kis Csipak:

– Pos-tatiszta, ron-dabicska, macs-kafarka, bol-hafalka.

Erre ébredt. Elhatározta, hogy visszakeri Mártontól a rakétaautóját.

El is indult jó korán, csak előbb beugrott a tejért. Az üzletben ott sorakozott Igaz Márton is, vásárolt. No, akkor még jobb. Most megy be hozzájuk, amíg nincs otthon. Futott is a kapuig. A telepen már elkezdődött a munka, de Igaz bácsit a lakásban találta szerencsére.

– Csókolom – köszönt keservesen. Hogy mondja meg neki, hogy miért jött?

– Tudom, miért jöttél – mondta Igaz bácsi kedvesen. – Meg akarod nézni, ugye? Hát csak vigyázza, nehogy megriaszd! Gyere csak, mutatom.

Ment előre óvatosan, majdnem lábujjhegyen, intett Kavicsnak, hogy kövesse. Ugyan hová mennek?

A palánk belső falára, nem messze a bejáratától egy ládikót szögelték. A láda fölött nyílást vágtak. Erről ismerte meg Kavics. Emlékezett rá, hogy a nyílás fölött, a palánk külső oldalán az áll: „Levelek. Ide dobd!” Márton mutatta neki egyszer, nevetgéltek, hogy a postás nem tud olvasni. Mert még egyszer se dobta oda a levelet, hanem behozta az ajtón mindig. Oda úgysis az volt írva: „Tilos a bemenet.” Szóval a ládikót a leveleknek szegezte oda Igaz bácsi még a nyár elején, amikor berendezkedtek. Aztán nem használta azóta senki se.

– Jól kitalálta a bűdös! – nevetgélt Igaz bácsi. Kavics még sose látta, hogy nevet. – Nézd csak meg a barátodat.

A láda hátlapján jókora rés tátongott, ott vették volna ki a levelet. Befért azon egy emberkéz kényelmesen, és még inkább egy törpetyúk. Mert a postaláda belsejében, kényelmesen, békességgel üldögélt a tyúkocska. Aprókat kottyantott, amikor meglátta őket, de nem mozdult. A tollát mintha felborzolták volna, beborította a csöpp kis kuckót.

– Miért ül ott? – kérdezte Kavics gyámoltalanul.

– No mit gondolsz? – Igaz bácsi cigarettát keresett, Kavics gyújtotta neki az öngyújtóját megint.

– Nem tudom. Tessék megmondani! Én nem értek a csirkékhez.

– Ja persze! Majd elfelejtettem. Szóval a barátod már régen megtalálhatta magának a postaládát. Nem mondom, van benne egy kis pihe, forgács, fűtörek. Már amit a telepről behord a szél. No, gondolta, ez jó lesz neki fészeknek. És odarakta szépen a tojásait, egyiket a másik után. Csak mi nem vettük észre éppen. Hát én nem is figyeltem, nem érkezek én ahhoz. De ti meg milyen gazdák vagytok, hallod-e? Gyűjtögette a tojásokat a tyúkocska, s amikor úgy találta, elég, hát szépen ráült, hogy kiköltse. Őt tojás van alatta, ha minden jól megy, nemsokára lesz öt szép kicsibétek. Gondold el, mekkora egy törpecsibe! Mint egy dió, akkora.

Igaz bácsi még sose beszélt ennyit, mióta Kavics ismeri. Olyan szép volt, amit mesélt, mint egy mese, igazi.

– Szóval ezért tűnt el a tyúkocska? – dadogott Kavics.

– Ezért, ezért. Kotlani kezdett, és ráült a fészkére.

– Márton se tudta?

– Hogy tudta volna? A levélszekrényben ki a csuda keresi a tyúkocskát? Azt azért csodálom, hogy nem vette észre, hogy kotlik... Persze főleg inkább a játékra figyelt meg terád. Jól megbarátkoztatok, látom. Örülök. De azért a jó gazda nem veszíti szem elől a jószágot.

– Én nem voltam jó gazda...

– No, azért ne búsulj! – nyomkodta a fejét Igaz bácsi, és otthagya, elment a fűrészhez.

De bizony csak búsult Kavics. Ő tudta, hogy miért! Elkészönt a tyúkocskától; sose fogja látni a csibéket, az öt kis diót. Mert ő ide többet nem jön, nem lehet. Maradhat az autó is! Hazafelé messze elkerülte a boltot, nehogy Mártonnal találkozzon. Anyunak azt mondta, nincsen tej, nem adtak. Biztosan megsavanyodott.

13. Toldi Miklós

Csak kóválygott a lakásban Kavics, kesergett fél délelőtt. Aztán elment Toldi Miklóshoz.

Négyszer ment el egymás után. Pedig megtalálta Toldi Miklóst mindjárt elsőre, csak nem ment be hozzá mégse. Nem mert. Ha találkoznak, be kell vallania a kulcsügyet, vagyis azt, hogy becsapta. Mit fog szólni?! Biztosan elzavarja. Úgyhogy haza is ment inkább magától. De csak a kapuig jutott el, aztán fordult vissza. Mert az se lehet, hogy Toldi Miklós most már örökre így maradjon, becsapva. Különben is kiderül a dolog előbb-utóbb, mert apu hazajön. De nem is baj, úgyse olyan nagyon jó így a játék. A többiek azok jól játszanak, az biztos, Kavics csak irigykedik. Mert ők csak játszanak, játszanak, ő meg közben folyton arra gondol, mi lesz, ha ezt Toldi Miklós megtudja meg apu meg Igaz Márton...

Mikor már harmadszor fordult vissza Toldi Miklós ajtajából, arra gondolt, most kellene visszazöknöni a hegyre mégis. Igen, igen, az lenne a legjobb! Akkor itthon megijedne mindenki, hogy elveszett, és keresnék, a Nénike talán sírna. Igaz Márton legalább jól megijedne, hogy ő esetleg meg is halt vagy ilyesmi. Dóri is sírna, az biztos, megbánná, hogy undok volt. Nagyon szépen elképzelte a dolgot Kavics, jó szomorú lett tőle. Sőhajtozott egy ideig a lépcsőházban, kicsit szipogott. Aztán visszaindult Toldi Miklóshoz megint.

Előbb csak bekukucskált hozzá a műhely kirakatüvegén, máskor is így szokott. Amikor ideköltöztek a lakótelepre, mindjárt megtalálta Toldi Miklóst, kukucskált hozzá vagy négy napig. Akkor is rendezkedett a műhelyben, akárcsak most, emelgette a bútorokat. Ahogy a satupadot megemelte, a két karjában megfeszültek az izmok. Olyan lett az, mintha kis cipőcskát dugtak volna a bőre alá. Máskor meg a kulcsos ládákat dobálta, pedig a kulcs vasból van, vagyis hogy ő rém erős. Pedig nagyon fiatal és mégis. Olyan hatalmas ember, mint az ajtó, akkora. Vagyis hogy olyan éppen, mint Toldi Miklós a mesében, de lehet, hogy valójában ő is az! Mondjuk, hogy ő az! Így aztán magában mindjárt el is nevezte Toldi Miklósnak az ifjú lakatosmestert. Aztán egyszer csak behívta őt magához a műhelybe, és örök barátságot kötöttek. Attól kezdve iskolából hazajövet mindennap betért hozzá Kavics. Segített meg beszélgettek. Várhatott a Nénike! Olyan jó volt Toldi Miklós műhelyében, mint a hegyen, éppen. Ide fog ő járni a világ végéig, úgy gondolta akkor.

Csak most a kulcs-becsapás!...

– Csókolom, Imre bácsi! – mondta hirtelen Kavics, és belépett a műhelybe mégis.

– Szerbusz, komám, jó hogy jöttél! Átrendezem a műhelyt éppen. Segítesz?

– Persze! Majd én rakom a szerszámokat.

– Várjál, csinállok itt helyet neked. Sorjában rakd, mindegyiket a helyére.

– Tudom én! Tudom, hogy kell bálni a szerszámokkal. Már megtanultam. Nem igaz, Imre bácsi?

– Az már igaz. Olyan jól áll a kezekben a munka, hogy öröm nézni. Aztán, mondd csak: megfeleltek a kulcsok?

Kavics körülményesen pakolásztta a kalapácsokat. Először úgy rakta, hogy egy csomóba legyenek a nagyobbak, egy csomóba a kicsik. Aztán kezdte előlről: egy nagy kalapács, egy kicsi...

– Megnémultál, hallod-e! Kérdeztem valamit – billentette meg Imre bácsi a fenekét.

– Nem... dehogyis. Csak éppen hogy azért jöttem. Mert egy kis baj van.

– A kulcsokkal?

– Nem. Illetve igen. Éppen a kulcsokkal. Meg velem is.

Imre bácsi halkán fütyülni kezdett. Nagyon szépen fújja mindig.

Kavics észrevette, hogy akkor fütyül leginkább, amikor nagyon figyel a munkára. Amikor valami nehéz kulcsot készít például.

Egy ember jött be a műhelybe, sajnós. Nyerskulcsokat hozott meg egy rendeset, az a minta. Már máskor is járt itt, sokszor, Imre bácsi azt mondja, hogy jó kuncsaft.

– Jó napot kívánok, mester úr! Hoztam egy kis postamunkát. Mikorra tudná megcsinálni ezt a két kulcsot? Sürgős lenne.

– Mikorra kell Varga úrnak?

– Estére, ha lehet.

– Meglesz, kérem. De csak hat után. Hat után tessék jönni érte, előbb nem tudom. Befejezem ezt a rendezkedést előbb. Kicsi a hely.

– Az a jó! Az azt jelenti, sok a kuncsaft, sok a munka – nevetgélt Varga úr. – Látom, inasa is van már.

– Hát, nem éppen inas. Bár elvállalnám. Ügyes legény, annyit segít nekem, hogy csuda!

– Én húzom le a redőnyt is, amikor zárunk – dicsekedett Kavics.

– Csak nem a fia?

– Nem, sajnós. De annak is elfogadnám. Hanem a barátom. Igen jó barátok vagyunk, tudja-e Varga úr? Egy hónapja jár be hozzám. Először csak ott kukucskált az üvegen... Ugye, koma? Mindennap kukucskáh, hát behívtam. Megtetszettünk egymásnak. És láttam, hogy őt is érdeklí a szakma. Azóta jár ide, majdnem mindennap. Amikor nem jön, bizony hogy hiányzik...

– Imre bácsi, felsöpörjek? – kérdezte Kavics, de arra is gondolt, hogy inkább mégis hazamegy.

– Milyen szorgalmas gyerek! – dicsérte most Varga úr. – És fizetést is kap?

Imre bácsi nagyot nevetett. Akkorákat nevet mindig, mint egy hangszóró.

– Nem, még nem – mondta. – De a legközelebbi közgyűlésen ajánlom majd, hogy vegyünk fel a szövetkezetünkbe rendes tagnak.

– Gratulálok a barátjához, mester úr. Tehát hatkor jövök a kulcsokért. Viszontlátásra! Szerbusz, öreg!

– Csókolom.

– Viszontlátásra! – köszönt Imre bácsi barátságosan, aztán rögtön tovább hurcolkodott. De Kavics megállt a munkával.

– Imre bácsi, mondok valamit.

– Mondjad, Kavics.

– Imre bácsi, csak azt akarom mondani... Ne ajánljon engem rendes tagnak!

– Nocsak? Meggondoltad a barátságot?

– Nem, dehogyis. Hanem éppen azért. Mert én szoktam ám hazudni, akkor meg hogy lehetnék rendes tag, nem igaz?

– Hát... És kinek hazudtál már például?

– Például Imre bácsinak.

Megint füttyülni kezdett a mester. Kavics erősen gondolkodott, hogy a versben ugyan van-e arról szó, hogy Toldi Miklós füttyülni szokott. Aztán mesélt tovább, kérdés nélkül.

– Azt hazudtam Imre bácsinak... szóval a kulcsokat. Pedig nem is a családnak kellett, hanem a gyerekeknek. Minden gyereknek adtam egy kulcsot, és így most hozzánk járnak játszani. Mert apukám nincs itthon, és anyukám se délután. Tetszik tudni, mondtam már. Úgyhogy jó játszóhely van minálunk.

Imre bácsi lecapta a kulcsot, ami éppen a kezében volt, a két szerszám az asztról meg röpiült szertesztét.

– Anyukádék persze nem tudják a dolgot, mi? – kérdezte, vagyis hogy kiabált.

– Persze nem – mondta Kavics gyorsan, és szedte föl a szerszámokat.

– No, most aztán indíts! – mondta Imre bácsi. – Indíts, és szedd össze a kulcsokat. A szemem elé ne kerülj, amíg itt nincs az összes! A minta is!

Egész halkan mondta ezt már, de ez még sokkal rosszabb volt. Kavics indult kifelé rögtön, hang nélkül. Már az utcán volt, amikor utána szólt a mester:

– Gyere vissza!

Visszajött, becsukta maga mögött az ajtót gyorsan. Aztán csak támaszkodott hozzá tanácstalanul. A háta mögött, ahogy összekulcsolta a kezét, megizzadt a tenyere.

– De miért kellett kulcsot adni a gyerekeknek? Anélkül is játszhattatok volna! – kérdezte Toldi Miklós.

– Másképp nem játszanak énvelem – mondta Kavics, és keservesen nézett rá.

– Már miért ne játszanának? Eleinte elhiszem, hogy idegenkedtek, amíg új fiú voltál a házban. De most már csak összeszoktatok! Mióta is laktok itt?

– Az nem számít. Mert engem nem engedtek le a gyerekekhez játszani. Úgyis elég rossz vagyok – mesélte Kavics folyékonyan a dolgokat. Aztán, hogy Imre bácsi teljesen tisztán lásson, bejelentette ünnepélyesen: – Én vagyok a világ legrosszabb gyereke.

– No, csak ne dicsekedj!

– Nem dicsekszek. Ez szégyen. És anyu is azért nem utazhatott el apuhoz, mert itt vagyok a nyakán.

– Ne beszélj butaságokat.

– Nem én beszéltem. A felnőttek. A Nénike mondta, ő pedig tudja biztosan. Jerzsabeknek mondta, hallottam.

– Ki az a Nénike?

– Hát a szomszédunk. Ő vigyáz rám. Most már nem, az igaz. De régebben ő parancsolt énnekem. Azt parancsolta, hogy ne játsszak a gyerekekkel, mert azok utcagyerekek.

– No majd én beszélek a Nénikével.

– Hogyisne! Akkor kiderülne, hogy hol vagyok mindig.

– Miért? Nem tudták otthon, hogy nálam vagy egy-egy órát délután?

– Persze hogy nem! Azt hitték, hogy csavargok. Azért kellett a sarokba állnom mindig, amikor innen hazamentem.

Imre bácsi levágta a reszelőt. Aztán fel is vette gyorsan, és most nem is kiabált.

– És az nem jutott eszedbe, hogy esetleg elkéredzkegy? – kérdezte.

– Nem. Az nem jutott eszembe.

– Hogyhogy?

– Nem akartam megmondani senkinek a titkomat.

– Én vagyok a titkod?

– Persze!

Imre bácsi leült a munkapadhoz, a présgéppel dolgozott. Ügyes kis gép volt az, Kavics sokszor csodálta. Egyik oldalára behelyezték a mintakulcsot, a másikra a nyerskulcsot. Azután csak hajtani kell, és a gép dolgozik. Meg tudja csinálni a kulcsot egyedül. Éppen olyan lesz, mint a mintakulcs.

– Hadd segítsek, Imre bácsi – könyörgött Kavics, már máskor is csavarta a gépecskét.

– Tessék! Óvatosan! Nehogy kiugorjon... Úgy! Ügyes vagy! És egyezzünk meg abban, hogy holnaptól kezdve elkéredzkegy. Biztosan elengednek ide, ha jó leszel.

– Nem bánom, elkéredzkegyhetek. De jó nem leszek, az biztos.

– Gyönyörű elhatározás, mondhatom. Szép kis barátom van énnekem!

– Most már mindegy, Imre bácsi. Én most már mindig rossz leszek.

– És miért, ha szabad kérdeznem?

– Ccc! Tetszik tudni, hogy van az!

– Nem tudom, hogy van. Ne rejtélyeskedj!

– Hát éppen a barátság miatt van. Hogy mindig együtt lehessünk mi ketten. Mert ha még sokáig rossz leszek, odaadnak inasnak.

– Ezt meg ki mondta?
– Jerzsabek. Tetszik ismerni Jerzsabeket?
– Persze! Rendes asszony, dolgos, tiszta. Ő a házfelügyelő.
– Nem szereti, ha játszanak a gyerekek az udvaron. Hol játszanak, nem igaz?... Azért kellett a kulcs is. Örültek ám a mi szobánknak a gyerekek...
– No ezt hagyjuk! Szóval, ha rossz leszél, odaadnak inasnak. Így ígérte Jerzsabek?
– Így. Pontosan. Azt mondta, lehet, hogy lakatosinasnak. Megkérdeztem.
Elkészült az egyik kulcs. Imre bácsi bemérte a tollát: egyezett. Nagy gonddal helyezte bele a másikat a gépbe.
– Tudod, ez azért nem egészen így van... – mondta, és igazgatta a szerszámot. – Én inkább mégis beszélek a mamáddal. Megmondom, hogy barátok vagyunk, és engedje meg, hogy néha itt legyél a műhelyben. Ez azért jobb megoldás.
– Meglehet... Imre bácsi! Mondjuk, ha már szabályosan leszek itt... elhozhatom a barátomat is?
– Persze. Hozd csak el!
– Csakhogy nem jön. Nem hiszem.
Elmesélte Igaz Márton esetét is Kavics. Nem hallgatott el semmit, azt se, hogy lopással meg irigységgel gyanúsította meg Mártont. De az volt az oka igazán, az a buta tyúkocska; miket talál ki!
– Imre bácsi megismeri, hogy mikor kotlik egy tyúk? – kérdezte.
– Nem. Nem hiszem.
– No ugye? Akkor én honnan tudhattam volna, hogy ott van. Hogy elment kotlani...
– Persze a barátodat azért nem kellett volna megbántani. Csúnya volt!
– Megbántam.
– Hát ez a legkevesebb.
– Imre bácsi, tessék megmondani Mártonnak, hogy megbántam, és hogy én nem is úgy gondoltam tulajdonképpen, de hát én nem tudhattam, az iskolában se tanultuk a kotlást...
– Állj! Állj! Ezt te mondd meg neki!
– Én?
– Te bizony! Te bántottad meg, neked kell kiengesztelni. Férfidolog. Így való.
– Férfidolog?
– Az bizony!
– És mikor mondjam meg?
– Mikor? Mikor? Most! Már mehetsz is! És ha ezt elintézted, visszafelé szedd össze a kulcsokat!
Kavics levette az ablakból a tejesüveget, töltött Imre bácsinak egy nagy pohárba, magának is egy kicsit. Imre bácsi rengeteg tejet iszik, napjában legalább két litert. Azt mondja, attól erős. Kavics nem emlékezett, hogy a versben hogyan van. Ott mintha nem tejet inna Toldi Miklós, hanem bort... még öreg Bence meg is sokallja.
– Imre bácsi, mesélek még valamit...
– Jaj, de jó! Ez is hazugság?
– Nem... dehogyis... De azért egy kicsit hasonlít. Csak azért nem rossz mégse.
Kavics elkapart egy sebet a térdén. Nem baj, maradt még ott elég. De ez vérzett, körülményesen nyálazta, aztán ráköpött.
– Én Imre bácsit úgy hívom, hogy Toldi Miklós.
– Pedig Horváth Imre a nevem.
– Nem baj az!
– Nem hát. Aztán miért hívsz Toldi Miklósnak?

– Mert olyan erős! Úgy dobálja a ládákat, amiben vas van, mint Toldi Miklós a malomkövet. Azért azt hittem, hogy Imre bácsi igazából a Toldi Miklós. Anyukám mindig azt a verset meséli, és azt hittem, hogy Imre bácsiról szól...

– Sajnálom, komám, nem rólam szól.

– Most már tudom. De akkor még kicsi voltam. Van annak már két hónapja... De Imre bácsi elbírna egy malomkövet, nem?

– Lehet, hogy elbírnám. Még nem próbáltam.

Kavics izgatott lett, abbahagyta a vakarást.

– És Imre bácsi! Mondjuk ha megtámadná egy farkas, és nagyon csattogtatná a fogát, és birkóznának... És mondjuk akkor rárontana hátulról a másik farkas is... Akkor mit csinálna, Imre bácsi? Felkapná az egyik farkast, ugye, meglóbálná a levegőben, és azzal csapná agyon a másikat. Nem igaz?

– Jó ötlet. Legközelebb így csinálom, kis komám.

– Tudtam én! Mert Imre bácsi olyan erős meg bátor. Meg mindent kitalál, hogy hogy kell csinálni az embernek. Úgyhogy legyen csak Toldi Miklós mégis!

– Hát köszönöm a megtiszteltetést. Bizony, én is szeretem a Toldit... Jövőre, ha tanuljuk az iskolában, majd megmondom a többieknek, hogy úgy nézzenek rám...

Kavics nagyon csodálkozott.

– Iskolába tetszik járni?

– Bizony ám! Esténként. Háromszor egy héten.

– Hát hány éves Imre bácsi?

– Már máskor is kérdezted. Huszonhárom. Mondtam már.

– Cccc! Akkor jó sokszor megbukhatott, ha még mindig iskolába jár...

Kavics elnézően cuppogott. Imre bácsi mérges lett, rákiabált:

– Nem buktam én meg egyszer se, hé!

– Nem szégyen az! A Hatala is...

– Ne beszélj itt összevissza. Az általános iskolát kijártam, hallod-e! Meg két gimnáziumot... a többi nem. Hát most pótolom. Úgy hívják azt, hogy dolgozók esti iskolája, érted már?

Kaparászás hallatszott a sarokból, előkerült a sündisznó. Kavics nagyon megörült neki, rögtön tejet öntött a tányérjába.

– Imre bácsi! Meddig él egy sündisznó?

– Nem tudom. Azt hiszem, sokáig.

– Akkor jó. Akkor sokáig járhatok ide etetni. Majd megmondjuk apukámnak, hogy ide kell jönnöm mindennap, mert én etetem a sündisznót, mert az én tulajdonom úgyis, nem igaz?

Ennek a lehetőségnek nagyon megörült. Szüksége is volt rá, mert aztán indult bocsánatot kérni, kulcsot összeszedni... S az egyik se valami nagy öröm!

14. Macskamentés – kibékülés?

Kavics elment a telep ajtaja előtt kétszer is, de nem nyitott be mégse. „Idegeneknek tilos a bemenet”. Igaz bácsi se örülne biztosan, ha bemenne munkaidőben... Ugyan most éppen nincs munkaidő, nem hallik a gépek zaja. Biztosan ebédelnek.

Szaladgált a palánk mellett le-föl, de attól ugyan nem lett okosabb. Férfidolog, férfidolog! Könnyű azt mondani! De hogy kezdjen hozzá? Mit mondjon Mártonnak? És ha mondjuk, egyáltalán nem felel? Még akkor is keveset beszél, ha nincsen harag, hát még most!

Alig találta meg a postaládát, illetve a nyílást, mert az utca felől csak az látszott. Csakhogy a palánkról lekaparták közben azt az írást, hogy „ide dobd a levelet”, jó is, nehogy valaki szót fogadjon. Megijedne a tyúkocska.

Először csak leguggolt a nyílás alá, odatapasztotta a fülét a palánkhoz. A túloldalra ott a fészek, hátha van már kiscsibe? De nem hallott semmi hangot, a tyúkocska se kotyogott. A fészek mintha üres lenne...

– Egyél, csibe, egyél! Csiribiri törpetyúk... Egyél sokat, egyél csak!

Márton hangja volt, dajkálta a tyúkocskát!

Kavics most óvatosan fölemelkedett és bekukucsált a nyíláson. Csak egy csíkot látott a telepből, a farakás szélét és a földhányásból egy darabot. Csak Mártont nem sikerült meglátnia sehogy, pedig azt kereste egyre csak. Túl közel lehet, a kerítés mellett guggol biztosan; Kavics forgatta a fejét egyre, igazgatta a szemét a nyíláshoz, hátha mégis sikerül. Egy asszony ment el mögötte, rá is szólt, hogy miért nyalja a kerítést.

Kavics akkor abbahagyta a műveletet, megvárta míg eltűnik. Aztán bekukucsált újra.

De vissza is kapta a fejét rögtön, mert most nem látott semmit a résen a telepből. Egy furcsa, nagy kék kört látott, cirmosat, a közepén kis kör, de az koromfekete. Egy szem volt ott, a nyílás másik oldalán is. Kavics elkapta a fejét, megijedt.

Aztán csak újra kukucsált, és megint a szemet látta, semmi mást.

– Te vagy az? – kérdezte sután.

– Én hát – mondta Márton, de többet egy mukkot se.

– Csak a tyúkocskát akartam meghallgatni, hogy mit csinál...

– Most nincs a fészekben. Etetem.

– A fészekben nem tud enni?

– Nem.

– Szomjas is?

– Persze! Hát kotlik.

– Egész nap eteted?

– Napjában egyszer eszik-iszik. Aztán ül vissza a fészekre.

– Mért csak egyszer?

– Különbözik a tojás – mondta Márton komoran, aztán elment. Otthagyta őt szó nélkül, támaszthatta a palánkot egyedül.

Most akkor mi legyen?

Sokáig üldögélt a palánk tövében, és csak nézelődött, bár itt nem volt mit. Az építkezés mögött nincs már semmilyen épület, csak az úttest. De autó is csak ritkán jár itt. Éhes volt. Ebédelni kellene! Szerencse, hogy anyu nincs ma otthon egész nap. Dél előtt is dolgozik meg délután, elcserélte az üzletben a beosztását, hogy szabadnapos legyen, amikor apu érkezik. Anyu a fia lelkére kötötte, hogy egyen rendszeren, tejbegrízt főzött neki, ott van a jégszekrényben. Mazsola is van benne, a tetején tejszínhab. Tegnap is ezt vacsorázott Kavics, amikor ott voltak a gyerekek. A kis Csipak csúfolta is, hogy ez macskaeledel.

Macszkanyávogást hallott most is. Biztosan a kis Csipak. De hogy került ide? És egyáltalán: hová bújt? Itt sehova nem bújhatott. És olyan igazi macskahang ez, a kis Csipak így nem tudja. Talán a rádió szól... Bár ott ritkán nyávogtatnak macskát. No meg itt sehol nincs rádió.

Elindult a hang után. Az úttest irányából hallatszott, egyre jobban, egyre keservesebben. Kismacska lehet ez, és valósággal sír! De hol lehet? Nem messze, az úttest szélén az előbb még dolgoztak egy helyen, javították a csatornát. Kavics meg is nézte, amikor idejött. Jó nagy gödör volt ott, mint egy kút, olyan. Létrán járkáltak le-föl benne a munkások. Aztán csepp kis sátrat emeltek a nyílás fölé, úgy dolgoztak tovább. Most a sátor felől jött a hang...

Először nem mert bemenni a sátorba Kavics, az előbb is rászóltak, hogy ez nem játék meg veszélyes. De most nem volt ott senki, biztosan ebédelnek. A kismacska meg egyre csak nyávogott. Kavics félrehajtotta a sátor lapját, úgy nézett szét előbb. A csatornalejárón most keresztbe fektettek egy létrát, nehogy beleessen valaki. Kavics letérdelt a nyílás szélén, úgy nézett le a lécek között. Kicsit félt is a mélységtől meg attól, hogy mi lesz, ha visszajönnek közben az emberek.

A kismacska ott kuporgott a gödör falán, valami vasrúd futott körbe, abba kapaszkodott. Mint egy fehér pamutgombóc, hógolyó! A szeme világított a félhomályban, kétségbeesetten nyávogott. Kavics lenyúlt érte rögtön, de hiába. Láta is ő rögtön, hogy olyan mélyen van, nem éri el karjával, az biztos.

Segítség kell! A telepről! Nem, oda nem megy, még kidobja onnan Márton, vagy kidobatja Simonnal. Rohant haza inkább, már biztosan ott vannak náluk a gyerekek. Anyu fél egykor megy el rendszerint, és ők öt perc múlva jönnek is már a kulcsukkal. Jaj, még az is hátra van ma, a kulcsvisszakérés! Biztosan nem akarják visszaadni! Biztosan már javában játszanak az ő lakásukban, és ő már nem is fontos nekik...

Lihegett, amikor befördült a lépcsőházba. Ott ültek mind a négyen, a kulcstulajdonosok meg még Leopárd.

– Nem mentetek be? – kérdezte Kavics sután, hisz úgyis láthatta, hogy nem.

– Bementünk. De nem voltál otthon – mondta Dóri sértődötten.

– Üres lakásba mi nem megyünk be. Nem vagyunk mi betörők – méltatlankodott a nagy Csipak.

– Betörők, betörők, mi vagyunk a betörők – hajtogatta a kicsi, ő mindig csak a mondat végére figyel, elég az!

Kavics riadót fűjt macskamentésre. Rohant a csatornalejáróhoz az egész csapat. De öten együtt se voltak okosabbak, mint Kavics az előbb egyedül. Mindenki megpróbálta kivenni a kismacskát, és természetesen senki sem érte el. Sőt, a helyzet egyre romlott, mert Leopárd a macskaszagra nagyon ugatott. A kismacska meg még nyugtalanabb lett, ijedtében hátrafelé kúszott a vasrúdon. A gyerekek attól féltek, még lezuhan a mélybe.

– Valami eszköz kellene, amivel felhúzzuk – vélekedett Ignác.

– Micsoda ész! Ezt nélküled is kitaláltuk volna – türelmetlenkedett Dóri, a körmét rágta, úgy izgult.

– Mondjuk, egy vödör. Ami kötélén lóg – töprengett tovább Ignác, nem zavarta Dóri szemtelenkedése.

– Az! Az jó lesz! – helyeselt a nagy Csipak. – De honnan vegyünk? Nálunk nincsen kötél, csak vödör.

– A telepen van mindkettő – szólalt meg Kavics komoran.

– Hát akkor?! – nézett rá Dóri megdöbben. – Akkor miért nem mész érte? A te barátod Igaz Márton! Indulj már...

– Én nem mehetek – mondta Kavics.

– Mért nem? Mért nem? – kiabáltak egyszerre mind a többiek.

– Csak.

A fiúk néztek rá értetlenül: ennek most mi baja? Sokáig csodálkoztak volna még, az biztos, de Dóri föl pattant.

– Nahát! – csak ennyit mondott, és elvágatott. Belökte a palánkajtót, nem bánta a kiírást: „Tilos a bemenet...”

Amíg benn volt a telepen, nem beszéltek egymással a gyerekek semmit, csak a macska nyávogott.

Elég hamar visszaértek, úgy látszik, gyorsan megértették egymást Mártonnal. A vödört is együtt hozták, mind a ketten fogták a fülét. Márton már útközben ráhurkolta a kötelet. Értette a dolgát, az már biztos. Tisztelettel engedtek neki utat a többiek.

– A kutyát vigyétek távolabb – rendelkezett Márton, de most mindenki szót fogadott neki, még a kis Csipak is. Elvonult Leopárdal, pedig de szerette volna látni a macskamentést! Érdekes, most mégsem nyafogott.

Márton gyors mozdulatokkal engedte le a vödört a gödörbe. Még otthon beledobott az aljába egy szelet szalonnát. Dóri is csak most vette észre, érdeklődött, hogy az meg mire jó.

– Így kell azt. Húztunk már ki macskát a kútból otthon. Nem is egyet – mondta Márton, és erősen figyelt. Biztos kézzel fogta a kötelet, hogy ne hintázzon, le ne lökje a kismacskát.

– Most majd mindjárt beleugrik a vödörbe. A szalonna szagára – súgta Márton.

És a kismacska be is ugrott abban a pillanatban, mintha csak szót fogadott volna. A többiek tisztelettel nézték Mártont, és csak hasaltak a gödör szélén továbbra is, megbűvölten.

Akkor a kismacska mindjárt ki is ugrott a vödörből. Fogta a szájában a szalonnát, és visszaült a vasrúdra. Ugyanolyan rémülten kuporgott ott, mint eddig, ugyanolyan veszélyben.

A gyerekek felugráltak. Dóri sírva fakadt.

Csak Márton maradt nyugodt, folytatta az akciót. A vödörrel most szép lassan közelített a gödör oldalához. A vascső alá irányította, ahol a macska ült. Aztán nagy hirtelen, nagyon picit megrántotta a kötelet. A kismacska belebukfencezett a vödörbe. Éktelen nyávogásba kezdett újra, megijedt, a szájából is kiesett a szalonna. Márton gyors mozdulatokkal húzta a kötelet, most szándékosan hintáztatta a vödört. A macska ide-oda csúszott az alján, nem tudott megkapaszkodni, de most az kellett éppen. Mert ha felkapaszkodik a vödör oldalán, még kiugrik a mélybe a buta, rémült állatka.

Amikor felérkezett szerencsésen, Dóri kapta ölbe nyomban. Pedig karmolt is a macska, még mindig nagyon félt. De Dóri nem bánta most, csak simogatta, nyugtatgatta. És közben fennhangon dicsérte Mártont.

Ignác mondta először, hogy most már tűnjenek el innen, mielőtt visszajönnek a munkások. Eligazították a létrát, sátrat, és elvonultak nagy hamar. A sor végén a kis Csipak ballagott, egyre csak Leopárdot csitította.

– A kismacskát most hozzátok visszük. Te vagy a megmentője... A tiéd – hízelgett Dóri Mártonnak.

– Ki talált rá? – kérdezte Márton, ő a vödört vitte.

– Hát Kavics – tájékoztatták a többiek.

– Akkor legyen az övé a macska – döntött Márton hirtelen.

– De hát miért? – tiltakozott Dóri.

– Tudja ő azt! – mondta Márton jelentőségteljesen.

Kavics tényleg tudta. Márton nem akar osztozni vele semmiféle állaton. Nem bocsátja meg, hogy meggyanúsította a kis tyúkkal... Most mi legyen?

Dóri átadta neki a macskát, mert Mártontól búcsúzott. Tőle búcsúzkodtak mind a telep kapujában. Kavics csak figyelt, hogy hívja-e őket a fiú játszani. De nem hívta, pedig ajánlkoztak, különösen a két Csipak.

Mentek vissza hát a Nyolc házba, tárgyalták az eseményt. Kavics arra gondolt, mennyi állatot gyűjtött ő eddig, és egyik se sikerült. Most itt van ez a gombolyag-macska ingyen, és nem örül

neki mégse; de furcsa! Pedig igazán jópofa. Már otthon érzi magát az ő karjában, mosakszik is, nyalogatja a két mancsát. Mit csináljon vele? És egyáltalán, mit csináljon most? Márton nem békül. Vagy azért adta oda a macskát, mert békülni akar mégis? Ki tudja azt? Nem könnyű a kibékülés, összeveszni sokkal egyszerűbb.

15. Leopárd is tudja: nagy nap ez!

Amikor a Nyolc ház udvarába értek, Leopárd éktelen ugatásba kezdett. Úgy látszik, itt biztonságban érezte magát, és el akarta zavarni a kismacskát. Sikerült is! Úgy megugrott az az ugatásra, hogy Kavics hiába kapott utána, lepottyant a földre. Talpra esett, szembefordult Leopárral. Fújtatott rá mérgesen, mutogatta hegyes, éles kis fogait. Aztán meggondolta mégis a harcot, mert megfordult, eliramodott. Olyan gyorsan, hogy a gyerekek csak azt látták, befordul a ház sarkánál, eltűnik. Még utána se szólalhattak, mert Jerzsabek hajolt ki az ablakán. A kutya-macska lármára ébredt biztos, és nagyon mérges volt. Azt mondta, tünjenek el innen, mert agyoncsapja Leopárdot.

– Valami zúrt csináltak? – kérdezte Kavics szakértelemmel a többitől. Mert meghallja ő azt pontosan, hogy Jerzsabek valami rendkívüli ok miatt dühös, vagy csak úgy megszokásból kiabál.

– Nem mi csináltuk a zúrt. A lift – mesélte Ignác, és behúzódtak a lépcsőházba. – A ti házatokban elromlott a lift, és Jerzsabek estére gyalog fogja lehordani a szemetet. Nemrég vette észre...

Ha már minden ilyen rosszul sikerült, Kavics gyorsan megmondta, hogy vissza kell adniuk a kulcsot, és azt is bevallotta, hogy miért. A gyerekek hallgatták, de nem csúfolta senki se. Csak üldögéltek ott a lépcsőn, mint a vert hadak. Ignác adta vissza elsőnek a kulcsot, aztán sorban a többiek.

– Gyertek el akkor a műhelybe mind! – mondta Kavics hirtelen nagylelkűen. Miért is ne mutatná meg nekik Toldi Miklóst? Nem irigy ő, ezek meg lám, milyen rendesek!

A gyerekeknek nagyon tetszett a műhely, Toldi Miklósnak is tetszettek a gyerekek. A kulcsokat átvette tőlük, és csak annyit mondott: erről nem beszélünk többet.

Ignác később megkérdezte Toldi Miklóst, hogy nem tud-e liftet szerelni véletlenül. Mert amíg az rossz lesz, amíg Jerzsabek gyalog járja az öt emeletet, nem állhat meg előtte egy gyerek se, az biztos!

– Én nem tudok segíteni, sajnos – mondta a mester. – De ti tudnátok, biztosan!

– A liften? – csodálkozott Ignác.

– Jerzsabeken – vélte Toldi Miklós. – Lehordhatnátok helyette a szemetet. Mi az nektek?! Öt emelet, öten vagytok. Igaz Mártont is számítva...

– Én is vagyok, én is vagyok! – kiabált a kis Csipak, mindig félt, hogy valamiből kihagyják.

Kavics meg arra gondolt, hogy Márton nem áll szóba vele; ugyan ide eljön-e? Dóri kapcsolt leghamarabb, és rögtön lelkesedett is.

– Igaz is, szegény Jerzsabek! Már elég öreg úgyis. Én segítek szívesen, csak el ne zavarjon.

– Nem zavar el – mondta Toldi Miklós komolyan. – Majd meglátod. Még meg is köszöni!

– Arra ugyan befizetek! – fölényeskedett a nagy Csipak, és bandzsított is. Kavics sose tudta, hogy mikor viccből, mikor igazán.

Dóri és Ignác mindjárt elindultak Jerzsabekhez, a nyomukban lelkendezett Leopárd. Kavics is utánuk szaladt, no és persze a kis Csipak. A nagy Csipak a kirakatokat nézte, még a festékest is, és az eszpresszót. De azért csak haladt ő is szép lassan a ház felé.

A kukaautó a Nyolc ház előtt dohogott, üritették ki a nagy szemetestartályokat éppen. Kavics köszönt a barátjának, már úgyis régen találkoztak. Dicsekedett, hogy most ők is szeméttel dolgoznak majd mindannyian. A kukásember elismeréssel csapott a saját tenyerébe, és azt mondta:

– Akkor ezek mind kollégák. Ki akar egyet utazni a kukaautón?

Persze hogy mindenki akart. A kukásember beosztotta őket sorjában, megkocsikáztatta a ház körül. Aztán búcsúzóul felkapott két kukatartályt, és szorosán a ház kapujához penderítette.

– Ennyivel is kevesebb lesz a munkátok. Segítsük egymást, kollégák! – mondta és szalutált.

Jerzsabek kijött a nagy hangra, nem értette, mit akarnak a gyerekek. A hajában sok csavaró volt, összekocantak, ahogy rázta a fejét. Nem akarta elhinni, hogy segítenek.

Gyanakodott, még akkor is, amikor Ignác és Kavics az első szemétdörrel leérkezett a földszintre. Az övék volt a két legfelső emelet. Dóri sokáig nem mutatkozott, azt hitték, hogy kényeskedik valahol. Pedig csak a lépcsőházat söpörte szegény a földszinten, mert a kis Csipak oda volt beosztva, és kiborított rögtön két szemetesvödört.

Jerzsabek végül is meg volt elégedve a munkájukkal, és azt mondta, ha akarják, felocsolhatják a gumitömlővel az udvart. Máskülönből gyerekek a vízcsaphoz nyúlni nagyobb bűn volt Jerzsabek szemében, mintha mondjuk lebontják a kerítést. Ignác locsolt elsőnek, mégis ő a legnagyobb. A többiek addig fürdőruhát húztak. Azt játszották egész este, hogy ez egy vízi ágyú, és aki tartja, az a hajókapitány. A többiek mind kalózkod, és el akarják venni tőle. Jó játék volt, alig várta mindenki, hogy ő legyen a kapitány. Toldi Miklós is átjött később. Sokáig beszélgetett Jerzsabekkel, régen ismerik őket egymást. Ott volt még akkor is, amikor a gyerekek elvállalták Jerzsabektól egész nyárra a locsolást. A szeméthordást is el akarták, de Jerzsabek azt mondta, csak addig engedi, amíg megjavul a lift.

Kavics a levélszekrényükről vette észre, hogy tulajdonképpen ő egész nap nem is volt itthon. Dél előtt elment Toldi Miklóshoz, aztán Mártonhoz, aztán a macskaszentés, kulcsbegyűjtés, és este a locsolás... Akkor hazaszaladt ugyan a fürdőnadrágjéért, de csak egy percre. Ki nézi olyankor a levélszekrényt?! Pedig tele volt levéllel, azt most már messziről látta, alig fért bele a küldemény. Nyitotta ki a lakást gyorsan – de jó is, hogy visszaadták Toldi Miklósnak a kulcsokat! Rohant a levélszekrény kulcsáért, izgatta a sok küldemény. De aztán mégis a jégszekrénynél állt meg előbb, kivette a tejbegrízt. Három pohárral készített anyu, mind megette egymás után, csak úgy állva, egy helyben. Két paradicsomot is befalt még, ott piroslottak a jégszekrény oldalában. Végül lehajtott egy üveg kefir, pedig nagyon utálta, meg se ette máskor soha.

Aztán kinyitotta a levélszekrényt végre. Tizenegy levél volt benne, mindegyik neki szólt. Tegnap csak öt levél volt, tegnapelőtt kettő. Most meg tizenegy! Mi lesz ebből, te jóisten! A régiakat se olvasta még el, tegnap, tegnapelőtt igazán nem volt erre ideje! Összeszedte valamennyit, kirakta a heverőjére szép sorban. Tizenkilenc darab! Azért nagy öröm! Eddig tizenkilencen válaszoltak az újsághirdetésre, amit a Gyermekekújságban megjelentetett. Már el is felejtette az egészet. Rég volt az, amikor ő a szerkesztőségnek írt, hogy tegyék be az újságba: Kiskő Ambrus levelező pajtást keres. Akkor nem volt még pajtása senki.

Most már van... talán. De azért még nem biztos.

Úgyhogy reggel korán elment a telepre újból. És vitte magával mind a tizenkilenc levelet. Most bement az ajtón rögtön, nem kerülgette; minek az! Toldi Miklós is megmondta, ő követte el a hibát, neki kell helyrehozni, így való.

Igaz bácsi palacsintát süített reggelire éppen. Nyitva volt a konyhaajtó, a küszöbön Simon ült.

– Csókolom – köszönt Kavics, most elbátortalanodott megint.

– Jó reggelt! – mondta Igaz bácsi. – Etetni jöttél a tyúkocskát? Menj csak hátra, a barátod is ott van éppen.

Tehát Márton nem mondta el itthon az összeveszést. Szép tőle!

Félúton találkoztak, Márton már jött vissza, befejezte az etetést. Megállt, amikor meglátta Kavicsot, de fogadta a köszönést.

– Elhoztam a leveleket. Arra gondoltam, válaszoljunk együtt. Te úgyis sokkal szebben írsz, mint én. Én majd inkább csak nyalom a borítékra a bélyeget... – hadarta Kavics egy szuszra.

Aztán még kétszer hozzákezdett, amíg végre megértette Márton a levelek történetét. Nem szólt semmit, de fölbontott rögtön egy levelet. Leültek a farakásra, bontották együtt a többit is.

– És megírjuk a gyerekeknek, hogy mi barátok vagyunk, és hogy mit szoktunk mindig játszani. Akarod?

– Nem bánom.

– És még azt is akarom mondani, gyere el délután a Nyolc házba föltétlenül, mert szabad nekünk locsolni, és mi is szemetelünk. Segítünk Jerzsabeknek. A többiek is mondták, hogy gyere, mert öt emelet van, és mi csak akkor vagyunk öten, ha te is ott vagy, akkor jó... ha te is ott vagy mivelünk.

Simon kiabált, hogy kész a reggeli, menjenek. Indultak rögtön szófogadóan, éhesen. Mielőtt a konyhához értek, annyit mondott még Márton:

– Azt hittem, az autódért jöttél. Hogy visszaveszed.

– Az autó a nyáron nálad marad. Így beszéltük meg, nem igaz? – buzgólkodott Kavics, és még sok mindent akart mondani. De aztán nagyot nyelt, és csak annyit mondott. – Béküljünk ki! Rendszerben van? Kezet rá!

Kezet ráztak. És rögtön megettek két-két palacsintát. Nagyon ízlett, úgy találták, még sose ettek ilyen jót. Pedig nem volt abban se mák, se lekvár, és mégis.

Igaz bácsi alig győzte az utánpótlást, tígyesen sütötte a palacsintát különben. Feldobta a levegőbe, az buk fencezett egyet, és puff! – visszaesett a helyére. Pontosan a serpenyő közepébe. Márton is megpróbálta, de az övé összegubancolódott valahogy. Gyűrött palacsintát ettek. Simon azt mondta, majd ő megmutatja Mártonnak... Sütötte a palacsintát, dobta fel a levegőbe, az buk fencezett, és puff! – leesett a földre. Simon csodálkozva nézte: hát ez ugyan hogy történt? Mindenki nézte. Akkor ott termett a kis kakas. Nagy ricsajjal felkapta a palacsintát, rohant vele végig az udvaron. Nagyobb volt a palacsinta, mint ő, majdnem húzta-vonta maga után a földön. Valahol a bokor alatt állt csak meg a zsákmányával, idehallott elégedett kukorékolása.

Reggeli után elmentek mindjárt Kavicsékhoz levelet írni. Aztán, amikor felkiabált értük Ignác, lementek ők is az udvarra játszani. Márton is ment szó nélkül, úgy látszik, már megbékélt. Kavics olyan boldog volt, hogy azt se bánta – pedig látta ő jól a dolgot! –, hogy Márton fogott Dórinak egymás után két lepkét.

Estefelé szemeteltek, locsoltak, Márton is velük dolgozott. Alighogy készen lettek a szeméttel, megjelent a kapu alatt Jerzsabek. Nagyon szépen ki volt festve, és a hajában se volt most csavaró. A gyerekek azt gondolták, moziba megy biztosan. De nem így történt, Jerzsabek miattuk volt ilyen ünnepélyes. Odahívatta Toldi Miklóst is, és amikor mind együtt voltak, kis beszédet tartott a lépcsőházban. Kijelentette, hogy a szárítót a földszinten átengedi a csapatnak. Ott tanyázhatnak azután, mert meggyőződött, hogy jóra való gyerekek.

Így is volt; Leopárd is kirohant a rétre inkább, ott keresett egy fát, nem piszkította be az udvart; érezte, hogy nagy nap ez!

16. Kilenc és fél barátom van!

A gyerekek mind azt mondták, legyen Kavics a helyettes a szárítóban. Mert a parancsnok Ignác lett, ez jól is van! De ő valószínűleg Dórit akarta helyettesnek inkább, nem mondta sose, de azért lehetett tudni azt. Ignác nagyon kedvelte Dórit, ami abból is látszott, hogy megengedte neki, hogy levágja a haját. Pedig különben egy zsebsakkért se engedte, a papája azt ígért neki. Meg még előzőleg pofont, azt meg is adta, de hiába. Ignác apja trolibuszvezető volt, és nagyon szégyellte, hogy a fia hosszú haját növeszt. Azt mondta rá, huligán. És megparancsolta, hogy föl ne szálljon arra a trolira, amit ő vezet. Mert Ignácnak szabadjegye volt a papája miatt, jó neki! Egyszer Ignác véletlenül mégis fölszállt arra a trolira, ahol a papája volt a sofőr. Akkor Börcsök bácsi behúzta a függönyt a vezetőfülkén, csakhogy ne lássa a fiát.

Azért kár, hogy a zsebsakkot nem fogadta el Ignác, jó lenne a szárítóba. Összehordtak oda mindenféle játékot, főleg Kavics hozott sokat, neki engedték. Apu még segített is válogatni, ajánlotta, hogy melyiket vigye. Mert Kavics kicsit sajnálta őket, titokban úgy gondolta, hogy neki is jó lesz még mindegyik. Sose engedte kidobni semmiféle játékát. Varga-kettő mindig titokban selejtezett, amikor ő aludt, vagy nem volt otthon. Akkor összekapkodta a rossz játékokat, és kidobta gyorsan. Csakhogy Kavics észrevette, és kikereste őket a szemétből rögtön. Mi az, hogy rossz játék? Olyan nincs! Mert ha mondjuk, letörik egy kutya lába, akkor az még nem rossz játék. Majd beteg kutya lesz, ha állatkórházat játszik Kavics. És nem baj, ha kipukkadt a léggömb, abból lehet még pici gömböcskéket fújni, s aztán a körmével elpukkasztja az ember azt is. Épp nagyon jó, hogy az autónak elveszett két kereke, legalább viheti szervizbe majd Kavics. Gyűjtötte mind őket: a békát, ami már nem ugrott, a tavalyi gesztenyét és a szép kis alvóbabát, amit tévedésből hozott anyu barátnője, mert nem tudta, hogy fiúk nem szoktak babázni. Jó lesz az még mind! Végül is nem ezeket vitte le a szárítóba, pedig Varga-kettő nagyon rábeszélte. Apu viszont azt mondta, olyasmit vigyen le, aminek örül a többi gyerek, vagy semmit se. Azért az a legjobb mégis, hogy apu itthon van újra.

Amikor apu megérkezett, délutánra átjött Nénike, hozott püspökkenyeret. És megkérdezte Kavicsot, minek örül jobban, annak-e, hogy megkapták a szárítót, vagy annak, hogy apu hazajött. Buta kérdés! Ilyet a Hatala is tud... Egyszer azt a számtanpéldát mondta, hogy édesanya vett az üzletben öt kiló prézlit meg négy szappant: mi van tehát a kosarában összesen? Ő akkor megmondta, hogy az nem összeadható. A tanító néni megdicsérte, pedig még csak elsős volt. Nénike is tudhatná, mert ő már biztosan százéves, hát tudhatná, öröm a szárító és öröm apu is, csak másmilyen, nem lehet választani közülük.

Amikor már rengeteg játék volt a szárítóban meg képeskönyvek is, Dórinak akkor jutott eszébe, hogy előbb ki kell takarítani. Ők mondták ugyan, hogy nem piszkos az egyáltalán, de Dóri csak erősködött, hogy úgy való. Akkor kihordták a játékokat a lépcsőházba, és Csipak felmosta a szárítót. Illetve csak kezdte, mert aztán meglátta az *Inkák kincsét*, és rögtön el akarta olvasni. Ráparancsolt a kis Csipakra, hogy folytassa a fölmosást. Dórinak később meg az jutott az eszébe, hogy most levágja Ignác haját. A legnagyobb rumliban! Ignác megadóan mosolygott, és ment fel Dóriékhoz szó nélkül.

A kis Csipak úszott a szárítóban maga is, annyi vizet használt. Szerencsére megérkezett Igaz Márton, és rendbe szedte a dolgokat. A nagy Csipak csak olvasott rendületlenül a lépcsőn, még a fülét is befogta, hogy ne zavarja a ricsaj. Utánfutót a fűre tették, pokrócra, de rögtön le is mászott onnan. Kavics nem győzte őt visszahordani. Csak akkor maradt nyugton végre, amikor megérkezett Leopárd. A kutya egyenként hordta ki a játékokat a szájában, letette a pokrócra. Meglöködte az orrával Utánfutót, rá is állt. A két mellső lábát a kicsi vállára tette, és aprókat vakkantott. Aztán elestek mind a ketten. Utánfutó alig állt a lábán még, nemhogy

elbírjon egy kutyát. Hemperegtek a pokrócon, együtt, Utánfutó Leopárd fülét gyúrte, később a farkába kapaszkodott. A kutya próbált szabadulni ugyan, de azért nem bánta a játékot.

Egyszer csak elrohant. Rohant a kapuhoz, de ott megállt, haragosan ugatott. Nyüszített is. Behúzta a farkát, úgy látszik, félt is közben. De azért csak ugatott. A lépcsőházban akkor jelent meg Ignác, rövid hajjal. Dóri igazán remekelt! Csak Leopárd nem ismerte meg így a gazdit, és egyre csak ugatott. A kis Csipak is nagyon csodálkozott. Mindkét füle elállt megint, a szárítóban mindig levette róla Igaz Márton a ragtapaszt.

Dóri egyszer lehozta a kisorádióját, ajánlotta, hogy hallgassák a tánczenét. Jó zene volt. Mindenki szívesen hallgatta. Támasztották a falat, nem volt hová ülniük. Ignác rendelkezett, hogy mindenki hozzon másnap sámlit. A rádióban rövid mezőgazdasági műsor következett. Dóri azt ajánlotta, játsszanak addig szív küldit. Mindenki énekeljen egy dalt, és mondja meg, hogy kinek küldi. Persze csak jelenlevőnek lehet. Dóri tudta, hogy mindenki neki küldi a dalt úgyis, hát most boldog volt. Csak Kavics nem tudott semmi táncdalt, nem jutott eszébe hirtelen. Megkérdezte, hogy találós kérdést lehet-e küldeni. Azt a kérdést adta fel Dórinak, hogy ha két botnak négy vége van, akkor másfél botnak mennyi? Persze Dóri nem találta ki, se senki, csak később Igaz Márton. Egy kicsit nehéz találós kérdés volt az igaz, meg inkább hogy számtanpélda. A legtöbb táncdalt a nagy Csipak tudta, fűjt vagy ötöt sorjában. Csak azért hagyta abba mégis, mert a rádióban folytatódott a zene. Támasztották a falat tovább, mozgatták a fejüket. A kis Csipak megragadta a vasalózsínort – mert az is volt egy, nem is tudni, ki hozta. Fogta a vasalózsínor végét, mint egy mikrofont, és énekelt bele. Illetve csak tátogott, mert a hang a rádióból jött úgyis. Ő viszont táncolt hozzá, és tekerte maga után a vasalózsínort. A televízióban is így szokták az igazi énekesek.

A zeneszóra odagyűltek a házbeli gyerekek, be is nyitott a szárítóba némelyik. De ők becsukták az ajtót; mit akarnak, ez itt az ő helyük! Azok újra benyitottak. A nagy Csipak azt ajánlotta, verjék meg őket, ilyesmi már úgyis régen volt! Mert Ignác kitalálta azt a szabályt, hogy a csapatban tilos a verekedés. No de most itt az alkalom! Dóri se akarta a verekedést, Dóri mindig Ignác pártján van. Most akkor mi legyen?

Igaz Márton találta ki a legjobb dolgot, de csak másnap. Azt találta ki, hogy nyissanak játékkölcsönzőt. A házbeli gyerekeknek is adjanak a játékokból, kivihetik az udvarra is, itt úgyse férnének. Persze aki elviszi, annak felírják a nevét, és ő maga is aláírja, hogy átvette. Csipaknak nem tetszett a dolog, de Ignácnak igen, és mégis ő a parancsnok, ő még azt is kitalálta hozzá, hogy csak az vihet ki játékot a kölcsönzőből, aki már maga is adott be valamit, lehet könyv is vagy hát játékok. Ki is nevezte Igaz Mártont kölcsönzőnek, mert a kinevezés az ő joga. Márton nagyon örült, azt mondta, majd ő hoz otthonról stelázsit. Megkéri a bátyját, hogy szögeljen össze egy jó kis polcot, arra rakják a játékokat sorba, hogy rend legyen. El is hozta másnap a polcot, szép polc volt, jó erős. De Márton nem akart kölcsönző lenni mégse, azt mondta, nem ismeri a házbeli gyerekeket, és akkor hátha átejtik. Legyen inkább Dóri. Úgyhogy akkor Dóri lett a kölcsönző, de ő úgy hívatta magát, hogy könyvtáros. Az a név jobban tetszett, Ignác meg azt mondta, neki mindegy. Dóri akkor hazaszaladt, és csak délután jött vissza. Gyönyörű kis táblát rajzolt, kiszögezte a szárító ajtajára. Azt írta rá írógéppel!!!

JÁTEKKÖLCSÖNZŐ

Nyitva: minden délelőtt és délután

Bán Dorottya
könyvtáros

Meg is lett az eredménye. Másnap jelentkezett egy nagyfiú, aránylag nagy, hatodikos. Hozott egy csomó Ludas Matyit és egy fél korcsolyát. Remek görkorcsolya volt, csak a párja tavaly

elveszett. De így is lehet vele futni, fél lábbal. Az ember a másik lábával csak löki magát, gurul úgy is, mint a szélvész. Kavics rögtön kipróbálta, körbekorcsolyázta a házat. Megmutatta Toldi Miklósnak, ő is azt mondta, megéri. Úgyhogy be is vették a fiút a kölcsönzőbe. Dóri beírta a nevét a füzetbe, úgy hívták, hogy Bónis János. Sokáig válogatott a játékok között, hogy ő mit vegyen most kölcsön, aztán a sakkot kérte. Alá is írta a nevét a füzetbe. Érdekesen írta alá, krikszkrakszosan, mint a felnőttek szokták. Csak az o betű látszott, a többit el se lehetett olvasni.

A szárítóban nagyon jókat játszottak. Volt még egy új fiú, a Sóti Laci, ő különösen sok új játékot tudott. Azt mondta, az úttörőben ő a mókamester, de az meg is látszott. Egyik nap azt ajánlotta, hogy rendezzenek cipőtisztító versenyt a szárítóban. Mindenki hoz tisztítószer és piszkos cipőt. Aki előbb kész lesz a tisztítással, az a nyertes. A csapat helyeselte a játékot, csak azon vitatkoztak, mi legyen a díj. Kavics felajánlotta a csomag datolyát, amit apu hozott neki. Jó nagy csomag volt, a dobozán két teve. ő nem szerette a datolyát egyáltalán, a többiek meg örültek, hogy van díj végre. Gondolta, a dobozt majd titokban visszakeri a nyertestől, mert azzal ő jól tudna játszani.

Otthon is nagyon örültek a cipőtisztító versenynek, mert Kavics sokat gyakorolt. Kitisztította mindhármuk cipőjét, és még a szekrényből is vett ki másikat. Négy pár cipője volt Kavicsnak a szekrényben, azokat is kitisztította mind. Összesen hét pár cipő sorakozott a fürdőszobában, mire elérkezett a verseny. Csak úgy ragyogtak, nézhették apuék!

Délután volt a verseny. Kavics lett az első. Amikor otthon eldicsekedett, éppen vendégek voltak. Mindenki csodálkozott, és ünnepelték Kavicsot. Apu is büszke volt. Azt mondta, hogy azt érti, hogy övé lett a legszebb cipő, mert igen sokat gyakorolt. Csak azt nem érti, hogyan lett első, mert kicsit lassú a gyerek.

Kavics akkor kihívta aput az előszobába, és a fogas alatt bevallotta neki, hogyan lett ő első. Kicsit nehezen értette meg.

- Minden gyerek piszkos cipőben ment, nem? – kérdezte apu.
- Persze. És vittünk tisztítót. És vezényszóra elkezdtük a suvikszolást. Hogy igyekeztek!
- Te nem igyekeztél?
- Én nem igyekeztem.
- Akkor hogy lehettél te az első mégis?
- Hát az volt a csel éppen. Vittem egy fényes cipőt a melegítőmbe eldugva. És amíg a többiek csak suvikszoltak, én kicseréltem a piszkos cipőt a tisztára, és kész. Cseles, nem? – nevetgélt Kavics.
- És nem dolgoztál ott egy percet sem?
- Hát... ott... nem.
- És elfogadtad a díjat?
- Nekem adták ők...
- És elfogadtad?
- Miért? Miért? Én tisztítottam ki azt a cipőt! Csak itthon. És még másik hatot is. Te mondtad, hogy milyen szorgalmas vagyok, és hogy nem is ismersz rám egyáltalán!
- Ez igaz.
- Na ugye!
- Csakhogy az volt a játékszabály, hogy ott kell tisztítani a cipőt. És abban állt a verseny, hogy ki lesz kész elsőnek. Akárhogy is nézem, becsaptad a barátaidat...

Kavics hallgatott. Taposta a cipőjét bánatosan. Mindig így szokta, ha tanácstalan, rálép az egyik lábával a másikra, úgy toporog.

- Kár a cipődért. A győztes cipőért... – jegyezte meg apu.

Kavics akkor fogta a datolyát, és indult kifelé az előszobából. Lassan ment nagyon, az ajtóban meg is állt, nyikorgatta még egy ideig. Keservesen nézett apura.

– Visszaviszem a díjat most.
– Én is éppen ezt akartam tanácsolni.
– Úgyse nagyon szeretem a datolyát... nem igaz, apu?
– Persze. De a gyerekeknek, ugyebár, nem azt monddod, azért viszed vissza, mert úgyse szereted? Mondd el az egész dolgot úgy, ahogy nekem elmondtad.

– Muszáj?

– Nem mered talán?

– Hát... elmondom én.

– Akkor rendben van.

– Te is elmondod odabent, apu?

– Nem. Ez csak a kettőnk dolga volt.

Kavics végre elindult, apu is kiment vele a lépcsőházba. Mindig kikísérik egymást, ha lehet, és a kanyarból visszainteget, aki elmegy. Kavics is megállt az első emeleten. Csavargatta a nyakát, úgy nézett föl apura.

– Apu, mondok valamit.

– Mondjad.

– Apu... csak azt akarom mondani... úgy szeretnék már egyszer első lenni versenyen. Azért történt ez is... Elhiszed?

– El.

Kavics ballagott tovább a lépcsőn, a korláton csúsztatta a datolyát. Most már a dobozt se kéri vissza persze, maradjon a teve is a gazdájánál. A földszintről visszaneézett megint.

– Te Kavics – kiabált le apu –, én is mondok valamit.

– Mondjad.

– Azért rendes srác vagy mégis! Hogy bevallottad, azért.

– Hát...

– És majd mindenfélét versenyezőnk az erdőben, birkózunk meg futunk is. Lehetsz még első a versenyben ott... Jó?

– Jó. De azért majd adj egy kis előnyt, mert te sokkal erősebb vagy, nem igaz?

Nem is esett több szó erről, csak készülődtek a nyaralásra.

Anyu nagyon készülődött, már egy hete csomagolt. Mindig előlről kezdte, mert apu folyton beleszólt, hogy ne legyen sok a csomag, nem férnek a kocsiba. Sátor is visznek meg gumimatracokat, kispárnákat, takarót. Kavics szerette ezt a rumlit, tavaly is így utaztak. A csomagokat hátrarakták a kocsiba, ő ült mindennek a tetején. Néha aludt is útközben, meg játszott, elvihette Lapost is. Az erdőt, ahol sátoroztak, nem szerette, mert félt a pókoktól. Egyszer olvasta, hogy van olyan bogár is, hogy fülbemászó. De az viszont nagyon jó volt, hogy ők ketten főztek apuval, meg rozsét szedtek, és a forrásból hozták a vizet.

Most megint az erdőbe mennek. Kavics kicsit örült, kicsit nem. Sajnálta itthagyni a szárítót.

Aztán reggelre csak tiszta pöttyös lett. Szép kis pöttyök voltak a hasán meg a fején meg mindenütt. Kiabált anyunak, hogy nézze csak meg, milyen jópofa! Varga-kettő azt mondta, ez bárányhimlő, és hogy ő tudta ezt. Aztán leült a fotelbe, és cigarettázott, pedig nem szokott különben, csak ha nagyon ideges. Kavics nem értette, ugyan honnan tudhatta, hogy ő reggelre pöttyös lesz. Anyu azt mondta, mindig beteg lett még eddig, amikor nyaralni készültek.

Jó betegség volt. Nem fáj semmi, csak egy kicsit viszketett. De az nem számít. A múltkor bolha csípte össze, az is viszketett és kibírta. Leopárdban sok bolha van, csak nem mondja anyunak.

Most mindig itt volt vele apu vagy anyu, meséltek meg filmeztek. Csak a szárítóba nem mehetett persze, mert ez ragályos betegség. De azért egy Kicsit tudott játszani a gyerekekkel mégis, kiabáltak egymásnak az ablakból. Mindig volt valaki az ablak alatt, legalább egy

gyerek ott kuksolt a csapatból. Apu is mondta, hogy ez szép dolog tőlük, úgy látszik, beosztják egymást, hogy ne unatkozzon Kavics. Apu azt is mondta, ez barátság-ügyelet.

Felváltva ültek ott: Igaz Márton, Ignác, Dóri, a kis Csipak meg a nagy és még a négy új fiú.

– Összesen kilenc barátom van – lelkesedett Kavics, mert összeszámolta. – No meg egy fél, mert hisz Utánfutó is ott van folyton az ablak alatt, a pokrócon. Kilenc és fél barátom van – összegezte végül is.

Örömeben feldíszítette a csepp karácsonyfát, amit apu hozott a múltkor. Előszedte a díszeket, gyertyákat is rendesen, pedig karácsony télen van. De nem a hónap számít úgyse, hanem a barátok odalenn.

Nyolc éven felülieknek

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója
Felelős szerkesztő: Lengyel Balázs. Műszaki vezető: Gonda Pál
Képszerkesztő: Zigány Edit. Műszaki szerkesztő: Török Károlyné
24 800 példány, 10 (A/5) ív, MSZ 5601–59
72.9626.66-15-1 Alföldi Nyomda, Debrecen
IF 1675–e–7375